



Τεύχος 7 | Σεπτέμβριος 2022

ISSN 2732-7701

Ε'Αλληλον

Χτίζοντας το μέλλον



ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ



Αγαπητά μέλη, φίλοι και φίλες της ΑΛΛΗΛΟΝ,



«Οι γλώσσες μας φέρνουν κοντά» φαίνεται να είναι το αγαπημένο σλόγκαν των ανά τον κόσμο μεταφραστών. Είναι ενδιαφέρον να δούμε το σλόγκαν αυτό σε συνδυασμό με το ερώτημα που θέτει η Όλγα Κοσμίδου στο άρθρο της : «*Είναι η άγνοια ξένων γλωσσών ο αναλφαριθμητισμός του 21ου αιώνα;*».

Το τεύχος έχει εξαιρετικά άρθρα από εκλεκτούς αρθρογράφους. Το μήνυμα του καλεσμένου μας εκδότη Παναγιώτη Αλεβαντή είναι μια ιδιαίτερα χρήσιμη συνοπτική παρουσίαση των κύριων άρθρων του τεύχους. Η οικονομική διάσταση των γλωσσών είναι αναμφίβολα πελώρια : αφορά την επιχειρηματικότητα και την γλωσσική εκπαίδευση, την ανταγωνιστικότητα της παραγωγής, τις εξαγωγές και σχεδόν κάθε οικονομική δραστηριότητα. Οι εξελίξεις στον τομέα των « γλωσσικών » επαγγελμάτων είναι επίσης ραγδαίες και δημιουργούν νέα επαγγέλματα και νέες δεξιότητες, και νέες προοπτικές σε πολλά επίπεδα. Η Ελλάδα μπορεί να έχει σημαντικό όφελος από την γρήγορη προσαρμογή της στις νέες απαιτήσεις. Τα στελέχη και το προσωπικό να μάθουν γλώσσες και να εξασκήσουν τον λόγο, οι επιχειρήσεις να επενδύσουν στο γλωσσικό αλφαριθμητισμό, η πολιτεία να βοηθήσει την διάδοση των γλωσσών και να εκσυγχρονίσει το εκπαιδευτικό σύστημα κλπ.

Αλλά βέβαια η ελληνική γλώσσα είναι συγχρόνως κάτι πολύ περισσότερο. Είναι μια θαυμαστή κληρονομιά την οποία οφείλουμε να διατηρούμε αλώβητη και να συνεχίσουμε να μελετάμε, διότι όπως λέει ο νομπελίστας ποιητής Γιώργος Σεφέρης : «Σβήνοντας ένα κομμάτι από το παρελθόν είναι σαν να σβήνεις και ένα αντίστοιχο κομμάτι από το μέλλον». Ο Οδυσσέας Ελύτης, στην ομιλία του στην απονομή του Νόμπελ αναφέρθηκε σε «μια γλώσσα που μιλιέται επί δυόμισι χιλιάδες χρόνια χωρίς διακοπή και μ' ελάχιστες διαφορές». Ο Σεφέρης επίσης στην ομιλία αποδοχής του δικού του βραβείου Νόμπελ τόνισε την συνέχεια της ελληνικής γλώσσας στις χιλιετίες της ελληνικής ιστορίας και αναφέρθηκε στην «τεράστια παράδοση» του μικρού μας τόπου η οποία «μας παραδόθηκε χωρίς διακοπή».

Ο πρώην πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος σε πρόσφατη ομιλία του αναφέρθηκε στην γλώσσα η οποία «συνδέθηκε άρρηκτα με τον Ελληνικό Πολιτισμό, του άνοιξε τον δρόμο». Επίσης αναφέρθηκε στον ρόλο της ελληνικής γλώσσας στην μετατροπή «της πληροφορίας σε γνώση και της γνώσης σε σοφία και επιστήμη». Εν κατακλείδι «η γλώσσα διαμόρφωσε το ελληνικό έθνος».

Αυτή η «τεράστια παράδοση» στην οποία αναφέρεται ο Σεφέρης, της οποίας η γλώσσα είναι κεντρικό μέρος, είναι η πραγματική δύναμη του ελληνισμού. Η πολύτιμη αυτή σκυτάλη βρίσκεται στα πολύ καλά χέρια της νέας γενιάς όπως όμορφα μας δείχνει το άρθρο της Δήμητρας Γκασιάλη (νεανικές ματιές).

Έχουμε πολλά ακόμη να πούμε, ιδιαίτερα για την Ελληνική γλώσσα και γι αυτό θα επανέλθουμε και στο επόμενο τεύχος μας. Ευχαριστώ όλους όσους συνέβαλαν στο εξαιρετικό τούτο τεύχος.

Άγγελος Παγκράτης

Ιδρυτής και Πρόεδρος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Πρώην πρέσβης της ΕΕ στην Αργεντινή και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Impressum

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΑΛΛΗΛΟΝnet AMKE

Άγγελος Παγκράτης

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ALLILONnet

Εθνική Οδός Λευκίμης 6

49100 Κέρκυρα, Ελλάς

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:

Χρήστος Μπεζιρτζόγλου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Αρίστη Τέγου,
Θεόδωρος Ματακιάδης,
Μανώλης Δαμίγος,
Σοφία Μαστροκούκου,
Σπύρος Δημόπουλος

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Δημήτρης Ηλιόπουλος,
Κλεάνθης Γαβριηλίδης,
Όλγα Κοσμίδου

ΟΜΑΔΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Αλέξανδρος Παγκράτης

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ:

Θεόδωρος Ματακιάδης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ:

Σπύρος Δημόπουλος

EMAIL ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

periodiko@allilonnet.gr

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ:

<https://allilonnet.com/>

LinkedIn:

[https://www.linkedin.com/
company/allilon/](https://www.linkedin.com/company/allilon/)

Τα άρθρα εκφράζουν τις
απόψεις των συγγραφέων και
όχι απαραίτητα του εκδότη και
του περιοδικού.

ISSN: 2732-7701

2	Άγγελος Παγκράτης Μήνυμα εκδότη
4	Όλγα Κοσμίδου Είναι η άγνοια ξένων γλωσσών ο αναλφαβητισμός του 21ου αιώνα;
7	Γιώργος Κουκάκης Ομιλίες που άλλαξαν τον κόσμο
11	Αθανάσιος Χαρέμης Πως ή γλώσσα διαμορφώνει το επιχειρείν... Η χρήση ουσιαστικών και ρημάτων
15	Μαρία Παρδάλη Η εκμάθηση ξένων γλωσσών σε έναν κόσμο που αλλάζει ταχύτητα
20	Σταύρος Παπαγιαννέας Ένας όρκος του Ιπποκράτη για μία καλύτερη Ευρώπη
22	Αικατερίνη Πουστουρλή Τυποποίηση και πρότυπα: Εργαλεία ανάπτυξης και επιρροής σε κρίσιμους και αναδυόμενους τομείς (Εθνική πρόκληση και ευκαιρίες απασχόλησης)
28	Παναγιώτης Αλεβαντής Μήνυμα προσκεκλημένου συντάκτη
29	Χριστόφορος Χαραλαμπίδης Η θάλασσα των νεολογισμών
33	Στέφανος Βλαχόπουλος Προς μια κοσμοπολίτικη επιχειρηματικότητα
37	Ξανθήπη (Τιτίκα) Δημητρούλια Τα γλωσσικά επαγγέλματα του μέλλοντος
40	Παναγιώτης Αλεβαντής Ελληνικά και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές
43	Κλειώ Μπενέκου Γλωσσικά εργαλεία από την Ευρωπαϊκή Ένωση
47	Χρήστος Μπεζιρτζόγλου Ρητορική και Επικοινωνία
50	Δήμητρα Γκασιάλη Νεανικές Ματιές: Η διαχρονική συνεισφορά της ελληνικής γλώσσας στον ελληνικό και παγκόσμιο πολιτισμό
53	Ανδρέας Φράγκος Mentor's Corner
55	Χρήστος Μπεζιρτζόγλου Αντί επιλόγου: Γλωσσική επικοινωνία που αλλάζει τον κόσμο!



Είναι η άγνοια ξένων γλωσσών ο αναλφαβητισμός του 21ου αιώνα

Monolingualism is the Illiteracy of the Twenty-First Century - Gregg Roberts



Όλγα Κοσμίδου

Τέως Γενική Διευθύντρια Διερμηνείας και Συνεδριάσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Περίληψη:

«Είναι η άγνοια ξένων γλωσσών ο αναλφαβητισμός του 21ου αιώνα;». Όποιος έχει αναπτύξει επαγγελματική δραστηριότητα που έχει σχέση με ξένους, από τον ταβερνιάρη στο τελευταίο Ελληνικό νησί μέχρι τον υπάλληλο των Ευρωπαϊκών Θεσμικών Οργάνων και τον Υπουργό που συμμετέχει στα Συμβούλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γνωρίζει πολύ καλά την απάντηση!

Η ανθρωπότητα ονειρευόταν από αρχαιοτάτων χρόνων να μπορεί να επικοινωνεί με μία μοναδική γλώσσα. Αρκεί να θυμηθούμε ότι στην Γένεση της Βίβλου το χτίσιμο του Πύργου της Βαβέλ θεωρήθηκε από τον Θεό ως βλασφημία και γι' αυτό τιμώρησε τους ανθρώπους με διαφορετικές γλώσσες για να καταστήσει αδύνατη την συνεννόησή τους. Η διήγηση της Γενέσεως επιχειρεί από την εβραϊκή λαϊκή παράδοση να εξηγήσει την ποικιλία των γλωσσών (και εθνών) στον κόσμο.

Στο θαύμα της Πεντηκοστής, με την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος, το πυρ εμφανίζεται με την μορφή γλωσσών πάνω από τα κεφάλια των Αποστόλων, επειδή οι Απόστολοι έπρεπε μέσω της γλώσσας να κηρύξουν στους λαούς το χαρμόσυνο νέο, την ευαγγελική αλήθεια της μετάνοιας και της συγχώρεσης. Βλέπουμε, λοιπόν, ήδη την σημασία των γλωσσών ως μέσου επικοινωνίας. Όταν οι αρχαίοι Έλληνες εξάπλωσαν την επιρροή τους στον τότε γνωστό κόσμο, η γλώσσα επικοινωνίας ήταν η ελληνική. Με την έλευση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας η συνεννόηση γινόταν στα Λατινικά.

Τον 19^ο και 20^ο αιώνα καταβλήθηκε προσπάθεια για μια ενιαία γλώσσα συνεννόησης με την τεχνητή δημιουργία της [esperanto](#). Η γλώσσα όμως αυτή δεν υποστηριζόταν από πολιτιστικά και πολιτισμικά στοιχεία (λογοτεχνία, θέατρο, τραγούδια...) κι έτσι η διάδοσή της παρέμεινε περιορισμένη. Αυτό καταδεικνύει επαρκώς ότι η γλώσσα δεν είναι απλά μέσο επικοινωνίας, αλλά και φορέας πολιτισμού και αξιών.

Οι γλωσσολόγοι χωρίζουν τις γλώσσες σε οικογένειες: τις λατινογενείς, τις αγγλοσαξονικές κ.ο.κ. Προσπαθούν να βρουν και να αναδείξουν τα κοινά τους σημεία, ελπίζοντας να προωθήσουν την αλληλοκατανόηση στο πλαίσιο της ίδιας γλωσσικής οικογένειας.

Η σημασία της κάθε γλώσσας αντικατοπτρίζει την σημασία στην διεθνή σκηνή του κράτους των ομιλούντων την γλώσσα αυτή ως μητρική. Το βλέπουμε καθαρά με την αποικιοκρατία. Έτσι, ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η γλώσσα της διπλωματίας ήταν η γαλλική. Με την επικράτηση των ΗΠΑ, η αγγλική αναδείχθηκε ως η γλώσσα της επικοινωνίας.

Αρκεί όμως η γνώση της αγγλικής ως ξένης γλώσσας για την επικοινωνία; Αν η επικοινωνία

περιορίζεται σε βασικές ανάγκες (αναζήτηση τροφής, πληροφορία για μια διεύθυνση κλπ.) μπορούμε ίσως να περιοριστούμε σε μία γλώσσα, τουλάχιστον σ' ένα μεγάλο κομμάτι του κόσμου. Για όλα τα υπόλοιπα όμως η γνώση αυτή δεν αρκεί.

Ας δούμε τι γίνεται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον ενεργό πληθυσμό ηλικίας 25-64 ετών ([σύμφωνα με την EUROSTAT](#)):

- στην Ρουμανία το 64,2% δεν ομιλούν καμία ξένη γλώσσα.
- στην Ουγγαρία το 57,6%
- στην Βουλγαρία το 50,5%
- στην Ιρλανδία το 49,2%
- στην Ισπανία το 45,8%
- στην Γαλλία το 39,9%
- στην Ιταλία το 34%
- στην ΕΛΛΑΔΑ το 33,5%
- στην Πολωνία το 32,9%
- στην Ολλανδία το 21,5%
- στην Γερμανία (χώρα μετανάστευσης) το 21,3%
- και στο Βέλγιο το 21,5%.

Για να μη μιλήσουμε για το Ηνωμένο Βασίλειο όπου το ποσοστό ανέρχεται στο 65,4% του πληθυσμού! Πέραν, λοιπόν, του προφανούς αυτών των στοιχείων, θα επιχειρήσω να αναλύσω γιατί στόχος πρέπει να είναι η εκμάθηση όσο το δυνατόν περισσότερων ξένων γλωσσών και όχι μόνον μίας:

Πρώτον: Η γλώσσα δεν είναι απλά ένα μέσο επικοινωνίας. Αντικατοπτρίζει την ιστορία και την νοοτροπία ενός λαού. Έτσι, υπάρχουν λέξεις που βρίσκονται μόνον σε μία γλώσσα και δεν μεταφράζονται μονολεκτικά στις περισσότερες γλώσσες.

Παραδείγματα:

- η ελληνική λέξη «φιλότιμο».
- η γερμανική λέξη «Schadenfreude» (που αποδίδεται στα ελληνικά ως χαιρεκακία).

- και η επίσης γερμανική «Weltanschauung» (που αποδίδεται στα ελληνικά ως κοσμοθεωρία).

Άλλο παράδειγμα:

Για να εκφράσουμε την ίδια έννοια, την διατυπώνουμε διαφορετικά στις διάφορες γλώσσες.

- έτσι οι Άγγλοι λένε: «keep off the grass» εκφράζοντας θετικά αυτό που πολλές άλλες γλώσσες εκφράζουν αρνητικά.
- στα ελληνικά «ΜΗ πατάτε την χλόη».
- στα γαλλικά: “NE PAS marcher sur la pelouse”.
- οι Γερμανοί προσθέτουν και την λέξη «απαγορεύεται»: “betreten des Rasens VERBOTTEN”!

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι η δομή της γλώσσας δεν είναι κάτι απλά γλωσσικό, αλλά ένας φορέας νοοτροπίας και αξιών. Ή όπως πολύ σωστά το έθεσε ο Borges: “the original is unfaithful to the translation” και το γνωστό: “traduttore traditore”!

Δεύτερον. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) από της συστάσεώς της ως Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) αποδέχθηκε την ισοτιμία όλων των γλωσσών των κρατών μελών που είναι επίσημες γλώσσες. Ο υπ' [αρ 1 κανονισμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 1958](#) καθορίζει αυτήν την αρχή.

Οι λόγοι:

- ο σεβασμός στην ελευθερία έκφρασης ισοδυναμεί με σεβασμό στην επιλογή της γλώσσας. Πράγματι, σε μια σημαντική διαπραγμάτευση αυτός που ομιλεί την μητρική του γλώσσα έχει πολύ περισσότερες πιθανότητες να κερδίσει την υπόθεση απ' αυτόν που αγωνίζεται να πείσει σε μια ξένη γλώσσα. Γι' αυτό στις διεθνείς συναντήσεις οι πρωθυπουργοί συνοδεύονται πάντα από διερμηνέα, έστω κι αν ο ένας γνωρίζει καλά την γλώσσα του άλλου (π.χ. Μέρκελ-Πούτιν).
- σεβασμός στους πολίτες της κάθε χώρας που δικαιούνται να παρακολουθούν τα τεκταινόμενα

ακόμα κι αν δεν γνωρίζουν ξένες γλώσσες.

- η αρμονική συμβίωση των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκφράζεται με το δόγμα «ενωμένοι στην διαφορετικότητα» που αποτελεί ακρογωνιαίό λίθο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Όπως είπε ο Umberto Eco, «η γλώσσα της Ευρώπης είναι η μετάφραση».

Όποιος, λοιπόν, στοχεύει σε συνεργασία με την ΕΕ πρέπει να γνωρίζει τουλάχιστον δύο από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ επιπλέον της μητρικής του.

Τρίτον. Οι γλώσσες μπορούν να χρησιμεύσουν ως γέφυρα μεταξύ λαών και πολιτισμών με στόχο την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης, δεδομένου ότι η γλώσσα καθορίζει την ταυτότητα ενός λαού και είναι αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής του κληρονομιάς. Αν μάθετε καλά μια ξένη γλώσσα μαθαίνετε και τον τρόπο σκέψης αυτού του λαού, πράγμα που βοηθάει στην συνεννόηση, στην ένταξη και στην ενσωμάτωση.

- Ακόμη και στις ΗΠΑ που χτίστηκαν με μία κοινή γλώσσα (τα αγγλικά), τώρα υπάρχουν παντού ισότιμα και τα ισπανικά: απόδειξη ότι ένας λαός «κουβαλάει» στο DNA του την γλώσσα του.

- Οι μεγάλες εταιρείες γνωρίζουν καλά ότι για να πουλήσουν ένα προϊόν πρέπει το συνοδευτικό φυλλάδιο να μεταφραστεί στην γλώσσα της κάθε χώρας. Χρειάζονται εκπροσώπους που να μιλούν την γλώσσα.

- Τα δικαστήρια, τα μεγάλα νοσοκομεία λειτουργούν όλο και πιο πολύ με την σύμπραξη διερμηνέων αναγνωρίζοντας την αξία των γλωσσών.

- Σκεφτείτε ότι όταν υποβάλετε αίτηση προσλήψεως, στην ερώτηση «γνώση ξένων γλωσσών» αν απαντήσετε μόνον «αγγλικά» δεν έχετε συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των συνυποψήφιών σας, γιατί πιθανότατα όλοι γνωρίζουν αγγλικά.

Τέταρτον. Θα πρέπει να σκεφτείτε τη γνώση κάθε ξένης γλώσσας σαν ένα παράθυρο στον κόσμο. Είστε σ' ένα κτήριο. Αν είχε μόνον ένα παράθυρο, η θέα στον έξω κόσμο είναι περιορισμένη. Με δύο γλώσσες έχετε δύο παράθυρα, με τρεις τρία παράθυρα και άρα καλύτερη προσλαμβάνουσα παράσταση, εντύπωση και κατανόηση του γύρω κόσμου.

- Η εκμάθηση μιας επιπλέον ξένης γλώσσας ενθαρρύνει ένα διαφορετικό τρόπο σκέψης. Ένα απλό παράδειγμα:

- στα ελληνικά, στα γαλλικά, στα ρουμανικά η θάλασσα είναι γένους θηλυκού (la mer, la mare)
- στα γερμανικά, ιταλικά, ισπανικά και πορτογαλικά είναι γένους αρσενικού (der See, il mare, el mar, o mar).

Η εκμάθηση, λοιπόν, μιας επιπλέον γλώσσας αυξάνει την ενσυναίσθηση, την κατανόηση των άλλων και βοηθά στην συμβίωση των λαών. Η επιβολή μιας ξένης γλώσσας ως μοναδικού μέσου επικοινωνίας είναι μορφή λογοκρισίας, αρχή νοοτροπίας αποικιοκρατικού τύπου, που άρα δεν έχει θέση σε μια δημοκρατική κοινωνία. Όσοι δε έχουν ως μητρική μια γλώσσα που να θεωρείται διεθνής και πιστεύουν ότι δεν χρειάζεται να μάθουν καμία ξένη γλώσσα, θα τους παραπέμψουμε στο ρητό του Goethe: «όσοι δεν γνωρίζουν καμία ξένη γλώσσα, δεν γνωρίζουν τίποτα και για την δική τους».

Η γλώσσα του Ίντερνέτ μπορεί να είναι τα αγγλικά, αλλά η γλώσσα της επιτυχίας οπουδήποτε βρεθείτε είναι η πολυγλωσσία. Γι' αυτό μην ακούτε τις σειρήνες της ευκολίας: όσες περισσότερες γλώσσες μάθετε τόσο πιο προσαρμοστικοί θα είστε με περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας.

Μη βάζετε τεχνητά όρια στην ζωή σας.

Οι γλώσσες είναι το κλειδί της νέας εποχής.

Ομιλίες που άλλαξαν τον κόσμο

Ρομπέρ Σουμάν, Γκαμάλ Άμπντελ Νάσερ, Μάρτιν Λούθερ Κινγκ



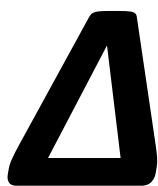
Γεώργιος Κουκάκης

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ • [LinkedIn](#)

Αξιωματικός του Στρατού Ξηράς, Εκπαιδευτής στη Σχολή Πεζικού, Μέλος του [ΕΛΙΣΜΕ](#), Αναλυτής στο [ΚΕΔΙΣΑ](#), Κάτοχος ΜΔΕ στη «Διακυβέρνηση, Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο» του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Υποψήφιος Εκπαιδευτής Ενηλίκων (Ε.Ο.Π.Ε.Π.)

Περίληψη:

Μπορεί μία ομιλία να αλλάξει τον κόσμο; Το παρόν άρθρο υποστηρίζει ότι μπορεί, παραθέτοντας ως αποδεικτικά στοιχεία τρία ιστορικά παραδείγματα ανθρώπων οι οποίοι μέσα από τις ομιλίες τους κατάφεραν να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη, να παρακινήσουν τον απλό λαό και να ενεργοποιήσουν τους κατάλληλους μηχανισμούς με αποτέλεσμα την υλοποίηση του οράματός τους για έναν καλύτερο κόσμο. Οι τρεις ομιλίες που θα εξετάσουμε είναι η **Διακήρυξη Σουμάν** (1950) για τη δημιουργία της ΕΚΑΧ, η ομιλία του Γκαμάλ Άμπντελ Νάσερ για την **εθνικοποίηση της διώρυγας του Σουέζ** (1956) και η **ομιλία «I have a dream»** του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ (1963) για την προάσπιση των δικαιωμάτων των αφροαμερικανών.



εν υπάρχουν ιδέες! Υπάρχουν μονάχα άνθρωποι που κουβαλούν τις ιδέες κι αυτές παίρνουν το μπόι του

ανθρώπου που τις κουβαλάει. Αυτή την παρακαταθήκη μας αφήνει ο πασίγνωστος κρητικός συγγραφέας **Νίκος Καζαντζάκης** (1883-1957) θέλοντας με αυτή του τη φράση να τονίσει το **αγωνιστικό πνεύμα** που πρέπει να διακατέχει όσους υποστηρίζουν μία ιδέα, ένα ιδανικό. Πολύ δε περισσότερο, κάθε τους πράξη οφείλει να αντανακλά την ιδέα που υποστηρίζουν, διαφορετικά η τελευταία «χάνει» ένα μέρος της αξίας της.

Η προαναφερθείσα φράση έχει εξάλλου επαληθευτεί ουκ ολίγες φορές από ιστορικά παραδείγματα ανθρώπων οι οποίοι πάλεψαν για τη διάδοση και την προάσπιση των ιδανικών στα οποία πίστευαν, ερχόμενοι σε σύγκρουση με το κατεστημένο, ορισμένες φορές μάλιστα με τίμημα την ίδια τους τη ζωή. Τις περισσότερες φορές μάλιστα, μοναδικό έπαθλο της προσπάθειάς τους

ήταν η εκτίμηση του λαού προς το πρόσωπό τους και η βαθιά ικανοποίηση των ίδιων ότι οι προσπάθειές τους δεν ήταν άκαρπες, αφήνοντας πίσω τους έναν κόσμο λίγο καλύτερο.

Ένα από τα κοινά χαρακτηριστικά πολλών ηγετών που άλλαξαν τον κόσμο ήταν οι ομιλίες που έδωσαν, καθώς μέσα από αυτές μπορούσαν να μεταλαμπαδεύσουν τις ιδέες τους προκειμένου να επιτευχθεί το όραμά τους. Οι ομιλίες τις οποίες θα εξετάσουμε -με χρονολογική σειρά- στο παρόν άρθρο, άλλες περισσότερο και άλλες λιγότερο γνωστές, αφορούν διάφορες πτυχές της διεθνούς πολιτικής και προέρχονται από άτομα που έζησαν σε **τρεις διαφορετικές ηπείρους** (Ευρώπη, Αφρική και Αμερική). Έμελλε δε να ασκήσουν σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση της σημερινής πραγματικότητας καθιστώντας ως δεδομένες, καταστάσεις για τις οποίες κατέβαλαν σκληρή προσπάθεια.

Η πρώτη ομιλία στην οποία θα αναφερθούμε είναι η **Διακήρυξη Σουμάν**, η οποία πραγματοποιήθηκε στις **9 Μαΐου 1950** από τον Γάλλο Υπουργό



Εξωτερικών **Ρομπέρ Σουμάν** (Robert Schuman), από τον οποίο πήρε και το όνομά της. Η εν λόγω ομιλία είχε ως στόχο την προώθηση του ομώνυμου Σχεδίου Σουμάν για τη δημιουργία μίας **Ευρωπαϊκής Κοινότητας**

Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) -πρόδρομος της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)- το οποίο είχε εκπονήσει σε συνεργασία με τον ομοεθνή του **Ζαν Μονέ** (Jean Monnet).

Ένθερμοι υποστηρικτές της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, οι δύο άνδρες πίστευαν ότι η δημιουργία της ΕΚΑΧ -η οποία θα διαχειριζόταν την παραγωγή των πρώτων υλών της πολεμικής βιομηχανίας- θα συνέβαλε στη μείωση των πιθανοτήτων κήρυξης πολέμου μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας στο μέλλον. Το γεγονός αυτό είχε ζωτική σημασία για τις χώρες της Ευρώπης καθώς η κατάσταση που επικρατούσε τη συγκεκριμένη περίοδο στις περισσότερες από αυτές, μόλις λίγα χρόνια μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ήταν απογοητευτική.

Η Διακήρυξη Σουμάν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μία ομιλία **στρατηγικού χαρακτήρα**, καθώς παρείχε ένα ξεκάθαρο όραμα συνδέοντας τον τελικό **στόχο** (end), με τους **τρόπους** (ways) και τα **μέσα** (means) επίτευξής του. Τα κυριότερα σημεία της ήταν τα ακόλουθα: «*Η παγκόσμια ειρήνη δεν μπορεί να διατηρηθεί αν δεν αναληφθούν δημιουργικές προσπάθειες ανάλογες των κινδύνων που την απειλούν. [...] Η Ευρώπη δεν θα δημιουργηθεί δια μιας, ούτε σε ένα συνολικό οικοδόμημα: θα διαμορφωθεί μέσα από συγκεκριμένα επιτεύγματα που θα δημιουργήσουν πρώτα μια πραγματική αλληλεγγύη. [...] Η από κοινού διαχείριση της παραγωγής άνθρακα και χάλυβα [...] θα αλλάξει*

το πεπρωμένο αυτών των περιοχών που επί μακρόν ασχολούνταν με την κατασκευή όπλων για πολέμους των οποίων υπήρξαν σχεδόν μονίμως τα θύματα».

Ο τρόπος με τον οποίο η εν λόγω Διακήρυξη άλλαξε τον κόσμο ήταν η δημιουργία της ΕΚΑΧ, η οποία εξελίχτηκε σταδιακά στη σημερινή ΕΕ. Η αξία δε της τελευταίας έγκειται στο γεγονός ότι -μεταξύ πολλών άλλων- παρέχει στα μέλη της μία πληθώρα πλεονεκτημάτων όπως η **ελεύθερη κυκλοφορία** αγαθών, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, η ύπαρξη **κοινής αγοράς**, η θέσπιση **Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας** (ΚΕΠΠΑ), η συνεργασία στον τομέα της **δικαιοσύνης** και των εσωτερικών υποθέσεων, η ενίσχυση της **δημοκρατίας** και η προστασία των **ανθρώπινων δικαιωμάτων**.

Η δεύτερη ομιλία στην οποία θα επικεντρωθούμε είναι η ομιλία για την **εθνικοποίηση της διώρυγας του Σουέζ** (Suez Canal), η οποία πραγματοποιήθηκε στην Αλεξάνδρεια στις **26 Ιουλίου 1956** από τον Αιγύπτιο Πρόεδρο **Γκαμάλ Άμπντελ Νάσερ** (Gamal Abdel Nasser) ενώπιον 100.000



περίπου ατόμων. Με την εν λόγω ομιλία ο Νάσερ κήρυξε την εθνικοποίηση της διώρυγας του Σουέζ -την πλήρη δηλαδή εκμετάλλευσή της από τις Αιγυπτιακές αρχές- καθώς μέχρι εκείνη τη στιγμή η διώρυγα παρέμενε υπό τον έλεγχο της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας, με το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων να πηγαίνει στην πρώτη. Ο Νάσερ -πρώην Συνταγματάρχης του Αιγυπτιακού Στρατού και ηγετικό στέλεχος του Κινήματος των Ελεύθερων Αξιωματικών- είχε πάρει την εξουσία στα χέρια του το 1952 ανατρέποντας τον Βασιλιά Φαρούκ. Ένθερμος

υποστηρικτής της ανεξαρτητοποίησης της χώρας του από τη Μ. Βρετανία και θέλοντας να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης του Αιγυπτιακού λαού, είδε ως μοναδική λύση την εθνικοποίηση της διώρυγας, καθώς με τα έσοδα που θα συγκέντρωνε από αυτήν θα ήταν σε θέση να υλοποιήσει το μεταρρυθμιστικό έργο που είχε σχεδιάσει.

Οι ομιλίες του Νάσερ ήταν πασίγνωστες καθώς ο χαρισματικός αυτός ηγέτης είχε την ικανότητα να παρακινεί το πλήθος, να κάνει τον απλό λαό κοινωνό του οράματός του και να μεταδίδει τους στόχους του με απλό και κατανοητό τρόπο. Ο λόγος του είχε αμεσότητα, αρκετές φορές χρησιμοποιούσε μεταφορικά σχήματα, ενώ εκμεταλλευόταν κάθε άλλο στοιχείο που θα μπορούσε να αναδείξει το σκοπό του. Η εν λόγω ομιλία του π.χ. στην Αλεξάνδρεια πραγματοποιήθηκε στην πλατεία Ελευθερίας (Liberation Square), θέλοντας να δείξει ότι στόχος του ήταν η «απελευθέρωση» της Αιγύπτου από τη Μ. Βρετανία. Μερικά από τα κυριότερα σημεία της ομιλίας του είναι τα ακόλουθα:

«Αδέρφια, είναι αδύνατο να επαναληφθεί η ιστορία [...] Εξαφανίζουμε τα ίχνη του παρελθόντος. Χτίζουμε τη χώρα μας σε γερές και υγιείς βάσεις [...] Αυτό το κανάλι είναι ένα αιγυπτιακό κανάλι. Είναι Αιγυπτιακή Ανώνυμη Εταιρεία. Η Βρετανία έχει αρπάξει βίαια τα δικαιώματά μας, το 44% των μετοχών της [...] Θα δημιουργήσουμε βιομηχανία στην Αίγυπτο και θα ανταγωνιστούμε μαζί τους. [...] αυτή πολίτες, είναι η μάχη που δίνουμε τώρα. Είναι μια μάχη ενάντια στον ιμπεριαλισμό και στις μεθόδους και τις τακτικές του [...] Ο αραβικός εθνικισμός προοδεύει, ο αραβικός εθνικισμός θριαμβεύει. Ξέρει το δρόμο του και ξέρει τη δύναμή του. Ο αραβικός εθνικισμός ξέρει ποιοι είναι οι εχθροί του και ποιοι οι φίλοι του [...]».

Η εν λόγω ομιλία οδήγησε στην **Κρίση του Σουέζ**, στην οποία ενεπλάκησαν οι Ένοπλες Δυνάμεις της

Μ. Βρετανίας, του Ισραήλ και της Γαλλίας εναντίον των αντίστοιχων Αιγυπτιακών. Έληξε δε στις 7 Νοεμβρίου 1956, με την έκδοση του ψηφίσματος 1000 του ΟΗΕ και την αποστολή της πρώτης ειρηνευτικής δύναμης με την ονομασία **United Nations Emergency Forces (UNEF)** στις 21 Νοεμβρίου, με τις Ισραηλινές δυνάμεις να αποσύρονται στις 8 Μαρτίου 1957 και την UNEF το 1967.

Η εθνικοποίηση της διώρυγας του Σουέζ και η επακόλουθη ομώνυμη Κρίση συνέβαλε στην αλλαγή του status quo όχι μόνο στην Αίγυπτο αλλά και την Αφρική γενικότερα, καθώς κατέδειξε ότι τα κυρίαρχα αποικιακά κράτη της εποχής δεν ήταν παντοδύναμα, οδηγώντας στη σταδιακή από-αποικιοποίηση των Αφρικανικών κρατών. Επιπλέον οδήγησε στην ενεργοποίηση του ΟΗΕ μέσω της πρώτης αποστολής ειρηνευτικών δυνάμεων, πρακτική που ακολουθείται μέχρι και σήμερα.

Η τρίτη και τελευταία ομιλία στην οποία θα αναφερθούμε είναι η πασίγνωστη ομιλία **«Έχω ένα όνειρο»** (I have a dream), η οποία έγινε στην Ουάσιγκτον στις **28 Αυγούστου 1963** από τον Αμερικανό πάστορα

[Μάρτιν Λούθερ Κινγκ](#)

(Martin Luther King Jr.). Η εν λόγω ομιλία είχε ως στόχο την ευαισθητοποίηση της αμερικανικής κοινής γνώμης σχετικά με τα δικαιώματα των αφροαμερικανών και πραγματοποιήθηκε ενώπιον 250.000 περίπου ατόμων στο Μνημείο του Αβραάμ Λίνκολν, στο πλαίσιο της πορείας για τις δουλειές και την ελευθερία (March on Washington for Jobs and Freedom).

Ένθερμος πολέμιος του ρατσισμού που κυριαρχούσε την εποχή εκείνη στις Νότιες Πολιτείες των ΗΠΑ -στις οποίες ένα μεγάλο μέρος



των αφροαμερικανών ζούσε υπό απάνθρωπες συνθήκες- ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ είχε δώσει πολυάριθμες ομιλίες αγωνιζόμενος για τη θέσπιση ίσων δικαιωμάτων μεταξύ λευκών και «νέγρων». Την περίοδο εκείνη μάλιστα είχε αρχίσει να διαμορφώνεται η άποψη ότι η κατάσταση έπρεπε να αλλάξει, καθώς στις ΗΠΑ δραστηριοποιούνταν το **Κίνημα Πολιτικών Δικαιωμάτων** (Civil Rights Movement), ενώ τον Ιούνιο του ίδιου έτους είχε κατατεθεί σχετική νομοθετική ρύθμιση από τον Πρόεδρο Κένεντι.

Η εν λόγω ομιλία, η οποία σημειωτέον θεωρείται ως μία από τις κορυφαίες ομιλίες όλων των εποχών, άρχιζε με μία αναφορά στη **Διακήρυξη της Χειραφέτησης** (Emancipation Proclamation) του Αβραάμ Λίνκολν του 1862, στου οποίου το μνημείο πραγματοποιήθηκε η ομιλία, ενώ περιείχε αρκετά στοιχεία από πατριωτικούς και φυλετικούς ύμνους καθώς και τη Βίβλο. Πρέπει επίσης να τονίσουμε ότι η διάσημη φράση «**Έχω ένα όνειρο**» που ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ επαναλαμβάνει προς το τέλος της ομιλίας του, αποτελεί αυτοσχεδιασμό βασισμένο σε προηγούμενες ομιλίες του, με κυριότερα σημεία τα ακόλουθα:

«**Έχω ένα όνειρο** ότι μια μέρα αυτό το έθνος θα ξεσηκωθεί και θα ζήσει το αληθινό νόημα της πίστης του [...] **Έχω ένα όνειρο** ότι μια μέρα στους κόκκινους λόφους της Τζώρτζια, οι γιοι πρώην σκλάβων και οι γιοι πρώην ιδιοκτητών σκλάβων θα μπορέσουν να καθίσουν μαζί στο τραπέζι της αδελφοσύνης [...] **Έχω ένα όνειρο** ότι μια μέρα ακόμη και η πολιτεία του Μισισιπή, [...] θα μεταμορφωθεί σε μια όαση ελευθερίας και δικαιοσύνης [...] **Έχω ένα όνειρο** ότι τα τέσσερα μικρά μου παιδιά θα ζήσουν μια μέρα σε ένα έθνος όπου δεν θα κρίνονται από το χρώμα του δέρματός τους αλλά από το περιεχόμενο του χαρακτήρα τους [...] **Έχω ένα όνειρο σήμερα!** [...]».

Η ομιλία του ολοκληρώθηκε με αναφορές σε ύμνους, προτρέποντας τις «καμπάνες της ελευθερίας» να ηχήσουν σε όλες τις περιοχές των

ΗΠΑ ώστε να μπορέσουν όλοι οι αφροαμερικανοί να τραγουδήσουν: «**Ελεύθεροι επιτέλους! Ελεύθεροι επιτέλους! Δόξα τω Θεώ τον Παντοδύναμο, είμαστε ελεύθεροι επιτέλους!**».

Με τον τρόπο αυτό, ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ επικαλούμενος το συναίσθημα των αφροαμερικανών, κατάφερε να αγγίξει τις καρδιές τους, δημιουργώντας παράλληλα ένα κοινό «σημείο αναφοράς». Αξίζει δε να σημειώσουμε ότι το επόμενο έτος (1964) βραβεύτηκε με το **Νόμπελ Ειρήνης**, ενώ ο αγώνας του τερματίστηκε απότομα 5 χρόνια αργότερα (1968) με τη δολοφονία του.

Ο τρόπος με τον οποίο η ομιλία του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ άλλαξε τον κόσμο, ήταν η εμπέδωση της αντίληψης ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ίσα δικαιώματα, οδηγώντας ένα χρόνο αργότερα στην ψήφιση του **Νόμου για τα Πολιτικά Δικαιώματα** (Civil Rights Act). Οι διατάξεις του εν λόγω Νόμου προέβλεπαν την απαγόρευση των φυλετικών, θρησκευτικών, σεξουαλικών και εθνικών διακρίσεων, θεσπίζοντας παράλληλα ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, την εργασία και τη συμμετοχή στα κοινά.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Επίσημος ιστότοπος της ΕΕ, [Ρομπέρ Σουμάν: ο αρχιτέκτονας του ευρωπαϊκού οικοδομήματος](#)

Επίσημος ιστότοπος της ΕΕ, [Ζαν Μονέ: η ενοποιητική δύναμη πίσω από τη γέννηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#)

Φλιτούρης Λάμπρος, [Η κρίση του Σουέζ \(1956\) και οι επιπτώσεις της στις ελληνογαλλικές σχέσεις](#), Μνήμων, Αθήνα, 2004

Britannica, The Editors of Encyclopaedia, ["Suez Crisis". Encyclopedia Britannica](#), 19 Jul. 2022

Lewis David L. & Carson Clayborne, ["Martin Luther King, Jr.". Encyclopedia Britannica](#), 31 March 2022

Read Martin Luther King Jr.'s 'I Have a Dream' speech in its entirety, [npr](#), 14 January 2022

Tikkanen Amy, ["I Have a Dream". Encyclopedia Britannica](#), 21 August 2021

Εικόνες: <https://time.com/>

Πώς η Γλώσσα Διαμορφώνει το Επιχειρείν...

Η χρήση ουσιαστικών και ρημάτων



Αθανάσιος Χαρέμης

• [LinkedIn](#)

Research Consultant [Squaredev BV](#)

Αναμφισβήτητα, η γλώσσα αποτελεί τη σπουδαιότερη επινόηση του ανθρώπινου είδους για τη γέννηση του σύγχρονου πολιτισμού. Η γλώσσα σύμφωνα με τον Rik Smits είναι απόρροια του συνδυασμού ξεχωριστών ικανοτήτων με στόχο την επιβίωση του ανθρώπου, και όχι απλώς ένα σύστημα επικοινωνίας. Το βασικό μήνυμα της εξέλιξης της γλώσσας είναι ότι η ωριμότητα της σκέψης και η επάρκεια της σοφίας σε συνδυασμό με την ανάπτυξη υπολογιστικών δεξιοτήτων επέτυχαν να αναπτύξουν πολύπλοκες δομές και συστήματα για την ανάπτυξη όχι μόνο υπαρκτών εννοιών αλλά και νοητών.

Η γλώσσα έχει διαμορφώσει το παρελθόν και το παρόν και θα οικοδομήσει το μέλλον με τις ιδέες και τις πράξεις του σήμερα. Στο πλαίσιο αυτό το παρόν άρθρο περιγράφει τη χρήση ουσιαστικών και ρημάτων στο χώρο του επιχειρείν. Πιο συγκεκριμένα, στο σύγχρονο κόσμο είναι σύνθηρες στον καθημερινό λόγο (πολιτικό, επιχειρηματικό, κοινωνικό) να κυριαρχεί η χρήση ουσιαστικών και επιθέτων, έναντι των ρημάτων. Τα παραδείγματα είναι πολλά. Στον οικονομικό και επιχειρηματικό λόγο είναι πολύ χαρακτηριστική η χρήση λέξεων όπως: “ανάπτυξη”, “ανταγωνιστικότητα”,

“καινοτομία”, “επιχειρηματικότητα”, “ψηφιοποίηση”, “μετασχηματισμός”, “βιωσιμότητα” και πλήθος άλλων σε όλο το φάσμα της ζωής μας. Πολύ δύσκολα ακούμε τα ρήματα αυτών, όπως για παράδειγμα “καινοτομούμε”, “επιχειρούμε” κ.ο.κ.

Ουσιαστικά vs Ρήματα

Η χρήση ρημάτων και ουσιαστικών είναι καθημερινή. Τα ουσιαστικά αποτελούν μέρη του λόγου και χρησιμοποιούνται για να προσδιορίσουν πρόσωπα, πράγματα, έννοιες, ενέργειες, καταστάσεις, ιδιότητες. Ένα ρήμα¹ εντός μιας πρότασης πλαισιώνεται από το υποκείμενο, το οποίο ενεργεί και το αντικείμενο που είναι ο δέκτης της πράξης. Επομένως, η χρήση ρημάτων δημιουργεί μια κινητήριο δύναμη για ενεργοποίηση και δράση, η οποία πρέπει να γίνει από κάποιον (το εκάστοτε υποκείμενο), για κάτι ή κάποιο σκοπό. Η χρήση ρημάτων επομένως έναντι των ουσιαστικών και των επιθέτων, συνιστά την απόδοση της ευθύνης κάποιου να πράξει κάτι, δηλαδή να μεταβεί από το καθεστώς “αφασίας” στο οποίο βρίσκεται ή ακόμη και της “αδρανούς υπερσκέψης” και να γίνει το πρόσωπο που ενεργεί και αναλαμβάνει δράση.

Ο γλωσσικός διαχωρισμός μεταξύ ουσιαστικών και

ρημάτων, παρότι αυτονόητος συνιστά μια ιδιαίτερα πολύπλοκη σχέση. Η διάκρισή αυτή είναι δομική και οφείλεται στην εννοιολογική διαφοροποίηση τους, στις διαφορετικές νευροψυχολογικές και γλωσσολογικές ερμηνείες τους που δομούν μια πολύπλοκη σχέση μεταξύ τους. Επιπλέον, οι διαφορετικές δομές μεταξύ των γλωσσών ενέχουν σημαντικό ρόλο. Για παράδειγμα, ο βαθμός πολυπλοκότητας της εκάστοτε γλώσσας και η ποικιλομορφία της ενισχύουν αυτή τη διάκριση και την πολυσυνθετότητα της ανάλυσης εννοιών.

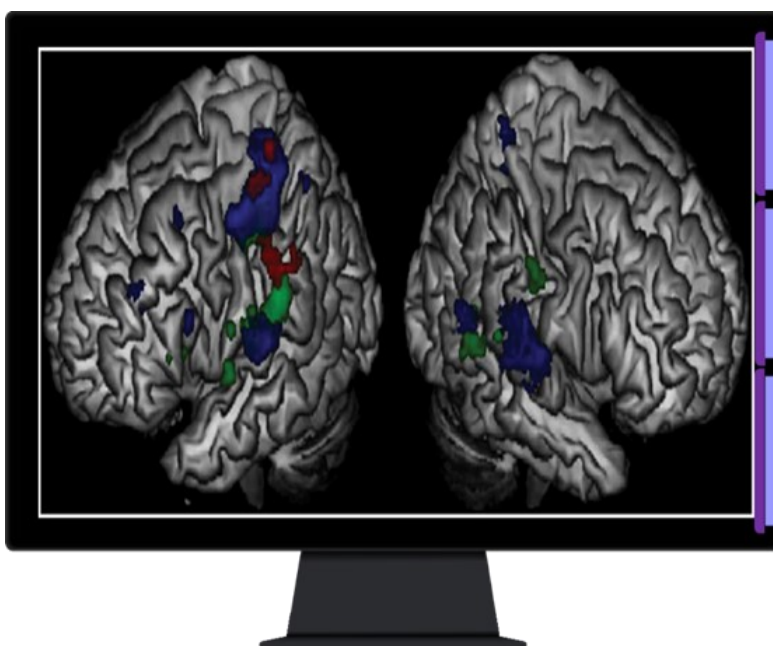
Τα γεγονότα και οι οντότητες είναι θεμελιώδη συστατικά του ανθρώπινου εννοιολογικού πλαισίου, όσο τα ρήματα και τα ουσιαστικά είναι θεμελιώδη για το ανθρώπινο σύστημα επικοινωνίας. Τα ρήματα μεταφέρουν πληροφορίες για γεγονότα. Έτσι, η μελέτη του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι επεξεργάζονται τα ρήματα παρέχει ένα παράθυρο στην ανθρώπινη εννοιολογική αρχιτεκτονική.

Γλώσσα και Ανθρώπινος Εγκέφαλος

Η μάχη των ουσιαστικών και των ρημάτων ξεκινά από το πεδίο του εγκεφάλου. Τα πάντα πηγάζουν για άλλη μια φορά από τη λειτουργία του

ανθρώπινου εγκεφάλου και στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε και επεξεργαζόμαστε τα ρήματα και τα ουσιαστικά. Ο εγκέφαλος μας αποτελεί το νοητικό μας λεξικό, ένα πολύπλοκο λεξικό όπου στο φωνητικό άκουσμα μιας λέξης προσπαθεί να την ανακαλέσει (ουσιαστικά να την αναζητήσει στη βάση δεδομένων αυτού του λεξικού). Σύμφωνα με πλήθος μελετών από το χώρο των νευροεπιστημών, φαίνεται ότι η ανάκληση των ρημάτων είναι πιο δύσκολη ως νοητική διαδικασία, συγκριτικά με τη εκείνη των ουσιαστικών.

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι απεικονίσεις PET (τομογραφία εκπομπής ποζιτρονίων) για την εννοιολογική επεξεργασία των ρημάτων και των ουσιαστικών από τον ανθρώπινο εγκέφαλο². Η χρήση ρημάτων διεγείρει τη νευρική δραστηριότητα στον αριστερό οπίσθιο πλάγιο κροταφικό φλοιό και στον κινητικό προκεντρικό φλοιό αντίστοιχα. Αυτά τα μέρη του φλοιού παρουσιάζουν διαφορετικές ιδιότητες απόκρισης στα ρήματα.



Η επεξεργασία ρημάτων φαίνεται να ενεργοποιεί περισσότερο περιοχές του αριστερού εμπρόσθιου και οπίσθιου μετωπιαίου φλοιού του εγκεφάλου και πιο συγκεκριμένα τις (προ)κινητικές περιοχές και προμετωπιαίες περιοχές του φλοιού.

Η επεξεργασία ουσιαστικών φαίνεται να ενεργοποιεί περισσότερο τον αριστερό κροταφικό λοβό, περιλαμβάνοντας τις οπτικές περιοχές, δείχνοντας την τάση να οπτικοποίηση ενός ουσιαστικού.

Ο εγκέφαλος αποτελεί ένα μεγάλο νοητικό "λεξικό", όπου ρήματα και ουσιαστικά ταξινομούνται και αποθηκεύονται. Κάθε λεξικό χρησιμοποιεί διαφορετική σημασιολογία, γραμματική και φωνολογία για τη δημιουργία του λόγου

Πηγή: Garbin, G., Collina, S., & Tabossi, P. (2012).

Ρήματα ή Ουσιαστικά στην Επιχειρηματική

Διαδικασία;

Στον κόσμο του επιχειρείν και των νεοφυών εγχειρημάτων (start-ups) τείνουν να συνυπάρχουν ομαλά τόσο τα ουσιαστικά όσο και τα ρήματα. Η πλειονότητα των στελεχών και των επίδοξων επιχειρηματιών τείνει να πραγματοποιεί νοητές μεταπηδήσεις από τα ρήματα στα ουσιαστικά και αντίστροφα, σε μια περίεργη ισορροπία. Ωστόσο, η χρήση αμφότερων θα πρέπει να βρεθεί στη βέλτιστη ισορροπία, η οποία προκύπτει από τα οφέλη και τις αδυναμίες της χρήσης ρημάτων και ουσιαστικών.

Για παράδειγμα, οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν στο λόγο τους πολλά ουσιαστικά τους τείνουν να επιδιώκουν ή να έχουν καλύτερη αίσθηση της μεγάλης εικόνας, να είναι οραματιστές, στοχαστές και ιδιαίτερα δημιουργικοί, χάρη στη φαντασία τους και τη νοητική διαδικασία επεξεργασίας πολύπλοκων εννοιών. Βλέπουν την αρχή και το τέλος ενός εγχειρήματος. Αξιοποιούν στο έπακρο τα αδιαμφισβήτητα οφέλη των ουσιαστικών στο λόγο τους, ώστε να μονοπωλούν σε συζητήσεις, ενώ τείνουν να συζητήσουν emphaticά για την παγκόσμια εμβέλεια των ιδεών τους. Η δομική αδυναμία της σκέψης με ουσιαστικά εντοπίζεται στο γεγονός ότι τα πρόσωπα αυτά στερούνται της τεχνογνωσίας και της λεπτομερειακής αντίληψης που απαιτείται για την υλοποίηση του οράματός τους, περιορίζονται στην ευθύνη της ιδέας τους, ενώ τείνουν να μην εμπλέκονται στις απαιτούμενες ενέργειες και τον προγραμματισμό που απαιτούνται για την επιτυχή ολοκλήρωση του οράματός τους. Εντούτοις, πολλές φορές ενέχουν μια εγγενή ασάφεια, όταν χρησιμοποιούνται μεμονωμένα ή σε προτάσεις. Εάν μια πρόταση φαίνεται σχετικά ασαφής, τότε υπάρχει πολύ μεγάλη πιθανότητα να περιλαμβάνει κάποιο ουσιαστικό, που θα ήταν καλύτερο να χρησιμοποιηθεί με τη μορφή ρήματος. Στον αντίποδα, εκείνοι που χρησιμοποιούν πολλά

ρήματα, τείνουν να έχουν σαφώς πιο καθορισμένο και αναλυτικό πλαίσιο, όχι μόνο για τις οντότητες ενός οικοσυστήματος, αλλά και των σχέσεων και διασυνδέσεων μεταξύ τους, καθώς δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στις ενέργειες και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Διακρίνονται από αυξημένη συνείδηση της εφαρμογής και των επιμέρους ενεργειών που απαιτούνται για να ολοκληρωθεί με επιτυχία ένα εγχείρημα. Ουσιαστικά, η αυξημένη εστίαση στη χρήση ρημάτων εκφράζουν την πρωτοβουλία για ενεργοποίηση, δράση και πρόοδο, μέσω της αποτελεσματικότερης διαχείρισης της παραγωγικότητάς τους, την ανάληψη ευθυνών και την αμέριστη συνεισφορά τους στα βήματα που πρέπει να γίνουν προς την ενσάρκωση του μακρόπνοου οράματος (το οποίο είναι βέβαια ουσιαστικό).

Φυσικά, πολλές από αυτές τις εργασίες που ορίζονται με ουσιαστικό απαιτούν επίσης αρκετές ενέργειες (ρήματα) που εμπλέκονται στην ολοκλήρωσή τους. Για παράδειγμα, η έννοια του ουσιαστικού “καινοτομία” αποτελεί μια πολυσύνθετη και πολυδιάστατη έννοια, πολύτιμη και απόλυτα επιθυμητή για τις σύγχρονες επιχειρήσεις. Η καινοτομία έχει πλήθος προεκτάσεων όπως η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών, ενώ περιλαμβάνει και αποτελεσματικότερες ή αποδοτικότερες διαδικασίες λειτουργίας και παραγωγής, σύγχρονα επιχειρηματικά μοντέλα που ενσωματώνουν άλλα ουσιαστικά όπως η “ψηφιοποίηση” και η “βιωσιμότητα”. Τα ουσιαστικά αυτά λειτουργούν ως σημεία αναφοράς ή σύμβολα, εγείρουν την περιέργεια, τη σκέψη, τη φαντασία, το σχεδιασμό διαμορφώνοντας τη μεγάλη εικόνα. Με τη σειρά του η χρήση του ρήματος “καινοτομούμε”, αποτελεί τον καταλύτη για ανάληψη δράσης, ώστε το όραμα να γίνει πράξη, δηλαδή αποτελεί το μεγάλο στρατηγικό βήμα όπου ο στόχος κατανέμεται σε επιμέρους υλοποιήσιμες δράσεις για την επίτευξή του. Τότε και μόνο τότε, τα

ουσιαστικά όχι απλώς αποκτούν νόημα, αλλά λαμβάνουν “σάρκα και οστά” στο μονοπάτι της προόδου και της επιτυχίας. Εάν αυτό το βήμα δε συμβεί, τότε οι λέξεις γίνονται κλισέ, εκφράζοντας αποκλειστικά και μόνο μια τεχνητή στιλπνότητα δυναμικής, καταδικασμένης στην στατικότητα.

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, η ευρεία χρήση ουσιαστικών, όπως για παράδειγμα “επιχειρηματικότητα”, “στρατηγική”, “ανταγωνισμός”, “δικτύωση”, “καινοτομία”, εγείρουν τις συζητήσεις θεωρητικού επιπέδου επί των στόχων, που είναι μεν αναγκαία συνθήκη, αλλά παράγει περιορισμένα αποτελέσματα. Η επιτυχής χρήση τους απαιτεί την αντίστοιχη ισορροπία με τη χρήση ρημάτων. Η βέλτιστη και αρμονική αυτή ισορροπία αναμένεται να έχει σημαντικές επιδράσεις στην αποτελεσματικότητα και στην επιτυχία σε προσωπικό επίπεδο και συλλογικά σε επίπεδο επιχείρησης, οργανισμού ή ενός νεοφυούς εγχειρήματος. Αυτό συμβαίνει καθώς όπως αναλύθηκε ανωτέρω, μπορεί τα ουσιαστικά να ορίζουν τον προορισμό, ωστόσο τα ρήματα είναι εκείνα που ενεργοποιούν εφαρμοστικές διεργασίες. Με τη χρήση των ρημάτων και των δρώντων ενεργοποιούνται οι μηχανισμοί που μετατρέπουν τον λόγο σε έργο.

Κλείνοντας αξίζει να γίνει αναφορά στον Δρ. Deepak Chopra, Καθηγητή Οικογενειακής Ιατρικής και Δημόσιας Υγείας στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια, ο οποίος υποστηρίζει ότι ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι “ρήμα” και όχι “ουσιαστικό”, σφυριλατείται από την εμπειρία και διασυνδέει τους ανθρώπους, επιτρέποντας σε διακριτούς εγκεφάλους να αλληλεπιδρούν και με τον τρόπο αυτό να σχηματίζουν μια συλλογική συνείδηση και έναν παγκόσμιο εγκέφαλο.

κατάληξη ‘-μα’}, ενώ η λέξη “ουσιαστικό” προέρχεται από το ουσιαστικοποιημένο ουδέτερο του επιθέτου ουσιαστικός.

² Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σημαντικό μέρος της επιστημονικής βιβλιογραφίας που πραγματεύεται την αντίληψη και τις λειτουργίες του εγκεφάλου στη χρήση ουσιαστικών και ρημάτων, αφορά τη χρήση νευροψυχολογικών και γλωσσολογικών μεθοδολογιών σε δείγματα πληθυσμού.

Βιβλιογραφία

Garbin, G., Collina, S., & Tabossi, P. (2012). Argument structure and morphological factors in noun and verb processing: an fMRI study.

Rik, Smits. Dawn: The Origins of Language and the Modern Human Mind. Routledge, 2018.

Shapiro, K. A., Moo, L. R., & Caramazza, A. (2006). Cortical signatures of noun and verb production. Proceedings of the National Academy of Sciences, 103(5), 1644-1649.

¹ Η λέξη “ρήμα” προέρχεται από την αρχαία ελληνική λέξη “ῥῆμα” {από τη ρίζα του ρήματος ‘ῥη’ (ῥῶ, ῥῳ) και την

Η εκμάθηση ξένων γλωσσών σε έναν κόσμο που αλλάζει **ταχύτατα**



Μαρία Παρδάλη

• [LinkedIn](#)

English Language Instructor / Training / Writing

Κατά τον διακεκριμένο ιστορικό [Will Durant](#), “Πολιτισμός είναι η αρμονία και η τάξη που οδηγεί την ανθρωπινή κοινωνία σε πνευματική καλλιέργεια και στην υλική πρόοδο” και ως στοιχεία πολιτισμού θα αναφέρουμε με τυχαία σειρά, την επιστήμη, την τεχνολογία, την οικονομία, την τέχνη, την πολιτική οργάνωση κ.α, τα οποία συνδέονται άμεσα με την ικανοποίηση ορισμένων ανθρωπίνων αναγκών και εκπλήρωση συγκεκριμένων σκοπών.

Γνωρίζουμε όλοι ότι η φυσιογνωμία του σύγχρονου κόσμου μας επίσης, χαρακτηρίζεται τόσο από την εγγύτητα όσο και από την ταχύτητα. **Εγγύτητα** θα χαρακτηρίζαμε την γεφύρωση των αποστάσεων και την υπέρβαση των διαφορών που παραδοσιακά χωρίζουν χώρες και ανθρώπους, ενώ **ταχύτητα** θα χαρακτηρίζαμε τον γρήγορο ρυθμό με τον οποίο συντελούνται οι εξελίξεις παγκόσμια. Αυτό με την σειρά του σημαίνει ότι διάφοροι τομείς – εμπόριο, ταξίδια, σπουδές, μετανάστευση – όπου στο παρελθόν απαιτούσαν σειρές πολύπλοκων διαδικασιών, απλουστεύουν κατά πολύ, δίνοντας την δυνατότητα σε όποιον το επιθυμεί, να βγει εύκολα από τα γεωγραφικά του όρια και ακόμη πιο σημαντικό, από τα όρια του ίδιου του του νου, γνωρίζοντας κυριολεκτικά τον κόσμο από άκρη σε άκρη. Για να μπορέσει όμως να συμβεί κάτι τέτοιο, προαπαιτούμενο είναι το να

μπορέσει κάποιος να επικοινωνήσει την ανάγκη του αυτή με τους κατάλληλους ανθρώπους, στην σωστή γλώσσα. Και συνήθως μιλάμε για διαφορετική γλώσσα από την μητρική του.

Hobby ή ανάγκη;

Η εκμάθηση μιας γλώσσας, επιπλέον της μητρικής μας, θεωρείται σημαντικότερο εργαλείο και θα λέγαμε μεγάλο προσόν για όποιον το διαθέτει. Στην καθημερινή τους ζωή, οι άνθρωποι όλο και περισσότερο έρχονται σε επαφή με ξένες λέξεις και έτσι δημιουργείται η ανάγκη για εκμάθηση επιπλέον γλωσσών. Διαφημίσεις, ταινίες, τραγούδια, βιβλία, μετατρέπονται σε πεδία παρουσίας ξένων λέξεων. Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βλέπει κανείς ότι χρειάζεται σχεδόν ακριβώς όπως το επιθυμεί αλλά και στην γλώσσα που το θέλει.

Γνωρίζουμε ότι οι γλώσσες βρίσκονται σε συνεχή επαφή μεταξύ τους και επηρεάζουν η μια την άλλη με πολλούς τρόπους - στο παρελθόν η Αγγλική είχε δανειστεί λέξεις και εκφράσεις από πολλές άλλες γλώσσες, ενώ σήμερα υπάρχουν άλλες γλώσσες, που δανείζονται λέξεις από την Αγγλική.

Δημιουργούνται επίσης και καινούργιες λέξεις που εξυπηρετούν στην έκφραση καινούργιων αναγκών. Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι η ανάγκη για να μάθουμε μια ξένη γλώσσα, μπορεί να μετατραπεί σε απλό hobby, σε βασική ανάγκη ή να συμβεί και

ακριβώς το ανάποδο, να χρειαστεί δηλαδή να εμβαθύνουμε σε μια γλώσσα, ακόμη και αν αυτό στην αρχή δεν το είχαμε καθόλου σκεφτεί. Το σίγουρο είναι ότι θα το κάνουμε με τον έναν ή τον άλλο τρόπο.

Τι συμβαίνει στην Ευρώπη

Σε όλη την Ευρώπη, περίπου 800 εκατομμύρια Ευρωπαίοι εκπροσωπούνται από τα 47 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και ενθαρρύνονται να μάθουν όλο και περισσότερες ξένες γλώσσες, σε οποιαδήποτε ηλικία, εντός ή εκτός σχολικού πλαισίου. Το γεγονός αυτό πηγάζει από την πεποίθηση του Συμβουλίου ότι η γλωσσική πολυμορφία αποτελεί εργαλείο για την επίτευξη ευρύτερης διαπολιτισμικής κατανόησης και βασικό στοιχείο στην πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της ηπείρου μας. Λόγω της εισροής μεταναστών και προσφύγων, η Ευρώπη έχει γίνει σε μεγάλο βαθμό πολύγλωσση. Στο Λονδίνο μόνο μιλιούνται περίπου 300 γλώσσες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει 24 επίσημες γλώσσες και κάθε φορά που προσχωρούν νέα μέλη σε αυτήν, προστίθενται νέες γλώσσες στον αριθμό των επίσημων γλωσσών. Τα ελληνικά είναι επίσημη γλώσσα της ΕΕ από το 1981. Η πολυγλωσσία

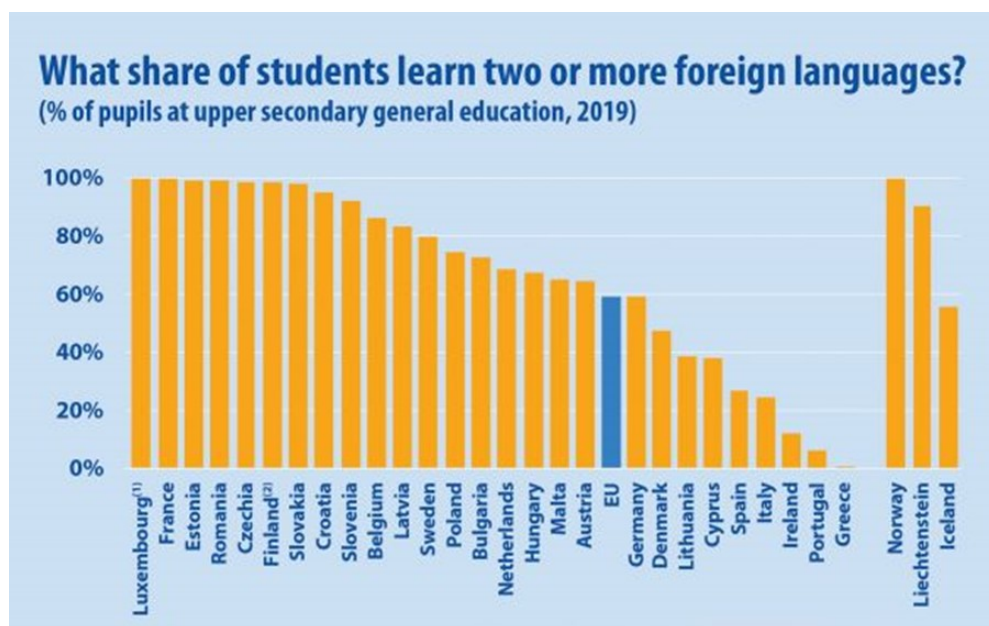
κατοχυρώνεται στον **Χάρτη των Θεμελιωδών**

Δικαιωμάτων της ΕΕ, πράγμα που σημαίνει ότι οι πολίτες της ΕΕ έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν οποιαδήποτε από τις 24 επίσημες γλώσσες για να επικοινωνούν με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα θεσμικά όργανα πρέπει να απαντήσουν στην ίδια γλώσσα. Τα αγγλικά

παραμένουν επίσημη γλώσσα της ΕΕ, παρά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται με τις εθνικές κυβερνήσεις για την επίτευξη ενός φιλόδοξου στόχου: όλοι οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα να μαθαίνουν τουλάχιστον δύο ξένες γλώσσες και να ξεκινούν την εκμάθηση ξένων γλωσσών από πολύ μικρή ηλικία.

Μικροί και μεγάλοι σε δράση

Στο διάγραμμα που παρουσιάστηκε από την [Eurostat](#), παρατηρούμε το ποσοστό των μαθητών στην Ευρώπη, οι οποίοι μαθαίνουν δυο ή και περισσότερες γλώσσες πέρα από την μητρική τους. Οι γλώσσες που μαθαίνουν είναι τα Γαλλικά, τα Γερμανικά, τα Ισπανικά, τα Ρώσικα και τα Ιταλικά.



Ποιος το κάνει καλύτερα;

Έχουν οι μικροί μαθητές όντως πλεονέκτημα σε σχέση με τους ενήλικες όσον αφορά την ευκολία στην εκμάθηση ξένων γλωσσών; Χάσανε όντως οι ενήλικες το τραίνο της γνώσης; Έρευνα του MIT, αποκαλύπτει ότι ενήλικες σπουδαστές ξένων

γλωσσών άνω των 20 ετών, κατάφεραν να αγγίξουν άριστα επίπεδα στην ξένη γλώσσα που αποφάσισαν να μάθουν. Που είναι η διαφορά; Οι μικροί μαθητές έχουν την πολυτέλεια να βρίσκονται σε σχολικό περιβάλλον κατάλληλο για τον σκοπό αυτό και επιπλέον διαθέτουν χρόνο για μελέτη, ενώ σε αντίθεση οι ενήλικες έχουν περιορισμένο χρόνο αλλά μελετάνε πολύ πιο συνειδητά και με πρόσβαση σε πληθώρα πηγών από την γλώσσα που μαθαίνουν. Έρχονται πιο εύκολα σε επαφή με έναν άλλον ξενόγλωσσο, μπορούν να εργαστούν σε άλλη χώρα, να σπουδάσουν, να δημιουργήσουν οικογένεια, ή απλά να ταξιδέψουν. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι ενήλικες είτε ως *False Beginners* είτε ως *Absolute Beginners*, επιλέγουν να ανοίξουν τους ορίζοντές τους μαθαίνοντας μια ή και περισσότερες ξένες γλώσσες.

False beginner (ψευδο-αρχάριος) ονομάζουμε αυτόν που αποφασίζει να μάθει από την αρχή μια ξένη γλώσσα, με την οποία έχει ασχοληθεί και στο παρελθόν αλλά δεν μπορεί να την χρησιμοποιήσει στο τώρα. Είτε δεν έχει ολοκληρώσει τα βασικά επίπεδα, είτε δεν έχει ξεκάθαρη την γραμματική της ή ακόμη έχει ξεχάσει μεγάλο μέρος του λεξιλογίου της.

Absolute beginner (εντελώς αρχάριος) ονομάζουμε αυτόν ο οποίος για πρώτη φορά θα έρθει σε επαφή με την ξένη γλώσσα.

Που υπερτερούν οι πολύγλωσσοι;

Ήδη αναφέραμε ότι η πολυγλωσσία είναι προσόν. Επιστημονικά αποδεικνύεται επίσης ότι κάνει την εκμάθηση και των άλλων γλωσσών ευκολότερη και ενισχύει τον τρόπο σκέψης των ανθρώπων. Ενθαρρύνει τις επαφές με άλλους ανθρώπους και άλλους πολιτισμούς και επίσης, προσφέρει και οικονομικά οφέλη, καθώς προσφέρεται πιο εύκολα εργασία σε πολυγλωσσικά περιβάλλοντα.

Ακόμα, η μνήμη και η προσοχή είναι ενισχυμένες, καθώς και η δημιουργικότητα.

Ο καθηγητής Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο [Lancaster](#) κ. Πάνος Αθανασόπουλος αναφέρει: “Η εκμάθηση μιας γλώσσας προσφέρει οφέλη στον άνθρωπο, καθώς αυτός δεν μαθαίνει απλά κανόνες γραμματικής και λεξιλογίου αλλά μαθαίνει και έναν νέο τρόπο να σκέφτεται. Είναι σαν να ανοίγει ένα παράθυρο στον άλλον πολιτισμό και παράλληλα να βλέπει σε καθρέφτη τον δικό του. Η διαδικασία εκμάθησης και χρήσης των δυο γλωσσών είναι επίσης κάτι το ωφέλιμο για τον εγκέφαλο, καθώς τον κρατάει ενεργό για μεγαλύτερο διάστημα – έρευνες δείχνουν ότι η εμφάνιση της Άνοιας καθώς και της Νόσου Alzheimer, μπορούν να καθυστερήσουν έως και 5 χρόνια.”

Και πως να μάθω μια ξένη γλώσσα;

Και τελικά κάποιος παίρνει την απόφαση να μάθει μια ξένη γλώσσα. Τι θα τον βοηθήσει ώστε να έχει το αποτέλεσμα που θέλει; Αρχικά θα πρέπει να αποφασίσει το σε πόσο χρόνο θέλει να φτάσει στον στόχο του, συνδυαστικά με τον χρόνο που μπορεί να αφιερώσει στην μελέτη της. Η εκμάθηση καινούργιων δεξιοτήτων, όχι μόνο μια ξένης γλώσσας, απαιτεί χρόνο και υπομονή. Είναι πολύ καλύτερα αυτό να είναι ξεκάθαρο και αποδεκτό από τον σπουδαστή από την αρχή, καθώς θα κάνει την διαδικασία πολύ πιο εύκολη και ευχάριστη.

Οι γλώσσες χωρίζονται σε κατηγορίες, ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας τους.

Κατηγορία 1: Γλώσσες όπως τα Αγγλικά, τα Γαλλικά, τα Ιταλικά, τα Ισπανικά, χρειάζονται περίπου 750 ώρες διδασκαλίας για να οδηγήσουν τον σπουδαστή σε ένα άριστο επίπεδο.

Κατηγορία 2: Γλώσσες όπως τα Γερμανικά, τα Ινδονησιακά, τα Κρεολί ή τα Σουαχίλι χρειάζονται γύρω στις 900 ώρες διδασκαλίας.

Κατηγορία 3: Γλώσσες όπως τα Ελληνικά, τα Τσέχικα, τα Φινλανδικά, τα Εβραϊκά, τα Πολωνικά, τα Ρώσικα, τα Ουγγρικά, τα Βιετναμέζικα, τα Ισλανδικά, τα Ταϊλανδέζικα, χρειάζονται γύρω στις 1.100 ώρες διδασκαλίας.

Κατηγορία 4: Γλώσσες όπως τα Αραβικά, τα Κινέζικα, τα Ιαπωνικά ή τα Κορεάτικα, χρειάζονται γύρω στις 2.200 ώρες διδασκαλίας.

Όποια γλώσσα και αν διαλέξει, η προσωπική ενασχόληση του σπουδαστή θα πρέπει να είναι επιπλέον ανάλογη των ωρών διδασκαλίας, καθώς ο εκπαιδευτής καθοδηγεί αλλά ο σπουδαστής διαβάζει, όμως και πάλι όλο αυτό εξαρτάται από τις συνθήκες στις οποίες βρίσκεται αυτός.

Όπως προαναφέραμε, βοηθητικό πολύ είναι το να εμβαθύνει ο σπουδαστής στον νέο πολιτισμό, στην ιστορία του, στην γεωγραφία και την θρησκεία του, στην θέση του γενικότερα στον κόσμο του χθες και του σήμερα. Να ακούσει την μουσική του, να ταξιδέψει εκεί και να γνωρίσει τους ανθρώπους του. Έτσι θα μπορεί να έχει με ευχάριστό τρόπο μια πιο σφαιρική εικόνα για την γλώσσα που μαθαίνει και πως αυτή εξελίχθηκε, από την απαρχή της στο σήμερα.

Σήμερα υπάρχουν ευτυχώς πάρα πολλές μέθοδοι εκμάθησης γλωσσών. Από τις κλασσικές παραδοσιακές με τα βιβλία και τα ακουστικά cds, έως τις καινούργιες με εφαρμογές υπερσύγχρονες, συμβατές με τις ηλεκτρονικές μας συσκευές. Όταν οι στόχοι είναι ρεαλιστικοί, όταν ξέρουμε για ποιόν λόγο κάνουμε αυτό που κάνουμε, λίγο θα παρεκκλίνουμε από την πορεία μας.

Κάτι τέλος αυτό που ξεχνάει ο περισσότερος κόσμος είναι όπως είπε και ο κ. Αθανασόπουλος, ότι έχουμε την δυνατότητα να μάθουμε ακόμη καλύτερα και την δική μας γλώσσα μέσα από την ξένη γλώσσα. Το ότι μιλάμε την μητρική μας

γλώσσα, δεν σημαίνει ότι το κάνουμε απαραίτητα και σωστά. Μας δίνεται λοιπόν η ευκαιρία να βελτιώσουμε και την δική μας γλώσσα παράλληλα. Το σίγουρο είναι ότι μπαίνοντας σε μια τέτοια διαδικασία, εκπαιδεύεται ο άνθρωπος στο να “μαθαίνει” και αυτό είναι πιο σημαντικό από αυτό που τελικά μαθαίνει καθώς με οτιδήποτε καταπιαστεί αργότερα, θα ξέρει πολύ καλύτερα πως να το κάνει. Αυτή η συνεχής επιθυμία για γνώση, θα πρέπει να οδηγεί στην αυτοβελτίωση του ατόμου και άρα στην εξέλιξη του και να μην είναι απλή συσσώρευση στείρας, άχρηστης γνώσης. Και αυτή η επιθυμία για αυτοβελτίωση, είναι αυτό που μας κρατάει όλους ποιοτικά στην ζωή.

Και τώρα που έμαθα την γλώσσα;

Ας ξαναγυρίσουμε λίγο στην αρχή, ποιος είναι ο σκοπός του να μάθω μια ξένη γλώσσα; Αν το κάνω επειδή απλά μου αρέσει, μπορώ απλά να συνεχίσω να είμαι σε επαφή με την γλώσσα εκθέτοντας τον εαυτό μου όσο περισσότερο γίνεται σε γλωσσικά ερεθίσματα. Από την άλλη, αν μου ζητάει η εταιρεία μου, κάποιος φορέας, το πανεπιστήμιο στο οποίο θέλω να σπουδάσω την “απόδειξη” για την γνώση μου στην γλώσσα, τότε θα πρέπει με την διαδικασία γραπτών και προφορικών εξετάσεων, να πιστοποιήσω το επίπεδό μου. Ευτυχώς στις μέρες μας υπάρχει πληθώρα εξετάσεων για κάθε τύπο υποψηφίου. Πολλές φορές μέσα στην χρονιά και σχεδόν από την άνεση του σπιτιού μας. Αρκεί να ψάξει κανείς και να βρει το τι του ταιριάζει.

Ο κόσμος μας αλλάζει ταχύτατα

Ναι, είναι πραγματικότητα ότι ο κόσμος μας αλλάζει ταχύτατα και ενώ θεωρητικά είμαστε “μπροστά” σε σχέση με άλλες εποχές, είμαστε και περισσότερο εκτεθειμένοι και ευάλωτοι στις

γρήγορες αλλαγές. Επιβιώνουν αποδεδειγμένα όσοι προσαρμόζονται. Όσοι είναι ευέλικτοι και όσοι δεν μένουν πίσω. Όσοι δεν αρκούνται σε δικαιολογίες και όσοι ψάχνουν για λύσεις. Ο αυστριακός νευρολόγος, ψυχίατρος και φιλόσοφος, [Viktor Frankl](#) αναφέρει στο καταπληκτικό βιβλίο του *“Το νόημα της ζωής”*: “Ο άνθρωπος έχει αμφοτέρως τις δυνατότητες εντός του! Το ποια θα ενεργοποιηθεί, εξαρτάται από τις αποφάσεις του και όχι από τις εξωτερικές συνθήκες”.

Τα 3 σχεδόν τελευταία χρόνια η πραγματικότητα μας άλλαξε με διαφορετικό αντίκτυπο για τον κάθε έναν μας. Πως τα πήγε το πεδίο της εκμάθησης ξένων γλωσσών; Μάλλον πολύ καλύτερα από ότι περίμενε κανείς. Από έρευνες που διεξήχθησαν, διαπιστώθηκε ότι οι άνθρωποι συνέχισαν να μαθαίνουν ξένες γλώσσες. Μετά το αρχικό σοκ, οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο συνειδητοποίησαν ότι τα σύνορα αλλάζουν και η μετακίνηση εργαζομένων και σπουδαστών μεταφέρεται σε ένα εικονικό περιβάλλον. Μαζί με την ανάγκη για ανάπτυξη και εκμάθηση νέων δεξιοτήτων, ήρθε και η αλλαγή στον τρόπο της εκπαίδευσης. Η τάξη έγινε εικονική και πολλές φορές και ο ίδιος ο εκπαιδευτής. Όμως αυτό δεν στέκεται εμπόδιο σε κάποιον που θέλει να μάθει. Το γραφείο έγινε εικονικό και η εταιρεία μπορεί να βρίσκεται στην άλλη άκρη της γης. Και αυτό δεν είναι απαραίτητα εμπόδιο στο να βρει κάποιος τομέα να απασχοληθεί εργασιακά. Οι συνάδελφοι και οι συμφοιτητές μπορούν να είναι τόσο μακριά και ταυτόχρονα τόσο κοντά. Η ανάγκη για ζήτηση νέων επαγγελμάτων αυξήθηκε και γενικά παρατηρείται μια ανακατάταξη σε όλο το πεδίο της εκπαίδευσης παγκόσμια.

Σύμφωνα με μελέτη της [Lingoda](#) η διάθεση των σπουδαστών ξένων γλωσσών να συνεχίσουν κατά την διάρκεια της πανδημίας την εκμάθηση της γλώσσας με την οποία ασχολούνταν έφτασε το

89,3%. Μόνο το 1,1% θα διέκοπτε την διαδικασία, ενώ το 9,6% δήλωσε αναποφάσιστο.

Από το 2001 η Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 26 Σεπτεμβρίου, με διάφορες εκδηλώσεις σε σχολεία και σχετικούς φορείς.

Γνωρίζετε ότι...

- Υπάρχουν περίπου 6.000 - 7.000 γλώσσες στο κόσμο, που μιλιούνται από 7 δισεκατομμύρια ανθρώπους που ζουν σε 189 ανεξάρτητα κράτη;
- Υπάρχουν περίπου 225 γηγενείς γλώσσες στην Ευρώπη, περίπου το 3% του συνόλου των γλωσσών του κόσμου;
- Οι περισσότερες γλώσσες του κόσμου μιλιούνται στην Ασία και την Αφρική;
- Τουλάχιστον ο μισός πληθυσμός του κόσμου είναι δίγλωσσος ή πολύγλωσσος, δηλαδή, μιλάει δυο ή περισσότερες γλώσσες;
- Πολλές γλώσσες διαθέτουν 50.000 λέξεις ή περισσότερες, αλλά ο κάθε ομιλητής συνήθως γνωρίζει και χρησιμοποιεί μόνο ένα μικρό αριθμό από όλο το λεξιλόγιο: στην καθημερινή επικοινωνία οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τις ίδιες λίγες εκατοντάδες λέξεις;
- Υπάρχουν οι “τέλειοι δίγλωσσοι” που μιλούν και τις δυο γλώσσες εξ’ ίσου καλά;
- Οι περισσότερες χώρες στην Ευρώπη έχουν ένα αριθμό περιφερειακών ή μειονοτικών γλωσσών - και μερικές από αυτές έχουν γίνει επίσημες γλώσσες;
- Οι μη Ευρωπαϊκές γλώσσες, που χρησιμοποιούνται ευρέως στον Ευρωπαϊκό χώρο, είναι η Αραβική, η Κινεζική, η Ινδική, και η κάθε μια έχει με το δικό της μοναδικό σύστημα γραφής.

Ένας όρκος του Ιπποκράτη για μία καλύτερη Ελλάδα



Σταύρος Παπαγιαννέας

• [LinkedIn](#)

Ιδρυτής της Steps4Europe και Managing Director StP Communications, συγγραφέας του “Embracing Chaos” και “Rebranding Europe”

Περίληψη:

Οι Ευρωπαίοι ηγέτες πρέπει να λαμβάνουν περισσότερο υπόψη τους ανθρώπους. Κάπως όπως θα έκανε ένας γιατρός. Με ενσυναίσθηση...

Η ρωσο-ουκρανική κρίση και ο πόλεμος που ακολούθησε σήμερα αποκαλύπτουν ίσως μια νέα διάσταση της Ευρώπης. Αυτό θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε από την επιθυμία που εκφράζεται εδώ και εκεί, να καταφέρουμε μακροπρόθεσμα να ζούμε χωρίς τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα και να οικοδομήσουμε μια ευρωπαϊκή άμυνα αντάξια του ονόματός της.

Ωστόσο, φαίνεται ότι, εδώ και χρόνια, συχνά λείπει η πραγματική πολιτική ηγεσία στην Ευρώπη. Και ότι η καθημερινή μας ζωή έχει επηρεαστεί, σε μια συνολική έλλειψη ενσυναίσθησης και συμπόνιας. Κάτι που μας κάνει να πούμε ότι εάν μια αρχή, όποια κι αν είναι, προφανώς αναγκαστεί να αποφασίσει, πρέπει επίσης να μάθει να επικοινωνεί με βιώσιμο και διαφανή τρόπο, κατά μείζονα λόγο σε μια υπερεθνική δομή που φλερτάρει τακτικά με τη δημοκρατική και θεσμική κρίση. Πρέπει να μάθει να προλαμβάνει. Και να θεραπεύει.

Η ελληνική ετυμολογία της λέξης «κρίση» μας παραπέμπει στην ιδέα της «σοβαρής φάσης μιας ασθένειας» που θεωρείται ως «το σύνολο των παθολογικών φαινομένων που εκδηλώνονται ξαφνικά και έντονα, αλλά για περιορισμένο χρονικό διάστημα, και επιτρέπουν μια γενικά αποφασιστική αλλαγή, για καλό ή κακό, στην πορεία μιας ασθένειας».

Πολλά εμπόδια

Τι είναι όμως αυτή η ασθένεια από την οποία πάσχει η Ευρώπη;

Είναι πολύπλευρη, αλλά όχι ανίατη. Μάθαμε με αυτόν τον τρόπο κατά τη διάρκεια της πανδημίας του covid ότι είμαστε πολύ πιο ανθεκτικοί από όσο νομίζαμε. Είναι εκπληκτικό πόσοι από εμάς έχουμε προχωρήσει στην προσωπική και επαγγελματική μας ζωή χρησιμοποιώντας καινοτόμους τρόπους για να παραμείνουμε κοινωνικά συνδεδεμένοι. Η ανθρωπότητα βγήκε από αυτό πιο «ευκίνητη» και πιο δυνατή.

Η πανδημία μας υπενθύμισε επίσης πόσο αλληλένδετες είναι οι οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πόσο κρίσιμη είναι μια πλήρως λειτουργική ενιαία αγορά για την ευημερία μας. Ο κορωνοϊός – από τον οποίο δεν έχουμε απαλλαγεί τελείως από ό,τι υποδηλώνουν οι ειδήσεις – δείχνει με τον δικό του τρόπο τον δρόμο προς μια μεγαλύτερη εδραίωση της ενοποίησης της ηπείρου.

Όμως τα εμπόδια είναι πολλά. Ο πόλεμος που μαίνεται στην Ανατολή ενέχει τον κίνδυνο να αυξηθούν οι κοινωνικές και οικονομικές διαφορές. Οι αλλαγές στη ζήτηση και η ικανότητα του ιδιωτικού τομέα να ανακάμψει αναμένεται να επηρεάσουν ασύμμετρα διαφορετικές χώρες. Ως αποτέλεσμα, ορισμένοι επιχειρηματικοί τομείς αναμένεται να υποφέρουν, ιδίως λόγω της πτώσης

του κύκλου εργασιών και της απασχόλησης. Θα υποφέρουν ακόμη περισσότερο καθώς η τιμή της ενέργειας συνεχίζει να ανεβαίνει και αναμένεται να αυξήσει διαρκώς τους λογαριασμούς των βιομηχανιών και των νοικοκυριών.

Ως εκ τούτου, τα ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να μείνουν μαζί. Αυτό ισχύει ενόψει του πολέμου, όπως και ενόψει της υπερθέρμανσης του πλανήτη, της ψηφιακής αναρχίας ή της ανόδου των ανελεύθερων δημοκρατιών.

Ένας «ιερός» όρκος

Και μετά είμαστε εμείς οι Ευρωπαίοι. Αν η Ευρώπη είναι άρρωστη, ούτε τα παιδιά της είναι καλά. Ως εκ τούτου, είναι θεμιτό να ζητάμε από τους ηγέτες μας να λαμβάνουν περισσότερο υπόψη τους τους ανθρώπους. Κάπως όπως θα έκανε ένας γιατρός. Με ενσυναίσθηση. Γιατί λοιπόν να μην τους ζητήσουμε να εμπλακούν με άλλο τρόπο απέναντι στους συμπολίτες τους, παίρνοντας ένα είδος «υποκράτειου όρκου για την πολιτική του πολίτη»;

Ο όρκος του Ιπποκράτη είναι ένα από τα παλαιότερα δεσμευτικά κείμενα στην ιστορία. Εξακολουθεί να θεωρείται «ιερό» από τους γιατρούς: η φροντίδα των αρρώστων στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους, η διατήρηση της ιδιωτικής ζωής του ασθενούς, η διδασκαλία των μυστικών της ιατρικής στην επόμενη γενιά... Αυτός ο ηθικός όρκος είναι ένας από τους πιο καθολικούς.

Η μετάφραση του όρκου του Ιπποκράτη από την ιατρική στην πολιτική είναι αρκετά εύκολη. Δεν χρειάζεται να αλλάξετε ούτε μια λέξη.

Τι λέει ένας γιατρός όταν εγγράφει; Το ακόλουθο : «Θα σεβαστώ όλους τους ανθρώπους, την αυτονομία και τη θέλησή τους, χωρίς καμία διάκριση ανάλογα με την κατάστασή τους ή τις πεποιθήσεις τους. Θα παρέμβω για να τους προστατεύσω εάν είναι αποδυναμωμένοι, ευάλωτοι ή απειλούνται ως προς την ακεραιότητα ή την αξιοπρέπειά τους. Ακόμη και υπό πίεση, δεν

θα χρησιμοποιήσω τις γνώσεις μου ενάντια στους νόμους της ανθρωπότητας.

Δεν θα εξαπατήσω ποτέ την εμπιστοσύνη τους και δεν θα εκμεταλλευτώ τη δύναμη που κληρονόμησα από τις περιστάσεις για να αναγκάσω τις συνειδήσεις. Δεν θα επιτρέψω στον εαυτό μου να παρασυρθώ από τη δίψα για κέρδος ή την αναζήτηση της δόξας.

Θα διατηρήσω την ανεξαρτησία που απαιτείται για την εκπλήρωση της αποστολής μου. Δεν θα αναλάβω τίποτα που υπερβαίνει τις ικανότητές μου. Θα τα διατηρήσω και θα τα βελτιώσω για να παρέχω καλύτερα τις υπηρεσίες που θα απαιτηθούν από εμένα.

Είθε να ενεργώ πάντα με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρώ τις καλύτερες παραδόσεις του επαγγελματικού μου επαγγέλματος και μακάρι να βιώσω για πολύ καιρό τη χαρά της θεραπείας όσων ζητούν τη βοήθειά μου.»

Βρείτε την καρδιά της πόλης

Καθαρή ουτοπία; Ίσως. Αλλά η ουτοπία είναι επίσης αυτή που οδηγεί την ανθρωπότητα μπροστά. Το θέμα δεν είναι να συζητήσουμε εδώ στο κενό, αλλά να δεσμεύσουμε τις πολιτικές που εξυπηρετούν τη φιλελεύθερη δημοκρατία για να βρει την καρδιά της πόλης. Δεν αρκεί να μιλάμε για τον πόλεμο, το πετρέλαιο ή το Facebook. Πρέπει επίσης να ξαναβρούμε την ευρωπαϊκή ψυχή.

Το να γνωρίζεις πώς να επικοινωνείς με τη «βάση» σημαίνει δημιουργία υποστήριξης και προστασία από την επιστροφή ακραίων ιδεών, του πολέμου. Είναι για να υπηρετήσει τον αγώνα της Ένωσης για περισσότερη συνοχή, ίσως μια μέρα να γίνει η πραγματική ομοσπονδία στην οποία κάποιοι θέλουν ακόμα να πιστεύουν. Είναι για να τη βοηθήσει να γίνει ισχυρότερος γεωπολιτικός παράγοντας σε έναν όλο και πιο κατακερματισμένο κόσμο όπου ο δεσμός με τις Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να ενισχυθεί.

Τυποποίηση και Πρότυπα: Εργαλεία Ανάπτυξης και Επιρροής σε κρίσιμους και αναδυόμενους τομείς (Εθνική πρόκληση και Ευκαιρίες απασχόλησης)



Δρ. Αικατερίνη Πουστουρλή

• [LinkedIn](#)

Έχει υπηρετήσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως Εθνικός Εμπειρογνώμονας σε θέματα Έρευνας-Τυποποίησης-Καινοτομίας-Διαλειτουργικότητας της Ασφάλειας & της Προστασίας Πολιτών (DG JRC και DG HOME) και συνεισφέρει σε ευρωπαϊκές και διεθνείς τεχνικές επιτροπές και think-tank. Δημοσιεύσεις της είναι διαθέσιμες στο [ResearchGate](#).

Μιλώντας για βέλτιστες επιδόσεις, συνεχή βελτίωση, εμπιστοσύνη, αξιοπιστία, φερεγγυότητα και ποιότητα, αμέσως ο νους μας τρέχει στα πρότυπα και την τυποποίηση.

Αναπολώντας τη σημασία των στο βάθος των αιώνων και αναγνωρίζοντας την συνεισφορά τους στο σύγχρονο κόσμο, όχι μόνο από τεχνολογικής, εμπορικής και οικονομικής άποψης, κυρίως ανθρωποκεντρικής, αυτής της συνεχούς βελτίωσης και του διδάγματος, θα μοιραστώ μαζί σας πτυχές του παρελθόντος και του παρόντος ώστε να αναλογιστούμε πόσα κερδίσαμε και πόσα χάνουμε, μην επενδύοντας ως κράτος σε έναν τόσο σημαντικό τομέα.

Στον υπέροχο κόσμο της ποιότητας, της μετρολογίας, των προτύπων και της αξιολόγησης συμμόρφωσης, στηρίχθηκαν οι τέχνες, η ανάπτυξη, ο πολιτισμός, η οικονομία. Πριν ξεδιπλώσουμε την ιστορική αναδρομή μας, καλό είναι να αναφερθούμε σε βασικές έννοιες με απλά

λόγια:

Πρότυπο (Standard) είναι ένα δημοσιευμένο έγγραφο, ένα κανονιστικό έγγραφο, μια προδιαγραφή που καθιερώνει μια κοινή γλώσσα και περιέχει μια τεχνική προδιαγραφή ή άλλα ακριβή κριτήρια και έχει σχεδιαστεί για να χρησιμοποιείται με συνέπεια, ως κανόνας, κατευθυντήρια γραμμή ή ορισμός.

Τυποποίηση (Standardisation) είναι η δραστηριότητα καθιέρωσης διατάξεων, σε σχέση με πραγματικά ή δυνητικά προβλήματα, για κοινή και επαναλαμβανόμενη χρήση, με στόχο την επίτευξη του βέλτιστου βαθμού τάξης σε ένα δεδομένο πλαίσιο. Ή απλούστερα, μια διεργασία που αναφέρεται σε υπάρχοντα ή πιθανά προβλήματα και είναι η πράξη της δημιουργίας κατάλληλης αντίληψης για κοινή και επαναλαμβανόμενη χρήση, που στοχεύει στην επίτευξη της βέλτιστης τάξης πραγμάτων στο εν λόγω πρόβλημα.

Φορέας Τυποποίησης (Standardisation Body) είναι κάθε οργανισμός του οποίου κύριος σκοπός είναι η ανάπτυξη, ο συντονισμός ή η έκδοση

υποχρεωτικών ή προαιρετικών τεχνικών προτύπων (σε αυτούς περιλαμβάνονται πχ ο ΕΛΟΤ, DIN, AFNOR, UNE, UNI, SIS, ISO, IEC, ITU, ASTM, IEEE, NIST, κ.α.). Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Τυποποίησης ηγούνται και συντονίζουν οι CEN CENELEC ETSI. Μέλη των CEN CENELEC είναι οι εθνικοί φορείς τυποποίησης των κρατών μελών της ΕΕ και των ΕFTA.

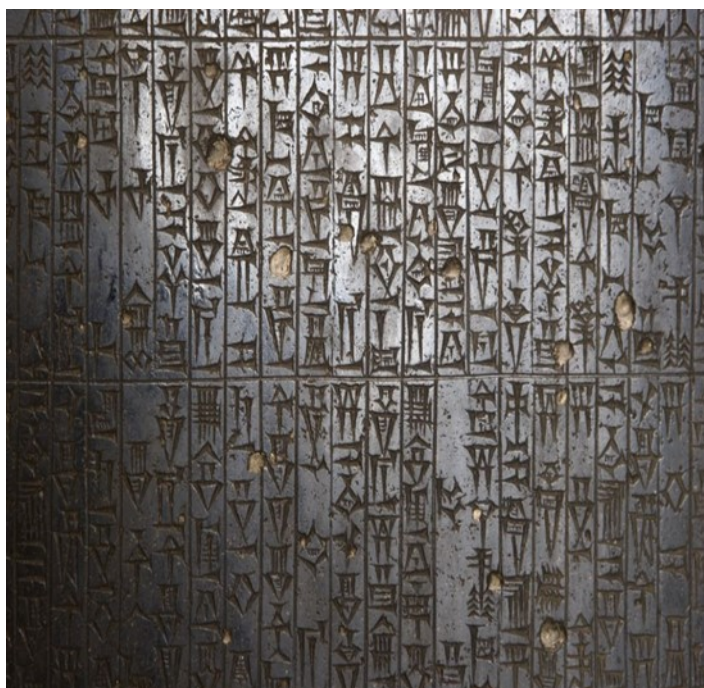
Στόχος της τυποποίησης και των προτύπων είναι να εξασφαλίζουν **καταλληλότητα για το σκοπό που προορίζονται, συμβατότητα και εναλλαξιμότητα** (ικανότητα ενός προϊόντος, μιας διαδικασίας ή μιας υπηρεσίας να χρησιμοποιείται στη θέση ενός άλλου για την εκπλήρωση των ίδιων απαιτήσεων), **έλεγχο ποικιλίας, ασφάλεια, προστασία του περιβάλλοντος, προστασία του προϊόντος**. Έτσι γίνεται κατανοητό ότι τα πρότυπα είναι πολύ χρήσιμα, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, γιατί έχουν μεγάλη σημασία για τους καταναλωτές και τους χρήστες, τους κατασκευαστές, το εμπόριο, την επιστήμη και το κράτος, καθώς εξασφαλίζουν καινοτόμες τεχνολογίες και αυξημένη ασφάλεια για την κοινωνία (πχ ασφάλεια στη χρήση, στην πόση & βρώση). Για τους λόγους αυτούς τα πρότυπα είναι συνώνυμα της εμπιστοσύνης & αξιοπιστίας, της αύξησης της αποδοτικότητας & της παραγωγικότητας, της βελτίωσης της επικοινωνίας, της **διαφάνειας/συγκρισιμότητας, της διαλειτουργικότητας και της διάδοσης βέλτιστων** πρακτικών. Η τυποποίηση σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, παρέχει προσανατολισμό, ασφάλεια και σαφήνεια μέσω των παραδοτέων της: Πρότυπα (European Norm, EN), τεχνικές προδιαγραφές (TS), τεχνικές αναφορές (TR), οδηγίες (Guides) και *Έγγραφα τεχνικής συναίνεσης* (CWAs - CEN Workshop Agreements). Ανάλογη κατάταξη εντύπων τυποποίησης έχει και ο ISO.

Το συντομογραφημένο όνομα του οργανισμού - **ISO** - δεν είναι ακρωνύμιο - προέρχεται από την

αρχαία ελληνική λέξη **ἴσος**, που σημαίνει ἴσος ή ισοδύναμος. Επειδή ο οργανισμός θα είχε διαφορετικά ακρωνύμια σε διάφορες γλώσσες, οι ιδρυτές του οργανισμού αποφάσισαν να τον αποκαλούν με τη σύντομη μορφή ISO.

ΑΝΑΤΡΕΧΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Πολύ πίσω στο χρόνο, περίπου 4.000 χρόνια πριν, το 1792-1750 π.Χ ο **Κώδικας του Χαμουραμπί** ο οποίος είναι χαραγμένος σε μια επτά μέτρων στήλη από βασάλτη, δίνει οδηγίες και κανόνες για θέματα που άπτονται των κατασκευών (η στήλη βρίσκεται τώρα στο Μουσείο του Λούβρου).



Πηγή: [Babylonian Law: The first building regulations – The Helpful Engineer](#)

Μετρονόμοι, Μέτρα και Σταθμά, Αρχαία Ελλάδα, 2ος αιώνας π.Χ.

Οι Μετρονόμοι ή Επιθεωρητές Μέτρων και Σταθμών ήταν ένα συμβούλιο δέκα ανδρών που επιλέγονταν με κλήρωση, πέντε από τους οποίους υπηρετούσαν στην Αθήνα και πέντε στον Πειραιά. Ήταν υπεύθυνοι για όλα τα μέτρα και σταθμά και έπρεπε να φροντίζουν ώστε οι πωλητές να χρησιμοποιούν τίμια μέτρα και σταθμά. Η πληροφορία αυτή προέρχεται από το Σύνταγμα των Αθηναίων του Αριστοτέλη και

επαναλαμβάνεται από ορισμένους λεξικογράφους. Μια σειρά χάλκινων βαρών (34), που αναγράφονται ως πρότυπα βάρη των Αθηναίων, συνοδεύονται από χυτά σύμβολα που χρησιμεύουν ως οπτικά κλειδιά για τη συγκεκριμένη μονάδα ή κλάσμα. Η μεγάλη μονάδα (στατήρας), που ζυγίζει σχεδόν δύο λίβρες, χαρακτηρίζεται από έναν αγκωνοστάτη, το τέταρτο από μια ασπίδα και το έκτο από μια χελώνα. Αυτά τα βάρη, που βρέθηκαν κοντά στη Θόλο, χρησιμοποιήθηκαν για δημόσια σύγκριση στην Ακρόπολη, στη Θόλο, στην Ελευσίνα και στον Πειραιά.

Η μαρμάρινη επιγραφή της Ελευσίνας (α) και τα χάλκινα εξαρτήματα (β) (εμπόλια β(α) και πόλοι β(β)) και η Φιλονική Στοά του ναού της Ελευσίνας (γ). 360 π.Χ. Πρόκειται για την κατασκευή χάλκινων εξαρτημάτων, Εικόνα 1(β), γνωστών ως εμπόλια και πόλοι, που χρησιμοποιήθηκαν για την

ανέγερση των κίωνων της Φιλώνειας Στοάς, μιας στοάς που τοποθετήθηκε μπροστά από τον πολύ παλαιότερο ναό της Ελευσίνας, Εικόνα 1(γ), το γνωστό Τελεστήριο. Η επιγραφή αυτή θεωρείται, ως το παλαιότερο αρχαίο ευρωπαϊκό πρότυπο που έχει ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα και αποτελεί πρότυπο με πολύ αυστηρές τεχνικές προδιαγραφές.

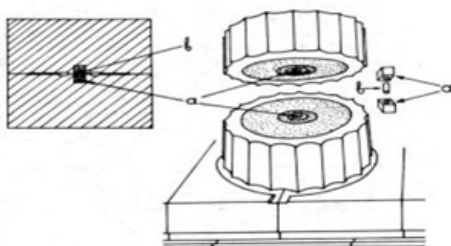
Στην Ευρώπη, η συμβολή του Ηνωμένου Βασιλείου (Βρετανικό Ινστιτούτο Προτύπων - **BSI**), της Γαλλίας (Γαλλικός Οργανισμός Τυποποίησης - **AFNOR**) και της Γερμανίας (**DIN**) ήταν και είναι εξαιρετικά σημαντική. Αξίζει να επισημανθεί η συμβολή των στην τηλεγραφία, στο μετρικό σύστημα και στις ηλεκτρολογικές προδιαγραφές αντίστοιχα.

Ο **Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ)**

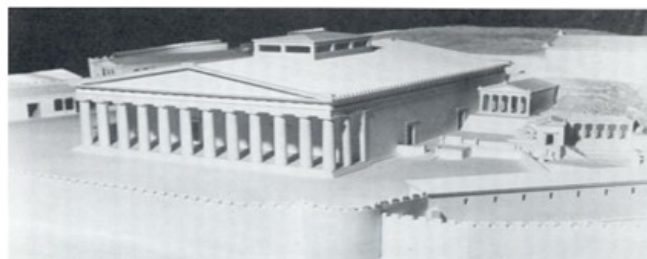
Πηγή: [Athens, September 14, 1998 \(hsnt.gr\)](https://hsnt.gr/)



(α)



(β)



(γ)

ιδρύθηκε το 1976, με το νόμο 372/1976, ως ο Εθνικός Οργανισμός Τυποποίησης στην Ελλάδα. Από το 2013 και μετά την ίδρυση του Εθνικού Συστήματος Υποδομών Ποιότητας (ΕΣΥΠ) με το νόμο 4109/2013, λειτουργεί ως αποκεντρωμένη αυτόνομη επιχειρησιακή μονάδα του Εθνικού Συστήματος Υποδομών Ποιότητας (ΕΣΥΠ/ΕΛΟΤ).

ΔΙΑΝΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

Στην **Ενωμένη Ευρώπη** την τελευταία δεκαετία, οι θεσμοί έχοντας κατανοήσει την **γεωπολιτική και γεωστρατηγική σημασία των** προτύπων και της τυποποίησης έναντι μεγάλων ανταγωνιστών όπως η ΗΠΑ και η Κίνα, έχουν εδραιώσει πολιτικές ενίσχυσής των και συνεπαγόμενα της Ευρωπαϊκής οικονομίας. Όποια χώρα πρωτοστατεί στο να δημιουργεί πρότυπα, ουσιαστικά κυριαρχεί! Τα πρότυπα αυτά και οι απαιτήσεις συμμόρφωσής των θα εφαρμόζονται (είτε εθελοντικά είτε υποχρεωτικά) ανά τον κόσμο! Σκεφτείτε το πιο γνωστό σε όλους πρότυπο για την ποιότητα (ISO 9001).

Τα Κράτη Μέλη (ΚΜ) που διατηρούν ηγετικό ρόλο στην εσωτερική ενιαία αγορά, έχουν επενδύσει σημαντικά στην τυποποίηση, επενδύοντας σε ανθρώπινους πόρους, σε υποδομές, δίκτυα, θεσμούς και στρατηγικής σημασίας συμμαχίες εντός και εκτός συνόρων (πχ με τα Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Ινστιτούτα). Δημιουργώντας τεχνικές επιτροπές σε αντικείμενα αιχμής, εκπαιδεύοντας χιλιάδες νέους επιστήμονες αλλά και εμπειρογνώμονες με μεγάλη εμπειρία, διατηρούν το προβάδισμά τους δεδομένου ότι με αυτή τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκές και διεθνείς επιτροπές μπορεί να επηρεάσουν το σύστημα λήψης αποφάσεων των επιτροπών. Ταυτόχρονα, αυτή η εξαιρετική ζύμωση, ενδυναμώνει το εθνικό πλαίσιο του εκάστοτε ΚΜ, εφόσον διασυνδέει & εναρμονίζει τους εθνικούς στρατηγικούς στόχους με την τυποποίηση, την έρευνα & καινοτομία, την ανάπτυξη και την ασφάλεια (εσωτερική &

εξωτερική).

Η Γαλλία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη δύναμη της Ευρώπης στον τομέα της τυποποίησης, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα (AFNOR 2021 international standardization survey), ενώ την πρωτιά έχει η Γερμανία και ακολουθούν το ΗΒ, η Ιταλία και η Ολλανδία.

Η τυποποίηση αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα στην ηγεσία της διακυβέρνησης της τεχνολογίας (ειδικά της ψηφιακής, της ενέργειας, της ασφάλειας/άμυνας, διαστήματος και της κλιματικής αλλαγής), και θα είναι το κλειδί για τις δυνάμεις που ελπίζουν να ασκήσουν επιρροή στο μελλοντικό γεωπολιτικό τοπίο. Όπως και οι Αμερικανοί και Κινέζοι ομολογοί της, η ΕΕ φιλοδοξεί να ηγηθεί σε αυτόν τον τομέα. Η ρύθμιση (regulate) μέσω των φορέων θέσπισης προτύπων, είναι μακράν το πιο αποτελεσματικό μέσο που έχει στη διάθεσή της η ΕΕ για τη διαμόρφωση διεθνών κανόνων, όπως ο επιτυχημένος Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (GDPR) για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων.

Στην Ελλάδα, η δραστηριότητα της τυποποίησης στηρίζεται στη λειτουργία των Τεχνικών Επιτροπών Τομέα (ΤΕ-Τ), Τεχνικών Επιτροπών (ΤΕ) και Ομάδων Εργασίας (ΟΕ) του **ΕΛΟΤ**. Τα μέλη των Επιτροπών είναι εμπειρογνώμονες - εκπρόσωποι σχετικών με το αντικείμενο φορέων (π.χ. δημόσια διοίκηση, κλαδικοί φορείς, πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα, κοινωνικοί εταίροι κ.τ.λ.), οι οποίοι επεξεργάζονται, διαμορφώνουν και προωθούν τις ελληνικές θέσεις, κατά την εκπόνηση των προτύπων. Μεγαλύτερη και ενεργή συμμετοχή σε επιτροπές των CEN, CENELEC, ETSI και ISO, θα ήταν βέλτιστο να συμβεί.

Στο πολύβουο και εργατικό μελίσσι της Ευρωπαϊκής τυποποίησης, 200.000 εμπειρογνώμονες συνεισφέρουν στις 450 τεχνικές επιτροπές και τις 1.800 ομάδες εργασίας των CEN CENELEC.

Κατά τη γνώμη μου, τα σημαντικά ορόσημα που ενίσχυσαν το ρόλο της ευρωπαϊκής τυποποίησης τα τελευταία χρόνια αποτελούν:

Ο [κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 1025/2012](#) ο οποίος παρέχει ένα νομικό πλαίσιο που επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ζητά από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης (ESOs) να καταρτίζουν πρότυπα και παραδοτέα τυποποίησης για αγαθά και υπηρεσίες προς υποστήριξη των πολιτικών της ΕΕ και του δικαίου της ΕΕ, για την υποστήριξη της ΕΕ στη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Τυποποίησης (ESS) και καθορίζει βασικά κριτήρια για τη λειτουργία του ESS.

Το [Joint Initiative on Standardisation](#), μια πρωτοβουλία η οποία δρομολογήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2015 και στην οποία συμφώνησαν (Κ-Μ και ΕΕΤΑ) σε ένα κοινό όραμα για την τυποποίηση.

Η [πρωτοβουλία των CEN CENELEC "Standards+Innovation Awards"](#), η οποία λαμβάνει χώρα κάθε έτος από το 2019 και επιβραβεύει μετά από υποβολή & αξιολόγηση υποψηφιοτήτων, σε τρεις κατηγορίες

- Βραβείο 1: Ευρωπαϊκό ερευνητικό έργο που συνέβαλε επιτυχώς στην τυποποίηση.
- Βραβείο 2: Μεμονωμένος ερευνητής/καινοτόμος που πέτυχε επιτυχή ενσωμάτωση της έρευνας/καινοτομίας και της τυποποίησης ενσωματώνοντας την ανάπτυξη προτύπων σε διαδικασίες καινοτομίας ή αναπτύσσοντας ερευνητικά αποτελέσματα που έχουν ενσωματωθεί σε παραδοτέα τυποποίησης.
- Βραβείο 3: Νέος ερευνητής που ασχολήθηκε με την τυποποίηση στο πλαίσιο εργασιών που εκπονήθηκαν για ακαδημαϊκές διατριβές, διδακτορικές διατριβές ή άλλα ερευνητικά έργα πανεπιστημίου.

Τα βραβεία #StandardsPlusInnovation Awards αναγνωρίζουν και γιορτάζουν τη σημαντική συμβολή των Ερευνητών, των Καινοτόμων & των

Επιχειρηματιών στην Τυποποίηση. Δυστυχώς η Ελλάδα δεν έχει αποστείλει έως σήμερα υποψηφιότητες.

Η [Νέα Στρατηγική της ΕΕ για την τυποποίηση - COM\(2022\)31](#), που αφορά στον καθορισμό παγκόσμιων προτύπων για την υποστήριξη μιας ανθεκτικής, πράσινης και ψηφιακής ενιαίας αγοράς της ΕΕ. Αναμένονται σημαντικές αλλαγές και εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού συστήματος τυποποίησης, που εστιάζονται κυρίως:

στη γρηγορότερη διαδικασία ανάπτυξης προτύπων

στην εκπαίδευση μιας νέας γενιάς εμπειρογνομώνων στην τυποποίηση βάση ψηφιακών τεχνολογιών σε πρότυπα φιλικά προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής στην τυποποίηση της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο

στην ανάπτυξη προτύπων για την ανακύκλωση στρατηγικών πρώτων υλών

στην ενθάρρυνση των εταιρειών να διορίζουν επικεφαλής τυποποίησης.

Η πρωτοβουλία [HSbooster.eu](#) (2022) η οποία χρηματοδοτείται για να ενισχύσει την τυποποίηση της ΕΕ και των έργων του προγράμματος "Ορίζοντας Ευρώπη" που συμβάλλουν στην τυποποίηση. Μέσω της ομώνυμης πλατφόρμας μπορούν να εγγραφούν όσοι επιθυμούν να εγγραφούν και να συμβάλλουν στην τυποποίηση.

Η [εκστρατεία της CEN CENLEC](#) και των ΚΜ (2022) να επενδύσουν στη νέα γενιά και στους νέους: Οι νέοι μπορούν να φέρουν νέες, φρέσκιες ιδέες στο έργο της τυποποίησης, διασφαλίζοντας ότι αυτή είναι επίκαιρη και ικανή να εντοπίζει και να προωθεί καινοτομίες και νέες τεχνολογίες. Με την στήριξη και τη συμβουλευτική καθοδήγηση των σοφότερων και παλαιότερων στελεχών (mentoring & coaching), οι νεότεροι, μπορούν να συμβάλουν στον εκμοντερνισμό του ευρωπαϊκού συστήματος τυποποίησης, επιτρέποντάς του να ανταποκρίνεται καλύτερα στις εξελισσόμενες

ανάγκες της κοινωνίας και της βιομηχανίας. Η συμμετοχή νέων επιστημόνων και επαγγελματιών στην τυποποίηση, είναι ζωτικής σημασίας για να βοηθήσουν στην εξέλιξη του συστήματός μας και να το καταστήσουν πιο ανθεκτικό και κατάλληλο για το μέλλον, σε ένα πλαίσιο στο οποίο οι παγκόσμιες προκλήσεις - όπως η κλιματική αλλαγή και οι αναδυόμενες τεχνολογίες- απαιτούν, για να αντιμετωπιστούν, τη συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων διαφορετικών ενδιαφερόμενων μερών.

ΠΡΟΧΩΡΩΝΤΑΣ & ΕΠΕΝΔΥΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Είναι γενικότερα αποδεκτό ότι κάθε σύστημα, προϊόν, διεργασία, πολιτική, ακολουθεί έναν κύκλο ζωής. Τα έμβια όντα, όπως είναι τα φυτά, τα ζώα και οι άνθρωποι, γεννώνται, αναπτύσσονται, γερνούν και πεθαίνουν. Το ίδιο συμβαίνει και με τους οργανισμούς και τα νομικά πρόσωπα, όπως είναι οι επιχειρήσεις, οι εταιρείες και οι οργανισμοί, ακόμη και οι κοινωνίες ολόκληρες (πόλεις, κράτη, έθνη). Στην ιστορία και, ειδικότερα, στην πολιτική ιστορία τα κράτη βιώνουν κύκλους. Σε μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα, έχουμε τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε άμεσα όλες τις προϋποθέσεις για να κάνουμε ιστορικά τον νέο κύκλο ανθοφορίας στην Ελληνική Τυποποίηση: με αξιοποίηση νέων αλλά και έμπειρων επιστημόνων και ανθρώπινου δυναμικού σε θέσεις κλειδιά όπου θα αναλάβουν πρωτοβουλίες και ευθύνες (πολλοί Έλληνες συνεισφέρουν ή/και διακρίνονται σε σχετικές επιτροπές & οργανισμούς εντός και εκτός εθνικών συνόρων) με συστηματική εκπαίδευση των νέων επιστημόνων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (με εργαλεία προσανατολισμένα στο παιχνίδι για την Α'θμια, στον πειραματισμό για την Β'θμια, στη θεσμοθέτηση προπτυχιακών μαθημάτων, μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών, εργαστηρίων για την Γ'θμια και βραβείων καινοτομίας για τους

ερευνητές) με αξιοποίηση κατάλληλων υποδομών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο (πχ συνεργασία με γραφεία μεταφοράς τεχνολογίας) με αξιοποίηση και χρήση νέων, αναδυόμενων τεχνολογιών (AI, IoT, ML, AR/VR, QC) σε συσχέτιση με τους Sustainable Development Goals 2030, το National Risk Assessment (NRA), μέριμνα για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με στοχευμένη συμμετοχή σε τεχνικές επιτροπές των ευρωπαϊκών και διεθνών φορέων τυποποίησης που θα ανασκοπείται ετησίως με συντονισμένη διακυβέρνηση και συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εθνικών εταίρων/φορέων όπως πχ οι ΕΛΟΤ, Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας, Έρευνα & Καινοτομία (ΕΚΤ, ΓΓΕΚ, Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα κ.α.), Επιχειρείν (Επιμελητήρια, Τεχνολογικά Κέντρα, Start-ups, Spin-offs), Επαγγελματικά Επιμελητήρια, Γραμματεία Προστασίας Καταναλωτή, Πολίτες κ.α. με ψηφιακή διασύνδεση σε ενιαία πλατφόρμα των ανωτέρω φορέων με διαφάνεια, ανοικτότητα, συμπερίληψη και εμπλοκή των πολιτών.

Δεν χρειάζεται να εφεύρουμε τον τροχό από την αρχή! Βέλτιστες πολιτικές, πρακτικές και περιπτώσεις υπάρχουν, άνθρωποι πόροι επίσης υπάρχουν! Με κατάλληλη πολιτική βούληση και συνεργασία, διαβούλευση και συναίνεση οι *έσχατοι έσονται πρώτοι*. Η Ελλάδα μπορεί να είναι μέρος της ηγετικής ομάδας για τη νέα στρατηγική στην τυποποίηση με κατάλληλες αποφάσεις, μεταρρυθμίσεις, επάνδρωση και συμμαχίες.

Η συμβουλή και προτροπή μου προς τους νέους Έλληνες επιστήμονες, ερευνητές, επαγγελματίες, *startups*, είναι, **ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ!!!**
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑΣ ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ!!!

Γλώσσες και επικοινωνιά



Παναγιώτης Αλεβαντής

Αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για μένα να προλογίζω αυτό το αφιέρωμα του περιοδικού *e-Άλληλον* με θέμα «Γλώσσες και Επικοινωνιά». Και ευχαριστώ πολύ τους διακεκριμένους συντάκτες που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του περιοδικού να υποβάλλουν σχετικά άρθρα.

Ο **Χριστόφορος Χαραλαμπίδης**, Ομότιμος καθηγητής Γλωσσολογίας του ΕΚΠΑ και συντάκτης, επιμελητής και γενικός συντονιστής της έκδοσης του Χρηστικού Λεξικού της Νεοελληνικής Γλώσσας της Ακαδημίας Αθηνών, με το άρθρο «*Η θάλασσα των νεολογισμών*» μας εξηγεί τη σημασία των νεολογισμών αναλύοντας το σημασιολογικό πεδίο της λέξης επιχειρηματικότητα, που βρίσκεται στα χείλια κυβερνώντων, επιχειρηματιών και μελετητών.

Ο **Στέφανος Βλαχόπουλος**, Καθηγητής στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου, στο άρθρο «*Προς μια κοσμοπολίτικη επιχειρηματικότητα*» μας εξηγεί με κάποια ενδιαφέροντα παραδείγματα γιατί η απλή γνώση μιας ξένης γλώσσας δεν αρκεί αλλά πρέπει να συνοδεύεται και από πολύ καλή γνώση του πολιτισμού του λαού που την μιλά.

Η **Τιτίκα Δημητρούλια**, Καθηγήτρια Θεωρίας και Πράξης της Μετάφρασης στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Συντονίστρια

Γαλλοφωνίας για την Ελλάδα, στο άρθρο «*Τα γλωσσικά επαγγέλματα του μέλλοντος*» απαριθμεί τα επαγγέλματα που σχετίζονται με την εκμάθηση της μητρικής και των ξένων γλωσσών, καθώς και με τη μετάφραση, τη διερμηνεία, και τη διαπολιτισμική διαμεσολάβηση.

Ο **Παναγιώτης Αλεβαντής**, Φυσικός, τέως στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο άρθρο «*Ελληνικά και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές*» κάνει μια σύντομη αναδρομή στις εργασίες εισαγωγής των ελληνικών στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Η **Κλειώ Μπενέκου**, Χημικός, στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο άρθρο «*Γλωσσικά εργαλεία από την Ευρωπαϊκή Ένωση*» περιγράφει δύο σημαντικά εργαλεία για την προώθηση της ελληνικής επιστημονικής ορολογίας, τη βάση ορολογίας IATE και το Ελληνικό Δίκτυο Ορολογίας.

Ο **Χρήστος Μπεζιρτζόγλου**, Φυσικός, στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αρχισυντάκτης του *e-Άλλήλον* στο άρθρο «*Ρητορική και Επικοινωνιά*», καταγράφει συνοπτικά τις τέσσερις ρητορικές έννοιες κατά Αριστοτέλη, καθώς και τις μεθόδους δόμησης και απόδοσης μιας «*ρητορικής πραγματείας*» δηλαδή ενός λόγου που θα εκφωνήσει ο ρήτορας.

Ελπίζω όλες και όλοι να απολαύσετε και να εμπνευστείτε από την ανάγνωση των άρθρων του αφιερώματος.

Η θάλασσα των νεολογισμών.

Το σημασιολογικό πεδίο της επιχειρηματικότητας



Χριστόφορος Χαραλαμπίκης

• [Link](#)

Ομότιμος καθηγητής Γλωσσολογίας του ΕΚΠΑ, συντάκτης επιμελητής και γενικός συντονιστής της έκδοσης του Χρηστικού Λεξικού της Νεοελληνικής Γλώσσας της Ακαδημίας Αθηνών

Η δημιουργία νέων λέξεων, για να καλύψουν την εκπληκτική πρόοδο των επιστημών και τις σύγχρονες επικοινωνιακές ανάγκες, συνεχίζεται με αμείωτη ένταση και τον 21^ο αιώνα. Η αμερικανική Αγγλική βρίσκεται στο απόγειο της δύναμής της καθώς στη γλώσσα αυτή δημιουργούνται κατά κανόνα οι νέοι όροι, πολλοί από τους οποίους, με την εύκολη, αυτονόητη για τους νέους, πρόσβαση σε αναρίθμητες διαδικτυακές πηγές, διαδίδονται ταχύτατα στις περισσότερες γλώσσες του κόσμου ως διεθνισμοί. Η προσπάθεια μετάφρασης των νεολογισμών, στις μικρότερες ιδίως γλώσσες, ευοδώνεται σπάνια. Συνήθως επιβιώνουν αυτούσιοι ή ως μεταφραστικά δάνεια, την ξενική προέλευση των οποίων υποπτεύεται σπάνια ο απλός κόσμος.

Οι περισσότεροι νεολογισμοί, ιδίως οι επιστημονικοί, είναι ξενισμοί που ενοχλούν ορισμένα, συνήθως μεγάλης ηλικίας, μορφωμένα άτομα τα οποία δεν ανέχονται τον αναπόφευκτο γλωσσικό δανεισμό ως αποτέλεσμα της επαφής των γλωσσών, αλλά και της κατάρτησης των επιστημονικών συνόρων και όχι μόνο.

Κάποια «Γράμματα Αναγνωστών» της εφημερίδας «Η Καθημερινή» αποτελούν στην ουσία φωνές

διαμαρτυρίας ατόμων υψηλού μορφωτικού επιπέδου για την παρακμή της γλώσσας μας. Στρέφονται εναντίον των αγγλισμών και των νεολογισμών, χωρίς να συνειδητοποιούν ότι η γλώσσα εξελίσσεται, όπως όλοι οι ζωντανοί οργανισμοί, και προσαρμόζεται με αξιοθαύμαστο τρόπο στις απαιτήσεις των καιρών. Αξίζει να αναφερθούν δύο πρόσφατα παραδείγματα: Αναγνώστης [επικρίνει την εφημερίδα](#) για το λόγο ότι σε άρθρο της συνάντησε το ρήμα *επικαιροποιώ*, επισημαίνοντας: «Μολονότι λημματογραφείται στο Χρηστικό Λεξικό της Ακαδημίας Αθηνών –και μόνον εκεί– η λέξη είναι σχεδόν αφόρητη. Ο Στέφανος Α. Κουμανούδης θα την κατέγραφε βεβαίως στη Ύστεραγωγή Νέων Λέξεων' αλλά μετά βδελυγμίας». Το *επικαιροποιώ*, μεταφραστικό δάνειο του γαλλικού *actualiser*, έχει πλήρως ενταχθεί στην κοινή γλώσσα, όπως και το ουσιαστικό *επικαιροποίηση*.

Άλλο [παράδειγμα](#): «Ακούμε σε μια διαφήμιση για μια συναυλία τον Σεπτέμβριο στο Παναθηναϊκό στάδιο, ότι τα εισιτήρια τιμώνται τόσο ευρώ για τις κερκίδες και τόσο για την αρένα! Ο στίβος της ευγενούς αμίλλης των αθλητών έγινε αρένα των βάρβαρων ρωμαϊκών μονομαχιών και θηριομαχιών και των ισπανικών ταυρομαχιών. [...] Τι να πούμε, όταν μάλιστα τη λέξη, με την έννοια της

διαφήμισης, την έχει υιοθετήσει και το «Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας» της Ακαδημίας Αθηνών;».

Ο επικριτής του *Χρηστικού Λεξικού* δεν διάβασε σωστά το σχετικό λήμμα, όπου αναγράφεται η έκφραση εισιτήρια αρένας με τη σημασία: «(κυρ. για συναυλία) που είναι φτηνά και δεν αντιστοιχούν σε αριθμημένες θέσεις στην κερκίδα, αλλά παρέχουν πρόσβαση στον κεντρικό, ανοιχτό χώρο του γηπέδου». Δεν πρόσεξε, επίσης, ότι η αρένα χρησιμοποιείται σήμερα κυρίως μεταφορικά: «πεδίο όπου λαμβάνουν χώρα κοινωνικοί, πολιτικοί, ιδεολογικοί αγώνες, ανταγωνισμοί, αντιδικίες, αντιπαραθέσεις».

Μελέτη περίπτωσης: επιχειρηματικότητα

Το γραμματικό μόρφημα -ότητα, προερχόμενο από το αρχαίο -ότης, έχει μεγάλη διάδοση στη νεοελληνική γλώσσα: Στο *Χρηστικό Λεξικό* λημματοποιείται με δύο βασικές σημασίες: -ότητα (λόγ.) επίθημα αφηρημένων θηλυκών ουσιαστικών που δηλώνουν 1. κατάσταση ή χαρακτηριστικό: *αυστηρ~/γνησι~/προνοητικ~*. Βλ. -ύτητα. // (ΕΚΚΛΗΣ.) *Οσι~/παναγι~*. *Αγι~/ιερ~* (ΣΥΝ. -οσύνη). 2. (περιληπτ., παράγ. από ουσ.) σύνολο ατόμων με κοινή ιδιότητα: *αδελφ~/ανθρωπ~*. Στην επικείμενη δεύτερη έκδοση του *Λεξικού* προστέθηκε χωριστό μόρφημα -ιμότητα λόγω των νέων σημασιών που προκύπτουν από τα επίθετα σε -ιμος: -ιμότητα (λόγ.): επίθημα αφηρημένων θηλυκών ουσιαστικών που δηλώνουν δυνατότητα, ιδιότητα ή ικανότητα: *αναζητησ~, κατανοησ~*. // *μαχ~, συγκρισ~*. // *απασχολησ~* (αγγλ. employability, 1926, γαλλ. employabilité, 1987), *συνεργασ~*.

Τα σχετικά λημματογράφητα ουσιαστικά ανέρχονται σε μερικές χιλιάδες και θα άξιζε να αποτελέσουν αντικείμενο ειδικής μονογραφίας. Μερικά ενδεικτικά παραδείγματα (από το γράμμα Α): *αθλαστικότητα, αλλοδαπότητα* (αγγλ. foreignness, γαλλ. extranéité), *αλλοτριότητα, αναλωσιμότητα, αναστοχαστικότητα, ανεμοπερατότητα, ανθρωπινότητα, αορατότητα, απαισιότητα,*

αποκαλυπτικότητα, αρμοστικότητα, ασφυκτικότητα, αφαιρετικότητα.

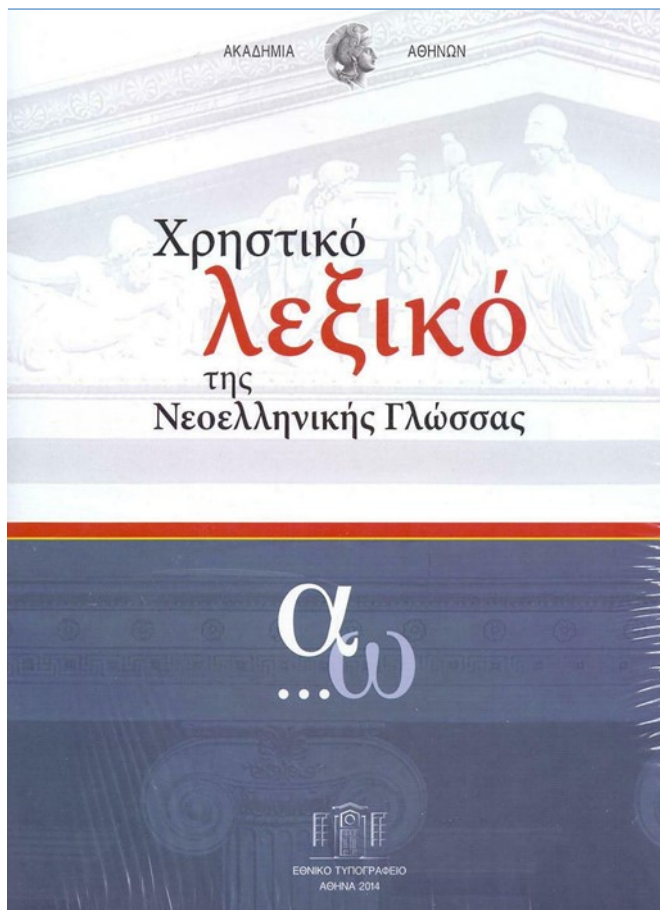
Οι λεξικογράφοι δεν ασχολήθηκαν με το λήμμα επιχειρηματικότητα, παρά το γεγονός ότι τα τελευταία πενήντα χρόνια, με τις νέες διαστάσεις που έχει λάβει, η έννοια αυτή βρίσκεται στο επίκεντρο των οικονομικών θεωριών. Στο *Λεξικό* του Ιδρύματος Μ. Τριανταφυλλίδη (1998) δεν υπάρχει σχετικό λήμμα, ενώ το *Λεξικό* Μπαμπινιώτη, ακόμα και στην 5^η έκδοση του 2019, καταγράφει απλώς τη σημασία του: **επιχειρηματικότητα** (η) [1868] {χωρ. πληθ.} «το σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, την εισαγωγή νέων προϊόντων και τεχνολογιών και την αναζήτηση επιχειρηματικών ευκαιριών». Σύμφωνα με το *Λεξικό* Κουμανούδη η επιχειρηματικότητα είναι νεολογισμός του 1868, η λέξη όμως δεν είχε τότε τις σημασίες που απέκτησε πολύ αργότερα.

Το *Χρηστικό Λεξικό* αποδίδει τη δέουσα σημασία στο σπουδαίο αυτό οικονομικό όρο:

επιχειρηματικότητα [έπιχειρηματικότητα] ε-πι-χει-ρη-μα-τι-κό-τη-τα ουσ. (θηλ.): ΟΙΚΟΝ. επιχειρηματική δραστηριότητα, επιχειρηματικό πνεύμα: *γυναικεία/καινοτομική/κοινωνική* (: για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων με επίκεντρο τον άνθρωπο)/*πράσινη* (: για ήπια αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος)/*περιβαλλοντική/υγιής ~*. *Ανταγωνιστικότητα/καινοτομία και ~*. *Ανάπτυξη/ενθάρρυνση/ενίσχυση/προώθηση/τόνωση/υποστήριξη της ~ας*. *Βραβείο ~ας*. Πβ. *επιχειρείν*. Βλ. -ότητα. ● ΣΥΜΠΛ.:

Θυρίδα Νεανικής Επιχειρηματικότητας (επίσ.): δομή παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και υποστήριξης για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων [< αγγλ. entrepreneurship, 1915, γαλλ. entrepreneurial, 1988]

Ο ορισμός του *Χρηστικού Λεξικού* φτάνει στα όρια της απόλυτης εννοιολογικής συμπύκνωσης καθώς αποτελείται από δύο λεξικές συνάψεις οι οποίες



αποδίδουν τις συνωνυμικές δυνατότητες του όρου σε μια σειρά γλωσσών: σύγκρ. αγγλ. *entrepreneurial spirit*, *spirit of enterprise*, γαλλ. *esprit d'entreprise*, γερμ. *Unternehmergeist*, ιταλ. *spirito imprenditoriale*.

Θα μπορούσαν να είχαν προστεθεί τα ακόλουθα είδη επιχειρηματικότητας: *αμιγής, εσωτερική, εξωτερική, κοινωνική, μικτή, συνεργατική*. Το σύνθετο *ενδοεπιχειρηματικότητα* «διεύρυνση ή επέκταση της επιχειρηματικότητας της ίδιας επιχείρησης [< αγγλ. *intrapreneurship*, 1978]» δεν είναι απαραίτητο να λημματογραφηθεί σε ένα γενικό λεξικό.

Ως προς την ετυμολογία της λέξης, οι πληροφορίες που παρέχουν οι ειδικοί οικονομολόγοι, αλλά μη ειδικοί στην ιστορία των λέξεων, είναι εντελώς επιφανειακές: «Ο όρος *επιχειρηματικότητα* προέρχεται από το ρήμα 'επιχειρώ', το οποίο στην ελληνική γλώσσα σημαίνει 'δοκιμάζω', 'αρχίζω κάποιο έργο', 'καταπιάνομαι με κάποια δραστηριότητα', 'ενεργώ με συγκεκριμένο τρόπο και στόχο', 'προσπαθώ να επιτύχω κάτι'. Συνεπώς

η ρίζα του ρήματος υποδηλώνει συμπεριφορές και δεξιότητες, οι οποίες αφορούν την πρωτοβουλία για την έναρξη μιας νέας δραστηριότητας». (Π. Κώτσιος, *Επιχειρηματικότητα & καινοτομία: σύλληψη, σχεδιασμός, υλοποίηση και λειτουργία*, 2^η έκδ. 2015, σ. 27). Τα ίδια επαναλαμβάνει η Μελίνα Τσικογιαννοπούλου, «*Η Λογική της Επιχειρηματικότητας στην Εκπαίδευση Γιατί είναι Απαραίτητη*», *e-Άλληλον*, τεύχος 6, 2022, σ. 33. Κατά τον ίδιο τρόπο η επιχείρηση με τη σημασία «μονάδα παραγωγής αγαθών ή παροχής εμπορικών υπηρεσιών που ιδρύεται και διοικείται από φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συνήθ. με σκοπό το μεγαλύτερο δυνατό κέρδος» αποδίδει τη γαλλική λέξη *entreprise* (πρώτη μνεία 1798) με τη σημασία '*organisation autonome de production de biens ou de services marchands*'.

Οι ορισμοί της επιχειρηματικότητας που παρέχουν οι ειδικοί κρίνονται ακατάλληλοι για τα γενικά λεξικά κάθε γλώσσας με την έννοια ότι υπεισέρχονται σε λεπτομέρειες που δεν ενδιαφέρουν το μέσο φυσικό ομιλητή. Στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Πειραιά («[Συνήθειες ερωτήσεις για την επιχειρηματικότητα](#)») η επιχειρηματικότητα ορίζεται ως «η διαδικασία δημιουργίας κάτι καινούργιου που έχει αξία (για την αγορά, την κοινωνία), με την αφιέρωση του απαραίτητου χρόνου και προσπάθειας, και την ανάληψη των συνοδευόμενων οικονομικών, ψυχολογικών και κοινωνικών κινδύνων, που λαμβάνει τις προκύπτουσες ανταμοιβές (οικονομικές, ψυχολογικές)». Το σοβαρό εννοιολογικό λάθος που υπάρχει στον ορισμό αυτό είναι ότι δεν αναφέρεται καν το αποτέλεσμα της διαδικασίας από το οποίο εξαρτάται η επιτυχία ή αποτυχία του όλου εγχειρήματος.

Στο ίδιο σημασιολογικό πεδίο ανήκει ο όρος **επιχειρηματικοί άγγελοι** τον οποίο κατέγραψε πρώτο το *Χρηστικό Λεξικό*: «ιδιώτες που

επενδύουν χρήματα και χρόνο σε επιχειρήσεις με προοπτικές ανάπτυξης. [< αγγλ. business angels, 1933]». Ο αγγλισμός αυτός έγινε αυτούσιος δεκτός στη γερμανική και την ιταλική γλώσσα. Στη Γαλλική επικρατούν οι όροι: investisseur individuel/privé/providential. Το σημασιολογικό ισοδύναμο informal investor υπάρχει στην Ιταλική ως investitore informale. Στη Νεοελληνική δεν συνηθίζεται ο όρος *άτυπος επενδυτής*.

Το [Ελληνικό Δίκτυο Επιχειρηματικών Αγγέλων](#) υπόσχεται πολλά. Όπως επισημαίνει ο [Σταύρος Κουμεντάκης](#), «οι Επιχειρηματικοί Άγγελοι δεν προσφέρουν κεφάλαια, μόνον, στην επιχείρηση. Προσφέρουν, επίσης, την εμπειρία, τις δεξιότητες και τις επαφές τους, με σκοπό την διεύρυνση της επιχειρηματικής δράσης και, αυτονοήτως, του προσωπικού τους οφέλους».

Προς μια κοσμοπολίτικη επιχειρηματικότητα

‘Η πού πας ρε Καραμήτρο χωρίς... ξένες γλώσσες και πολιτισμικές γνώσεις



Στέφανος Βλαχόπουλος

• [Link](#)

Καθηγητής στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας (ΤΞΓΜΔ) του Ιονίου Πανεπιστημίου

Ομολογώ, πως με ταλαιπώρησε λίγο ο τίτλος. Έτσι είπα να αφήσω την τελική επιλογή σε σας. Πάντως, σκοπός του άρθρου είναι η ανάδειξη της σημασίας της πολιτισμικής γνώσης και του γλωσσικού αλφαριθμητισμού στην επιχειρηματικότητα. Το ό,τι η επιχειρηματικότητα είναι διεθνοποιημένη είναι πέρα από κάθε αμφιβολία. Δεν νομίζω να υπάρχει νέος ή ώριμος επιχειρηματίας που δεν δραστηριοποιείται ή δεν θα ήθελε να κινηθεί πέρα από τα οικονομικά όρια της χώρας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την προσφορά αγαθών και υπηρεσιών σε άλλους οικονομικούς πολιτισμούς είναι η (διαπολιτισμική) επικοινωνία, δηλαδή η στοχευμένη διάδραση με ανθρώπους με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο είτε βρίσκονται στη χώρα μας είτε αλλού.

Ο πολιτισμός¹ είναι αυτός ο παράγοντας που ρυθμίζει την καθημερινότητα της συνύπαρξης των ανθρώπων. Γεννά, δηλαδή, τη βάση της συνεννόησης και της αποφυγής συγκρούσεων μέσα από τη δημιουργία κοινού πλαισίου. Για τον Αμερικανό ανθρωπολόγο [Clifford Geertz](#) ο πολιτισμός ορίζεται ως ο ιστός που έχουν υφάνει

οι ίδιοι οι άνθρωποι. Ο πολιτισμός ορίζει και περιορίζει τα άτομα μέσα στον ιστό, αλλά και τα ίδια τα άτομα συμβάλλουν στη διαχρονική μετεξέλιξή του.

Τί γίνεται όταν στον ιστό μας βρεθούν άνθρωποι που προέρχονται από άλλον ιστό ή εμείς βρεθούμε σε κάποιον άλλον ιστό για λόγους κοινωνικούς ή επαγγελματικούς; Τότε ο πολιτισμικός ιστός μπορεί να μετατραπεί σε ναρκοπέδιο.

Σίγουρα η (επιφανειακή) γλωσσομάθεια (που αγνοεί τις πολιτισμικές παραμέτρους) διευκολύνει σε έναν βαθμό την επικοινωνία, το διάλογο και την ανταλλαγή πληροφοριών που οικοδομούν σχέσεις με πελάτες ή συνεργάτες σε ξένους ιστούς, σε ξένες αγορές. Τα Αγγλικά ως διεθνής γλώσσα έχουν συμβάλει στην κατάλυση αρκετών εμποδίων επικοινωνίας στη διεθνή επιχειρηματικότητα. Θα έλεγα όμως και τα Κινεζικά, τα Αραβικά, τα Πορτογαλικά και τα Ισπανικά αξίζουν τον ποιοτικό χαρακτηρισμό *διεθνείς γλώσσες* και έχουν κάνει την επικοινωνία ευκολότερη – σε αρκετές περιπτώσεις. Σε άλλες περιπτώσεις εγκλώβισαν τους ανθρώπους σε ξένους, άγνωστους πολιτισμικούς ιστούς.

Α, ρε Καραμήτρο! Τί θέλεις τον πελαργό και τα

παπούτσια!

Για να συμβιώσουμε και να συναλλασσόμαστε οφείλουμε να εξετάσουμε τον πολιτισμικό ιστό των άλλων. Από ηθικής, ανθρωποκεντρικής πλευράς, αλλά και από στρατηγικής, πλευράς. Στο διεθνές επιχειρείν δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις, στις οποίες μεγάλες επιχειρήσεις αναπτύχθηκαν χωρίς την κατάλληλη προεργασία σε ξένες αγορές, με απώλειες στην εμπιστοσύνη των καταναλωτών, στην αξιοπιστία τους και [μεγάλες οικονομικές ζημιές](#). Εύκολα καταλήγει κανείς να πουλάει πάνες για μωρά που τα φέρνει ο πελαργός σε πολιτισμό όπου τα μωρά έρχονται με γιγάντια, πλωτά ... ροδάκινα όταν δεν έχει εξοικειωθεί με τον πολιτισμικό ιστό της χώρας. Ούτε μπορούμε σε Ιάπωνα προσκεκλημένο σε δείπνο να σερβίρουμε το επιδόρπιο σε - έστω - μικροσκοπικό δερμάτινο παπούτσι. Όσο πρωτότυπη ιδέα και εάν είναι, αυτό θα προκαλέσει τουλάχιστον αμηχανία - ίσως και παρεξηγήσεις. Κατά την επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Ιαπωνίας στο Ισραήλ το 2018, όταν στο επίσημο δείπνο με τον ισραηλινό ομόλογό του, το επιδόρπιο [σερβιρίστηκε σε μικρό παπούτσι](#). Οι οικοδεσπότες αγνοούσαν πως στην Ιαπωνία το παπούτσι θεωρείται μιαρό και μένει εκτός ... τραπεζιού (και όχι μόνον). Θα υποθέσουμε πως οι ιθύνοντες και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις γνώριζαν Αγγλικά. Αυτό που, σίγουρα, δεν γνώριζαν είναι τις γλώσσες και τον πολιτισμό των εταίρων τους. Εγκλωβίστηκαν στον ιαπωνικό πολιτισμικό ιστό τρομάζοντας γονείς και πρωθυπουργούς.

A, ρε Καραμήτρο! Πού πας με τα Αγγλικούλια!

Όσον αφορά τη χρήση της Αγγλικής στο επιχειρείν, σε άρθρο του περιοδικού Forbes με τίτλο [Leadership Skills Multiply With Language Skills](#) του [Rawn Shah](#) διαπιστώνεται πως η ελλιπής γλωσσομάθεια και η απουσία πολιτισμικών γνώσεων απειλεί την επιχειρηματικότητα των κατεχοχόν αγγλόφωνων ΗΠΑ. Σε άλλο άρθρο του ίδιου περιοδικού με τίτλο

Never Underestimate The Value Of Language Skills

And Participatory Development επισημαίνεται η ανάγκη τα στελέχη να μαθαίνουν ξένες γλώσσες και να εντρυφούν στον πολιτισμό για την αποτελεσματική επικοινωνία.

Προφανώς και δεν ακυρώνεται η σημασία της αγγλικής γλώσσας στην επιχειρηματικότητα. Κυρίως σε πολυπολιτισμικούς οργανισμούς η συνεννόηση πρέπει να γίνει σε μία κοινή γλώσσα. Αλλά όπως επισημαίνουν ο [Tsedal Neeley](#) και ο [Robert Steven Kaplan](#) στο άρθρο τους με τίτλο [What's Your Language Strategy?](#) που δημοσιεύτηκε στο Harvard Business Review πρέπει να μιλάμε την τοπική γλώσσα και να κατανοούμε τον πολιτισμό. Επίσης, επισημαίνουν πως στο εσωτερικό των πολυεθνικών οργανισμών οι φυσικοί ομιλητές της Αγγλικής δημιουργούν την ψευδαίσθηση της υψηλότερης ικανότητας και απόδοσης. Αυτό οδηγεί στην περιθωριοποίηση στελεχών, των οποίων τα Αγγλικά δεν είναι η μητρική γλώσσα.

Πού πας ρε Καραμήτρο! Γίνε επιτέλους κοσμοπολίτης!

Όψιμα γνώρισα την κοινωνιολογική έννοια του όρου *κοσμοπολιτισμός*. Το τελευταίο σαββατοκύριακο του Μαΐου του τρέχοντος βρέθηκα στην Κομοτηνή στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης στο διεθνές επιστημονικό συνέδριο «*Οικουμενικότητες (και Κοσμοπολιτισμός)*». Το συνέδριο ήταν μία όμορφη πρωτοβουλία της Καθηγήτριας του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών Μαρίας Δημάση. Πέραν του προαναφερθέντος τμήματος, το συνέδριο συνδιοργανώθηκε από το Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου, το Πανεπιστήμιο Suor Orsola Benincasa της Νάπολης και το Πανεπιστήμιο του Cambridge. Είχα την τιμή να συμμετέχω στην επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου. Αρχικά είχαμε συμφωνήσει στον τίτλο

Οικουμενικότητες για το συνέδριο. Στη συνέχεια προτάθηκε από τα άλλα μέλη της επιστημονικής επιτροπής η προσθήκη της έννοιας *κοσμοπολιτισμός*. Ο πρώτος μου συνειρμός ήταν το γνωστό κοκτέιλ *Cosmopolitan* που απολάμβανε σε στιγμές ανεμελιάς για πολλά χρόνια στην τηλεόραση διάσημη γυναικοπαρέα στη Νέα Υόρκη. Εξυπακούεται πως στη συνέχεια άρχισα να αναζητώ πιο αξιόπιστες πηγές για την έννοια του όρου.

Μία αρχική αλλά και περιεκτική πηγή για τον κοσμοπολιτισμό είναι το *Routledge Handbook of Cosmopolitanism Studies* με επιμελητή τον Gerard Delanty.

Στο τρίτο κεφάλαιο που συνέταξε ο ίδιος ο επιμελητής, συνοψίζει τα γενικά χαρακτηριστικά του κοσμοπολιτισμού ως εξής:

Η ανεμπόδιστη υποδοχή και αποδοχή του άλλου και η αποδόμηση των διακρίσεων,
η διάδραση,
η συλλογιστική της ανταλλαγής, της συνάντησης και του διαλόγου,

η διαβουλευτική επικοινωνία,
ο μετασχηματισμός του ατόμου και της κοινωνίας και, τέλος,
η κριτική αξιολόγηση.

Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά του κοσμοπολιτισμού, τα οποία – κατά τον συγγραφέα – δεν εντοπίζονται ούτε στο επίπεδο του τοπικού ούτε στο επίπεδο του παγκόσμιου. Εντοπίζονται ακριβώς στο σημείο διασύνδεσης, εκεί όπου συναντώνται το τοπικό και το παγκόσμιο. Αντιλαμβανόμαστε πως αυτά τα χαρακτηριστικά αναδύονται μέσα από την κοινωνική πραγματικότητα ως ιδιαίτερο είδος εμπειρίας που αποκτάται κατά την επαφή με άλλους πολιτισμούς.

Η κοινωνία μας κινείται προς την κατεύθυνση μιας κοσμοπολιτισμικής κοινωνίας. Ακόμα απέχουμε πολύ, αλλά κινούμαστε αργά προς τη σωστή κατεύθυνση. Έχω την αίσθηση πως το ίδιο ισχύει και για τον οικονομικό πολιτισμό που στρατηγικά δεν έχει την πολυτέλεια να αγνοεί το πνεύμα της εποχής και κινείται προς την ίδια



κατεύθυνση και ίσως με λίγο μεγαλύτερη ταχύτητα από την υπόλοιπη.

Πού πας ρε Καραμήτρο (γλωσσικά και πολιτισμικά) αναλφάβητος! Μην είσαι τσιγγούνης και τουλάχιστον πλήρωσε έναν μεταφραστή!

Η γλωσσομάθεια δεν συνδέεται απαραίτητα με πολιτισμική επίγνωση. Η περίπτωση των διεθνών γλωσσών, οι οποίες χρησιμοποιούνται πολλές φορές πολιτισμικά ανυποψίαστα, το αποδεικνύει. Η κοινωνιολογική έννοια του *κοσμοπολιτισμού* συμπληρώνει – νομίζω – ιδανικά την έννοια της γλωσσομάθειας όπως την έχουμε γενικότερα στο μυαλό μας: δεν πρέπει να ταυτίζουμε τον γλωσσικό αλφαριθμητισμό με την απλή γνώση λεξιλογικών και συντακτικών στοιχείων μίας γλώσσας, αγνοώντας πως η γλώσσα τρέφεται και τρέφει έναν πολιτισμικό ιστό διαφορετικά δομημένο από το δικό μας.

Ωστόσο, ο κοσμοπολιτισμός – και στο επιχειρείν – δεν συνοδεύεται απαραίτητα από τη γλωσσομάθεια. Κοσμοπολιτισμός είναι να αναγνωρίζουμε την ύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών, να τους σεβόμαστε και να επιχειρούμε να τους γνωρίσουμε ακόμα με τη βοήθεια ειδικών, των μεταφραστών και διερμηνέων.

Τί κρατάμε από τα προηγούμενα; Είμαστε κοσμοπολίτες στο επιχειρείν και στη ζωή μας. Το δείχνουμε με πράξεις σεβασμού στο διαφορετικό, με τη γνώση των γλωσσών και των πολιτισμών και συμβάλλουμε στη δόμηση του κοσμοπολιτικού ιστού στο διεθνές επιχειρείν. Οφείλουμε να το πράξουμε από ηθικής, ανθρωποκεντρικής, και από στρατηγικής, πλευράς.

¹Για τη σχέση πολιτισμός, οικονομία και διαπολιτισμική επικοινωνία ενθαρρύνουμε τον ενδιαφερόμενο αναγνώστη να διαβάσει τις σσ. 26-35, 46-49 και 107-110 στο Βλαχόπουλος, Στέφανος (2015), [Διαπολιτισμική Επικοινωνία στην Οικονομία](#), Κάλλιπος.

Τα γλωσσικά επαγγέλματα του μέλλοντος



Ξανθίπη (Τιτίκα) Δημητρούλια

• [LinkedIn](#)

Καθηγήτρια Θεωρίας και Πράξης της Μετάφρασης, Τομέας Μετάφρασης, Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Συντονίστρια Γαλλοφωνίας για την Ελλάδα

Στις αναπτυγμένες κοινωνίες είναι ιδιαίτερως διαδεδομένη σήμερα η αντίληψη ότι η γλώσσα τείνει να υποβαθμιστεί σε σχέση με άλλους τρόπους επικοινωνίας, όπως η εικόνα που κυριαρχεί στη νέα οικολογία των (ψηφιακών) μέσων. Η διαμορφωτική δύναμη των νέων αυτών μέσων δεν μπορεί προφανώς να αμφισβητηθεί και η επίδραση της ιδιαίτερης «γλώσσας» τους και της ραγδαία αναπτυσσόμενης τεχνολογίας είναι δεδομένη σε όλους τους τομείς. Η αλληλεπίδραση ανθρώπου-μηχανής αποτελεί πια κοινό τόπο σε όλες τις κοινωνικές πρακτικές.

Όμως η φυσική γλώσσα είναι το πρωτογενές σύστημα μοντελοποίησης του πολιτισμού, το σύστημα δηλαδή στο οποίο μπορούν να «μεταφραστούν» όλα τα υπόλοιπα συστήματα σημείων με τα οποία πραγματώνεται η επικοινωνία, βρίσκεται ως στην καρδιά της επικοινωνίας και η επικοινωνία στην καρδιά των πολιτισμών. Η αποτελεσματική ενδοπολιτισμική και διαπολιτισμική επικοινωνία, οριζόμενη τόσο από την ακρίβεια του νοήματος που διακινείται όσο και από τον σεβασμό των συμμετεχόντων σε αυτή, είναι το ζητούμενο σε όλους τους τομείς του επιστητού και όλες τις κοινωνικές πρακτικές. Στο επίκεντρο της βρίσκεται η χρήση της γλώσσας και συνακόλουθα τα γλωσσικά επαγγέλματα, που επαναπροσδιορίζονται στη σύγχρονη ψηφιακή, παγκοσμιοποιημένη συνθήκη. Στο επίκεντρό τους όμως παραμένει η άριστη γνώση των γλωσσών σε

όλες τις χρήσεις τους, [την πληροφοριακή, τη διαπροσωπική, τη δημιουργική και τη διαμεσολαβητική – με τη διαμεσολαβητική χρήση να μην ταυτίζεται με την επαγγελματική μετάφραση και τη διερμηνεία –](#), αλληλένδετη με την σε βάθος γνώση των πολιτισμών.

Εκπαίδευση και κατάρτιση στη μητρική και στις ξένες γλώσσες

Οι φιλολογίες, ως επιστήμες των γλωσσών και των πολιτισμών, οδηγούσαν ανέκαθεν στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Όσον αφορά τη μητρική γλώσσα, οι δυτικές κοινωνίες σήμερα, οι οποίες έχουν κερδίσει, σε μεγάλο βαθμό τουλάχιστον, τη μάχη του οργανικού αναλφαβητισμού, αντιμετωπίζουν ένα άλλο οξυμμένο πρόβλημα, το πρόβλημα του λειτουργικού αναλφαβητισμού, του χαμηλού δηλαδή σχολικού εγγραμματισμού, που σημαίνει προβλήματα κατανόησης και έκφρασης και συνακόλουθα γνώσης. Στην Ελλάδα ειδικότερα [ο λειτουργικός αναλφαβητισμός αφορά σημαντικό μέρος του μαθητικού πληθυσμού και επομένως των πολιτών](#). Η υστέρηση αυτή στον εγγραμματισμό έχει αρνητικές συνέπειες στη ζωή των ανθρώπων σε όλα τα επίπεδα, καθώς όχι μόνο παρεμποδίζει την επαγγελματική εξέλιξή τους, αλλά καθορίζει και τη σχέση τους με την κοινωνία και τον κόσμο: δυσκολεύονται να κατανοήσουν τις (ραγδαίες πλέον) εξελίξεις, να αξιολογήσουν τις πληροφορίες – δεν είναι τυχαίο ότι γίνονται



εύκολα αποδέκτες των πλαστών ειδήσεων και προσχωρούν σε θεωρίες συνωμοσίας – και να τοποθετηθούν ουσιαστικά και επικοινωνιακά απέναντι σε καίρια κοινωνικο-πολιτικά ζητήματα. Η όξυνση αυτών των

προβλημάτων αναδεικνύει έτσι τον ρόλο του άριστα εκπαιδευμένου εκπαιδευτικού που θα μπορεί να υποστηρίξει τον σχολικό εγγραμματισμό και τη συνακόλουθη προσωπική ανάπτυξη των μαθητών και μαθητριών και της κοινωνίας. Η είσοδος των δασκάλων και των φιλολόγων στην τυπική εκπαίδευση συναρτάται φυσικά πάντα προς τον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής που, όπως αποδεικνύει και η αύξηση του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού, πάσχει και ο στόχος είναι να βελτιωθεί άμεσα. Πέραν της τυπικής εκπαίδευσης, όμως, και της γνωστής απασχόλησης σε δομές υποστήριξής της, τα γνωστά φροντιστήρια, η ψηφιακότητα δίνει σήμερα νέες δυνατότητες απασχόλησης στους εκπαιδευτικούς. Η εξ αποστάσεως διδασκαλία της ελληνικής στους ομογενείς και της ελληνικής ως ξένης γλώσσας σε πολλές και διαφορετικές ομάδες ενδιαφερομένων αποτελεί ένα δυναμικό πεδίο πολλαπλής προστιθέμενης αξίας, που αξίζει να διερευνηθεί από τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων. Η διασύνδεση με τις διασπορικές κοινότητες και η αναζήτηση των ομάδων ενδιαφέροντος είναι ένα πρώτο βήμα στην κατεύθυνση αυτή.

Αντίστοιχα, οι αυξημένες ανάγκες διαπολιτισμικής επικοινωνίας φέρνουν στο προσκήνιο την αναγκαιότητα συστηματικής και ουσιαστικής εκπαίδευσης στις ξένες γλώσσες, αδιαχώριστη από την εκπαίδευση στη μητρική γλώσσα. Ένα νέο ενδιαφέρον πεδίο δραστηριοποίησης στην

εκπαίδευση αυτή, πέραν των όποιων ευκαιριών, δημιουργεί η – όχι χωρίς αρνητικά – εξ αποστάσεως εκπαίδευση, η οποία αποτελεί [τη συνέργεια πολύγλωσσων εκπαιδευτικών που είναι φυσικοί ομιλητές διαφορετικών γλωσσών σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα](#). Αφενός η Ελλάδα αποτελεί πλέον μια πολυπολιτισμική και πολύγλωσση κοινωνία και αφετέρου ανάλογες ευκαιρίες ανοίγονται και σε πολλές άλλες χώρες για Έλληνες εκπαιδευτικούς.

Οι ίδιες αυτές ανάγκες όμως αυξάνουν και τη ζήτηση για την εκπαίδευση και την κατάρτιση στις ξένες γλώσσες, τόσο τις κεντρικές όσο και τις περιφερειακές. Η γλωσσομάθεια αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών και τη διεθνοποιημένη επιχειρηματική δραστηριότητα και ως εκ τούτου πεδίο επαγγελματικής δραστηριοποίησης στη διδασκαλία ξένων γλωσσών και δη ειδικού σκοπού, σε τομείς όπως ο τουρισμός, η παροχή πολύγλωσσων ιατρικών υπηρεσιών ή οι διεθνείς πωλήσεις. Παράλληλα, οι πολυεθνικές εταιρείες και οι διεθνείς οργανισμοί με έδρα την Ελλάδα έχουν ανάγκες εκπαίδευσης στην ελληνική γλώσσα. Παραμένει όμως το γεγονός ότι θα χρειαζόταν μια οργανωμένη στρατηγική για την προβολή αυτών των επαγγελματικών διεξόδων, η οποία θα μπορούσε να αποφέρει καρπούς όχι μόνο σε επίπεδο επαγγελματικής αποκατάστασης αλλά και ενίσχυσης της εμβέλειας της ελληνικής γλώσσας.

Πολύγλωσσία

Η γλωσσομάθεια αποτελεί σημαντικό προσόν για την απασχόληση σε τομείς όπως ο τουρισμός και δη υψηλών προδιαγραφών. Νέες επαγγελματικές ευκαιρίες εμφανίζονται σε επίπεδο προσωποποιημένης εξυπηρέτησης, όπως π.χ. στην περίπτωση των ξεναγών αλλά και των πολύγλωσσων ιατρικών υπηρεσιών. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ανέλιξη στα συγκεκριμένα πεδία συναρτάται συχνά και προς την ειδική εκπαίδευση

ή κατάρτιση, αλλά το κύριο βάρος του επαγγέλματος εντοπίζεται στη γλωσσομάθεια και τις επικοινωνιακές δεξιότητες. Αντίστοιχο πεδίο είναι αυτό του εμπορίου, εντός και εκτός Ελλάδας, αλλά και ο εκδοτικός χώρος, εκτός της μετάφρασης, στο πεδίο της επικοινωνίας, της αγοράς πνευματικών δικαιωμάτων λόγου χάρη, και της ανάγνωσης έργων [αντίστοιχα, ο φιλόλογος απασχολείται στην ανάγνωση έργων στη μητρική γλώσσα και την προβολή με προσανατολισμό την εσωτερική αγορά, όπως και στο πεδίο της φιλολογικής διόρθωσης]. Πολλές φορές, πάλι, η γλωσσομάθεια υποστηρίζει την ανέλιξη σε συγκεκριμένα επιστημονικά και επαγγελματικά πεδία και παραδείγματα εδώ αποτελούν οι πολύγλωσσοι νομικοί ή οι στρατιωτικοί και τα στελέχη των διεθνών οργανισμών, πέραν των διπλωματών, η εκπαίδευση των οποίων στηρίζεται (και) στην άριστη γλωσσομάθεια. Από την άλλη, η γλωσσομάθεια αποτελεί επίσης διαβατήριο σε πολύ ιδιαίτερα και απαιτητικά πεδία, όπως λόγου χάρη οι υπηρεσίες πληροφοριών.

Τέλος, στην τομή της γλωσσομάθειας και της διερμηνείας/μετάφρασης τοποθετείται το πεδίο της διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης στις κάθε είδους κρατικές δομές, η οποία αποτελεί ωστόσο ένα διακριτό επάγγελμα, [του οποίου το περίγραμμα καταρτίζεται σήμερα και στην Ελλάδα](#).

Μετάφραση, διερμηνεία, διαπολιτισμική διαμεσολάβηση

Σήμερα η μετάφραση, της διερμηνείας συμπεριλαμβανομένης, είναι πιο παρούσα από ποτέ. Εξού και ο [Edwin Gentzler](#) χαρακτηρίζει τη σύγχρονη κουλτούρα «μεταφραστική». Πέραν των παραδοσιακών πεδίων απασχόλησής του/της, οι οποίοι απαιτούν στην πλειονότητά τους εδώ και πολύ καιρό αυξημένες τεχνολογικές δεξιότητες, ο/η επαγγελματίας μεταφραστής/ρια θα καλείται να μεταφράζει όλο και πιο συστηματικά

πολυτροπικά, ψηφιακά κείμενα, συχνά παρεμβαίνοντας στον ίδιο τον κώδικα, να υποτιτλίζει ή να μεταγλωττίζει διαδικτυακά βίντεο, π.χ. οδηγιών χρήσης, να επιμελείται κείμενα που έχουν παραχθεί από ή και από συστήματα αυτόματης μετάφρασης, να επεξεργάζεται κείμενα για την εισαγωγή τους σε συστήματα αυτόματης μετάφρασης, να δοκιμάζει και να αξιολογεί τις επιδόσεις τους και να λειτουργεί ως σύμβουλος για την ανάπτυξή τους. Από την άλλη, ο/η μεταφραστής/ρια, που μπορεί να είναι επίσης εκπαιδευτής/ρια μεταφραστών/τριών, θα καλείται να εκπαιδεύσει και στη χρήση της ΑΜ, επισημαίνοντας τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία της και προφυλάσσοντας τους επαγγελματίες από τους κινδύνους και τις ζημιές της αναποτελεσματικής επικοινωνίας ή να καταρτίσει στα βασικά της μετάφρασης – και της διερμηνείας – πολύγλωσσους επαγγελματίες που εμπλέκονται στη μετάφραση και τη διερμηνεία χωρίς να διαθέτουν τα απαραίτητα εφόδια, όπως π.χ. οι δημοσιογράφοι.

Τέλος, θα εμπλέκεται όλο και συχνότερα [σε έργα πολύγλωσσης επαγρύπνησης](#), οπότε και θα λειτουργεί ως σύμβουλος για τη λήψη (σημαντικών) αποφάσεων σε πολυεθνικές εταιρείες και οργανισμούς. Δεν είναι πλέον μόνο [«ένας μηχανικός της πολύγλωσσης και πολυμεσικής επικοινωνίας»](#), όπως τον όρισε ο [Daniel Gouadec](#), αλλά και ένας σύμβουλος της πολύγλωσσης επικοινωνίας σε ποικίλα περιβάλλοντα, με αυξημένες γλωσσικές, ψηφιακές και επικοινωνιακές δεξιότητες – που προϋποθέτουν και την ανάλογη εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτή η υψηλού επιπέδου εκπαίδευση και συνεχής κατάρτιση πρέπει να αποτελεί κοινή επιδίωξη όλων των επαγγελματιών της γλώσσας και της επικοινωνίας, το πεδίο δράσης των οποίων θα συνεχίσει να διευρύνεται διαρκώς στο άμεσο μέλλον, με τη γλώσσα να παραμένει η βάση του πολιτισμού και της ανάπτυξης.

Ελληνικά και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές

Μία σύντομη αναδρομή στις εργασίες εισαγωγής των ελληνικών στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές



Παναγιώτης Αλεβαντής

• [LinkedIn](#)

Φυσικός, τέως στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, <http://alevantis.blogspot.com>

Από την προσχώρηση της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες το 1981, τα ελληνικά έγιναν μια από τις 7 (τότε και 24 σήμερα) επίσημες γλώσσες της ενωμένης Ευρώπης. Το καθεστώς ισοτιμίας των ελληνικών στα θεσμικά όργανα της ΕΟΚ συνδυάστηκε με την αντιμετώπιση σειράς προκλήσεων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο. Αυτό οδήγησε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμβάλει αποφασιστικά στην [δημιουργία υποδομής](#) για την ελληνική γλώσσα και μετάφραση και να επηρεάσει κατά μεγάλο μέρος την εισαγωγή των ελληνικών στα συστήματα πληροφορικής που διατίθενται στην παγκόσμια αγορά.

Έτσι, όταν την 1^η Ιανουαρίου 1981 η Ελλάδα έγινε το 10^ο πλήρες μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκτός από τα διοικητικά στελέχη ελληνικής ιθαγένειας που προσελήφθησαν στα θεσμικά όργανα είχε προηγηθεί και η στελέχωση των ελληνικών μεταφραστικών υπηρεσιών και η εκ των ενόντων αντιμετώπιση των τεχνικών προβλημάτων για τον χειρισμό των ελληνικών στα εκδοτικά συστήματα της Επίσημης Εφημερίδας και στην εσωτερική βάση ορολογίας Eurodicautom. Στην αρχή, για την παραγωγή των κειμένων χρησιμοποιούνταν ηλεκτρικές γραφομηχανές IBM, ενώ αργότερα άρχισαν να χρησιμοποιούνται τροποποιημένες μηχανές επεξεργασίας κειμένων

Olivetti ETS 2010, οι οποίες όμως εισήγαγαν «ασάφεια» στην κωδικοποίηση ελληνικών και λατινικών χαρακτήρων (π.χ. το ελληνικό Α κωδικοποιούνταν ως λατινικό). Αυτό καθιστούσε αδύνατη την εισαγωγή των παραγόμενων κειμένων σε βάσεις δεδομένων, γιατί η ανάκτηση ήταν αδύνατη.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 η Επιτροπή του Jacques Delors έδωσε νέα ώθηση στην ευρωπαϊκή ενοποίηση με την δημιουργία της Ενιαίας Αγοράς. Η νομοθετική δραστηριότητα αυξήθηκε, με αποτέλεσμα να απαιτηθεί η μαζική εισαγωγή της πληροφορικής στις υπηρεσίες των θεσμικών οργάνων, με ιδιαίτερη έμφαση στις υπηρεσίες μετάφρασης. Ταυτόχρονα, η περισσότερη και πολυπλοκότερη νομοθεσία άρχισε να επηρεάζει όλο και περισσότερο την καθημερινότητα των πολιτών, με αποτέλεσμα να ενταθεί η ανάγκη για ενημέρωση του κοινού αλλά και των ειδικών, κυρίως νομικών και επιχειρήσεων, για την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία και νομολογία. Το αποτέλεσμα ήταν να ενεργοποιηθεί η Επιτροπή, αρχικά στις διαδικασίες τυποποίησης (π.χ. των συνόλων χαρακτήρων που απαιτούνται για τον χειρισμό των ελληνικών, αλλά και των υπόλοιπων 8 γλωσσών στα συστήματα πληροφορικής) και, στη συνέχεια, στην ενσωμάτωση των σχετικών προτύπων στο υλικό (τερματικά, εκτυπωτές) και το λογισμικό

(συστήματα επεξεργασίας κειμένου και διαχείρισης βάσεων δεδομένων), καθώς και στα δίκτυα μεταφοράς δεδομένων.

Αφού εξοπλίστηκαν οι υπηρεσίες με τα απαιτούμενα εργαλεία που εξασφάλιζαν υψηλή παραγωγικότητα και (ηλεκτρονική) επικοινωνία, προχώρησε η κατασκευή της [ελληνικής έκδοσης](#) της βάσης δεδομένων CELEX (σημερινή [Eur-Lex](#)), με όλη την κοινοτική νομοθεσία και νομολογία, η οποία άνοιξε στο ελληνικό κοινό το 1989. Σχεδόν ταυτόχρονα διατέθηκε στο κοινό και η βάση δεδομένων ορολογίας Eurodicautom (σημερινή [IATE](#)), καθώς και οι ενημερωτικές βάσεις δεδομένων INFO 92 και SCAD (που ενσωματώθηκαν στη συνέχεια στην πύλη πληροφόρησης [Europa](#)).

Στην αρχή της δεκαετίας του 1990 οι υπηρεσίες μετάφρασης και πληροφορικής ξεκίνησαν την προετοιμασία για τις επικείμενες διευρύνσεις σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Σκανδιναβία, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη). Παράλληλα με τις εργασίες του ISO για την θέσπιση του διεθνούς προτύπου 10646 που καλύπτει όλες τις γλώσσες του κόσμου (και ταυτίζεται με το εμπορικό πρότυπο [Unicode](#)), συντάχθηκαν οι [λειτουργικές προδιαγραφές](#) για την εκτεταμένη πολυγλωσσία, οι οποίες διαβιβάστηκαν στους οργανισμούς τυποποίησης και στη συνέχεια ενσωματώθηκαν από τις μεγάλες εταιρείες πληροφορικής (Microsoft, Apple, Oracle κλπ.) στο προϊόντα τους. Ακολουθήθηκε μια μεθοδολογία με βάση την οποία καθορίστηκαν με τη σειρά:

Οι Γλώσσες (επίσημες γλώσσες ανά χώρα εξαιρουμένων των γλωσσών που μιλιούνται από ποσοστό μικρότερο από 1% του συνολικού πληθυσμού της χώρας) που έπρεπε να υποστηρίζονται.

Όλοι οι Χαρακτήρες (και οι Κωδικοποιήσεις τους με βάση το διεθνές πρότυπο ISO 10646) που χρειάζονται για να γραφτούν κείμενα σε όλες τις εν λόγω γλώσσες (συμπεριλαμβανομένων και

μερικών μαθηματικών και άλλων συμβόλων, των πολυτονικών ελληνικών, των κυριλλικών και μερικών χαρακτήρων περιφερειακών γλωσσών – αρμενικά, εβραϊκά, αραβικά και γεωργιανά).

Τα Πληκτρολόγια που χρειάζονται για να παραχθούν όλοι οι παραπάνω χαρακτήρες, λαμβανομένου υπόψη κάποιων ιδιοτεροτήτων π.χ. η παραγωγή τονούμενων χαρακτήρων με συνδυασμό νεκρών και κανονικών πλήκτρων. Και τέλος,

κανόνες για την Αλφαβητική Κατάταξη ανάλογα με την γλώσσα (ιδίως των ειδικών χαρακτήρων) αλλά και ανάλογα με τη σειρά των γλωσσών (ιδίως αυτών που γράφονται με διαφορετικούς χαρακτήρες – λατινικούς, ελληνικούς, κυριλλικούς κλπ.).

Όλα τα παραπάνω άρχισαν να υλοποιούνται σε λειτουργικά συστήματα και εφαρμογές από το 1995 και μετά. Το 1997 παρουσιάστηκαν στο περιοδικό Ελληνική-Διεθνής Γλώσσα τα τεχνικά προβλήματα και τις θετικές επιπτώσεις που είχε [«Η εισαγωγή των ελληνικών στα συστήματα πληροφορικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής»](#). Το 1998 στο ίδιο περιοδικό υποβλήθηκε μια [πρόταση](#) (σ. 26-637) που υποστήριζε τα αιτήματα και [άλλων επιστημόνων](#), ώστε να ολοκληρωθεί η σωστή εισαγωγή των Αρχαίων Ελληνικών σε όλους τους υπολογιστές με την υιοθέτηση, από τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) ενός προτύπου για τα πολυτονικά Ελληνικά. Παρόλο που ο ΕΛΟΤ δεν ανταποκρίθηκε σε αυτές τις εκκλήσεις, τελικά, οι εταιρείες ανταποκρίθηκαν και σήμερα οι χρήστες, για να μπορούν να γράψουν Αρχαία Ελληνικά χωρίς πρόβλημα, αρκεί να προσθέσουν το σχετικό πολυτονικό πληκτρολόγιο, το οποίο, ελλείψει προτύπου, αντέγραψαν από τις παλιές (μηχανικές) Ελληνικές [γραφομηχανές](#) ... Κατά την δεκαετία του 2000 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για να αξιοποιήσει τα νέα εργαλεία υποβοήθησης της μετάφρασης, ανέπτυξε σειρά

από μεταφραστικές μνήμες με ελληνικά, οι οποίες [διατίθενται](#) από το 2007 ελεύθερα και στο κοινό.

Ανέπτυξε επίσης και το [MT@EC](#), ένα σύστημα μηχανικής μετάφρασης που διατίθεται στις δημόσιες αρχές των κρατών μελών. Τέλος, διατίθεται επίσης στο κοινό και η βάση δεδομένων ορολογίας [IATE](#).

Παράλληλα, στο διαδίκτυο διατίθενται συστήματα με εξαιρετικό πλούτο από *κείμενα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας*, τα κυριότερα από τα οποία είναι:

Ο Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας, (**Thesaurus Linguae Graecae** - [TLG](#)) που στοχεύει στην δημιουργία μιας πλήρους ψηφιακής βιβλιοθήκης της Ελληνικής λογοτεχνίας από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη εποχή.

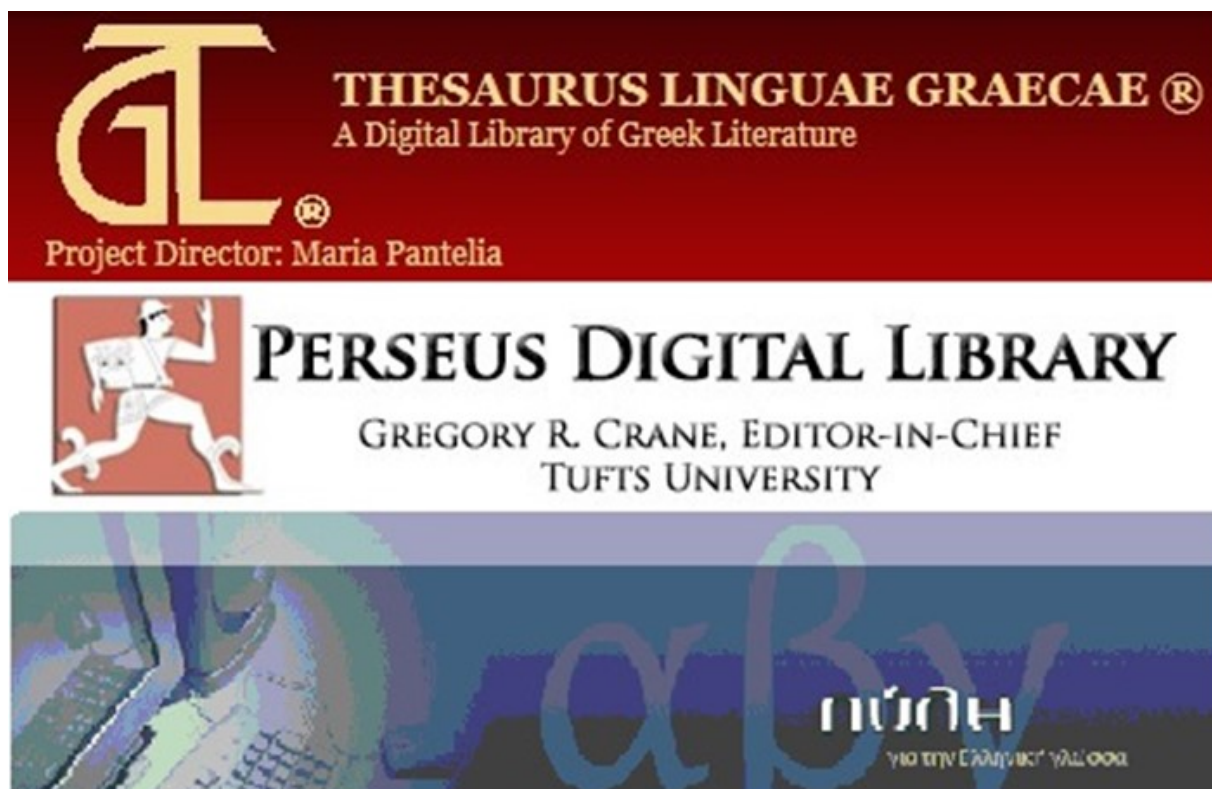
Η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Περσέας ([Perseus Digital Library](#)) που περιέχει (πρωτογενή και δευτερογενή) κείμενα στα Αρχαία Ελληνικά και στα Λατινικά ενώ παρέχει και τις αγγλικές τους μεταφράσεις.

Η [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) η οποία εκτός από κείμενα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και στοιχεία για τη Μεσαιωνική Ελληνική Δημώδη

Γλώσσα, περιλαμβάνει και σώματα Αρχαίων Ελληνικών κειμένων (με μεταφράσεις στα Νέα Ελληνικά).

Τα τρία παραπάνω συστήματα περιλαμβάνουν και διάφορες εκδόσεις του περίφημου λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής Liddell–Scott–Jones (LSJ), το οποίο επίσης διατίθεται και σε διάφορες [ηλεκτρονικές πλατφόρμες](#). Πολλά Αρχαία Ελληνικά κείμενα υπάρχουν επίσης (με αγγλικές ή και ελληνικές μεταφράσεις) στην Wikipedia αλλά είναι προσβάσιμα μέσω των αντίστοιχων συγγραφέων (π.χ. [Θουκυδίδης](#)). Συλλογές κειμένων σε Πολυτονικά Ελληνικά υπάρχουν επίσης στην ηλεκτρονική βιβλιοθήκη [Μυριόβιβλος](#) της Εκκλησίας της Ελλάδος και στο [Μικρό Απόπλου](#). Συμπερασματικά, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές που διατίθενται στην αγορά υποστηρίζουν όχι μόνο τα Νέα (μονοτονικά) αλλά και τα Αρχαία (πολυτονικά) Ελληνικά ενώ στο διαδίκτυο διατίθεται πλήθος νεοελληνικών κειμένων και όλη η Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, το μεγαλύτερο μέρος της μάλιστα και δωρεάν (αλλά και σε νεοελληνική ή και αγγλική μετάφραση).

Οι απόψεις είναι προσωπικές και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.



Γλωσσικά εργαλεία από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Μια προσωπική μαρτυρία για το τί σημαίνει στην πράξη «γηράσκω αεί διδασκόμενος»



Κλειώ Μπενέκου

• [LinkedIn](#)

Χημικός, στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Τα Ελληνικά στην πολύγλωσση Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ελληνική γλώσσα είναι μια από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) από το 1981 που η Ελλάδα εντάχθηκε επίσημα στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Αυτό σημαίνει ότι όλα τα επίσημα κείμενα της Ένωσης (όπως π.χ. πράξεις της νομοθεσίας, η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) δημοσιεύονται στις 24 επίσημες γλώσσες, δηλαδή και στα Ελληνικά. Επιπλέον, για να εξασφαλίζεται ασφάλεια δικαίου για τους Ευρωπαίους πολίτες, όλες οι γλωσσικές εκδόσεις της νομοθεσίας είναι ισοδύναμες, ανεξαρτήτως της γλωσσικής έκδοσης του κειμένου.

Για να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της ισότιμης μεταχείρισης όλων των επισήμων γλωσσών, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα διαθέτουν καλά στελεχωμένες μεταφραστικές υπηρεσίες που αξιοποιούν πολυάριθμα ψηφιακά εργαλεία και έχουν αναπτύξει και μεθόδους υιοθέτησης, καταγραφής και διάχυσης της σχετικής επιστημονικής και τεχνικής ορολογίας

που χρησιμοποιείται στα ενωσιακά κείμενα. Κι αυτό γιατί οι θεματικοί τομείς που καλύπτουν τα κείμενα της Ένωσης είναι ευρύτατοι και πολύ εξειδικευμένοι, όπως π.χ. διαστημική τεχνολογία, χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, φάρμακα και χημικές ενώσεις κ.ά.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι μεταφραστικές υπηρεσίες των θεσμικών οργάνων χρησιμοποιούν εξειδικευμένους ορολόγους και ηλεκτρονικά συστήματα για να οργανώσουν τη συλλογή, επαλήθευση, τεκμηρίωση, καταγραφή και δημοσίευση των όρων που χρησιμοποιούνται στα νομικά κείμενα της Ένωσης. Έτσι επιστήμονες και τεχνικοί που συναντούν έναν ξενόγλωσσο όρο τον οποίο θέλουν να αποδώσουν στα Ελληνικά μπορούν κατ' αρχήν να αξιοποιήσουν την ορολογική βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης IATE (*Interactive Terminology for Europe* – Διαδραστική ορολογία για την Ευρώπη).

IATE το αποθετήριο όλης της ορολογίας της ΕΕ

Η [IATE](#) τροφοδοτείται από όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και καλύπτει όλα τα πεδία δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 24 επίσημες γλώσσες (συν τα λατινικά για τις επιστημονικές ονομασίες φυτών και ζώων). Περιλαμβάνει περισσότερα από 900.000 δελτία και σχεδόν 8.000.000 όρους (από τους οποίους

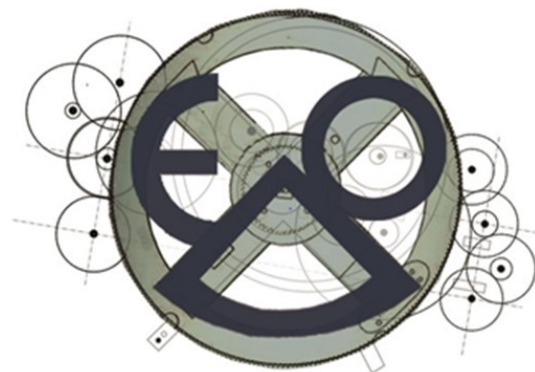
500.000 περίπου στα Ελληνικά).

Κάθε δελτίο της IATE πραγματεύεται μία και μόνο έννοια και περιλαμβάνει, σε όλες τις γλωσσικές εκδόσεις του, τον ορισμό, το θεματικό πεδίο, τους όρους που καλύπτει η έννοια και συγκεκριμένο για τους όρους αυτούς, όλα με πηγές, κατά προτίμηση διαδικτυακές. Δίπλα στον αριθμό του δελτίου συχνά υπάρχει ένα αστέρι που υποδηλώνει ότι το δελτίο είναι Primary (πρωτεύον), δηλαδή πρόσφατο και ελεγμένο, ενώ η αξιοπιστία του όρου δηλώνεται στο σχετικό πεδίο με 1-4 αστεράκια. Το άριστα, τα 4 αστεράκια, το παίρνουν μόνον οι όροι που έχουν τυποποιηθεί από την Ομάδα Τυποποίησης Ορολογίας, την ΟΤΟ. Για τη σωστή ανάγνωση και ερμηνεία ενός δελτίου IATE πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη ότι η ποιότητα των δελτίων είναι εγγυημένη μόνο για τα πρόσφατα δελτία, τα primary. Τα παλιά δελτία που ενσωματώθηκαν στην IATE προερχόμενα από τις χωριστές βάσεις όρων των θεσμικών οργάνων δεν ήταν πλήρη και συχνά δεν περιείχαν πηγές, επομένως δεν είναι αξιόπιστα, ασχέτως του βαθμού αξιοπιστίας που τυχόν αναφέρουν. Χάρη στις άοκνες προσπάθειες των τελευταίων ετών όλων των ορολόγων όλων των οργάνων, και παρά τα όποια προβλήματα, η αναζήτηση στην IATE συχνά δίνει αξιόπιστα αποτελέσματα, μεταξύ άλλων και λόγω του πολύγλωσσου χαρακτήρα της που επιτρέπει στον χρήστη να λαμβάνει χρήσιμες πληροφορίες για τον όρο που αναζητεί όχι μόνον από το τμήμα του δελτίου που αφορά τη δική του γλώσσα αλλά και από εκείνα των υπολοίπων γλωσσών τις οποίες ενδεχομένως γνωρίζει, συχνά από το αγγλικό δελτίο.

Η **τροφοδότηση της IATE** με αξιόπιστους όρους, ειδικά στην ελληνική γλώσσα, που είναι φτωχή σε διαδικτυακές πηγές σε σύγκριση με τις «μεγάλες» γλώσσες, αποτελεί μόνιμο πονοκέφαλο για τις ελληνόγλωσσες γλωσσικές υπηρεσίες. Για το λόγο αυτό έχουν δημιουργηθεί δύο όργανα ορολογικού προβληματισμού και συντονισμού, ένα

«εσωστρεφές» και ένα «εξωστρεφές».

Το πρώτο όργανο είναι η *Ομάδα Τυποποίησης Ορολογίας* (ΟΤΟ). Σε αυτήν δεν συμμετέχει το ευρύ κοινό, είναι όργανο συντονισμού σε θέματα ορολογίας στο οποίο συμμετέχουν αποκλειστικά και μόνον εκπρόσωποι όλων των γλωσσικών υπηρεσιών των θεσμικών οργάνων. Οι αποφάσεις της είναι δεσμευτικές, δηλαδή πρέπει να εφαρμόζονται από όλες τις συμμετέχουσες υπηρεσίες και αφορούν κυρίως σημαντικούς όρους με πολιτική βαρύτητα ή που από τη φύση τους χρήζουν τυποποίησης, όπως η ελληνική έκδοση της ονομασίας διεθνών οργανισμών ή συνθηκών.



ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Το Ελληνικό Δίκτυο Ορολογίας

Το δεύτερο, το «εξωστρεφές» όργανο, είναι το *Ελληνικό Δίκτυο Ορολογίας*, το [ΕΔΟ](#), το οποίο αποτελεί το σημείο συνάντησης των μεταφραστών, των διερμηνέων και των γλωσσομαθών νομικών των θεσμικών οργάνων της ΕΕ με τον έξω κόσμο. Στις πλατφόρμες του τα μέλη συζητούν τους όρους που προβληματίζουν κάποιο μέλος, είτε είναι μεταφραστής, διερμηνέας ή ορολόγος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε είναι εξωτερικό μέλος, δηλαδή επιστήμονας ή ειδικός από Ελλάδα ή Κύπρο.

Στόχος του Δικτύου είναι ο διαμοιρασμός των γνώσεων μεταξύ των μελών μέσω της ανταλλαγής απόψεων και η αλληλοβοήθεια σε θέματα

ορολογίας στην ελληνική γλώσσα και, στο μέτρο του δυνατού, στην κυπριακή διάλεκτο όταν υπάρχουν διαφορές στην απόδοση των όρων στα δύο κράτη μέλη. Τα μέλη προέρχονται από δημόσια ιδρύματα, επαγγελματικές & επιστημονικές ενώσεις, δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, ή είναι επαγγελματίες του κλάδου της μετάφρασης και της διερμηνείας και είτε εκπροσωπούν τον φορέα τους είτε συμμετέχουν σε ατομική βάση. Τα μέλη ενημερώνονται για τις εκδηλώσεις σε συναφή θέματα και μπορούν να συμμετέχουν, εάν το επιθυμούν, στην εκπόνηση ή στην επισκόπηση γλωσσαρίων ή άλλου ορολογικού υλικού, στο πεδίο ενδιαφερόντων και εμπειρογνωμοσύνης τους. (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δομή, τη λειτουργία και τις δραστηριότητες του ΕΔΟ βλέπε τη σχετική [ιστοσελίδα](#)).

Το πιο συναρπαστικό ωστόσο κομμάτι του ΕΔΟ είναι η **Υπηρεσία Επείγουσας Απόδοσης Όρων**. Πρόκειται για τον διαδικτυακό κόμβο συνάντησης των μεταφραστών και διερμηνέων των ευρωπαϊκών οργάνων με τα εξωτερικά μέλη του ΕΔΟ. Συνήθως οι μεταφραστές υποβάλλουν ένα δελτίο με τον όρο που τους απασχολεί και στη συζήτηση συμμετέχουν τόσο οι συνάδελφοί τους μεταφραστές όσο και οι ειδικοί από Ελλάδα και Κύπρο αλλά και κάθε γωνιά της Γης. Η ανταλλαγή απόψεων γίνεται σε βικιομάδες ηλεκτρονικής διαβούλευσης σε έξι θεματικά πεδία που αντιστοιχούν σε έξι θεματικές ομάδες εργασίας: Γλώσσα, Δίκαιο, Οικονομικά, Τεχνολογία, Φυσικοί Πόροι και Χημεία-Επιστήμες Υγείας.

Οι όροι στα υποβαλλόμενα δελτία μπορεί να είναι καινοφανείς όροι για τους οποίους δεν υπάρχει ακόμη εδραιωμένη ελληνική απόδοση, όπως π.χ. το *worklet* που αποδόθηκε ως *εργίδιο*. Ή είναι όροι για τους οποίους υπάρχει ελληνική απόδοση, η οποία όμως δεν θεωρείται ικανοποιητική όπως π.χ. το *edge computing* που υπήρχε ως υπολογιστική αιχμής, υπολογιστική άκρου,

υπολογιστική στα άκρα του δικτύου και, τελικά, επιλέχθηκε η απόδοση *υπολογιστική παρυφών*. Τέλος, μπορεί να είναι όροι γύρω από τους οποίους επικρατεί σύγχυση λόγω πολλαπλών αποδόσεων όπως π.χ. το *cultured meat* που απαντάται ως καλλιεργημένο κρέας και κρέας καλλιέργειας με συνώνυμα το συνθετικό κρέας, το εργαστηριακό κρέας, το κρέας *in vitro* κ.ο.κ. Οι συζητήσεις στις βικιομάδες γίνονται σε καλό κλίμα και συναδελφική ατμόσφαιρα. Συνήθως πρόκειται για αγγλικούς όρους που θέλουμε να αποδώσουμε στα ελληνικά, όμως ενίοτε η φορά είναι αντίστροφη, γίνεται απόδοση όρου από τα ελληνικά στα αγγλικά, όπως έγινε με τον όρο *επακούμηση* που ζητήθηκε από τη μεταφραστική υπηρεσία του Ελληνικού Υπουργείου Άμυνας και αποδόθηκε ως *nudging*, με τη συμβολή Αγγλίδας συναδέλφου που συμμετέχει στο Δίκτυο.

Η συμμετοχή στις βικιομάδες, όπως και στο ΕΔΟ, είναι δωρεάν και δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε υποχρέωση ενεργητικής συμμετοχής με δελτία ή σχόλια. Μπορεί κανείς απλώς να παρακολουθεί τις εξαιρετικά ενδιαφέρουσες συζητήσεις στις οποίες αναλύονται σε βάθος τα μεταφραστικά προβλήματα και παρουσιάζονται χρήσιμες ορολογικές πηγές. Η ειδοποίηση ότι αναρτήθηκε ένα νέο δελτίο ή σχόλιο έρχεται με ηλεκτρονικό μήνυμα, επομένως μπορεί κανείς να παρακολουθεί τη συζήτηση χωρίς καν να συνδεθεί στη βικιομάδα (για τη διαδικασία εγγραφής βλέπε [FINE ΜΕΛΟΣ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)). Για τη σύνδεση με τις βικιομάδες του ΕΔΟ το πρώτο βήμα είναι η δημιουργία λογαριασμού [EU Login](#), ο οποίος δεν χρησιμεύει μόνο για τη σύνδεση στις βικιομάδες του ΕΔΟ, αλλά ως «*υπηρεσία διαχείρισης ταυτοποίησης και πρόσβασης*» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρέχει στους αυτοκαταχωριζόμενους χρήστες πρόσβαση και σε άλλα συστήματα ή υπηρεσίες πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η σύνδεση στο EU Login απαιτεί επαλήθευση δυο

σταδίων, κάτι που επιτυγχάνεται είτε μέσω της αποστολής SMS από το σύστημα στο «απλό» ή μη κινητό μας είτε με χρήση της εφαρμογής EU Login mobile σε «έξυπνη» συσκευή.

Όλοι οι όροι για τους οποίους επιτυγχάνεται συμφωνία στις βικιομάδες, τυποποιούνται ενδεχομένως από την Ομάδα Τυποποίησης Ορολογίας, και τέλος καταχωρίζονται οπωσδήποτε στην IATE με αναφορά στο ΕΔΟ. Πρόσφατα, δημιουργήθηκε και σχετική κλειστή ομάδα στο Facebook ([HELLENIC NETWORK for TERMINOLOGY](#)) στο πλαίσιο της οποίας οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες αλλά και να αλληλεπιδρούν για θέματα ορολογίας.

Το στοιχείο που κάνει συναρπαστικές τις συζητήσεις στο ΕΔΟ είναι το εύρος των πληροφοριών που κατατίθενται, το πάθος των συμμετεχόντων για την ορολογία και το φιλικό πνεύμα κατά την ανταλλαγή απόψεων. Καθένας βάζει το λιθαράκι του και όλοι μαζί χτίζουμε το σπίτι μας, την Ευρώπη της συνεργασίας και της

αλληλοκατανόησης. Τους Λαιστρυγόνες, τους Κύκλωπες και τον θυμωμένο Ποσειδώνα τους συναντάμε καθημερινά, αλλά τους ξεπερνάμε όλοι και όλες μαζί.

Οι απόψεις είναι προσωπικές και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

The infographic features the IATE logo and the European Union flag. It lists the 10 IATE project partners: European Parliament, Council of the European Union, European Commission, Court of Justice of the European Union, European Central Bank, European Court of Auditors, European Economic and Social Committee, European Committee of the Regions, European Investment Bank, and Translation Centre for the Bodies of the European Union. It also promotes the EU terminology database, listing user groups: LANGUAGE PROFESSIONALS, ACADEMIA, NATIONAL EXPERTS, PUBLIC ADMINISTRATIONS, POLICY ADVISERS, PRIVATE SECTOR COMPANIES, and THE GENERAL PUBLIC. At the bottom, it provides contact information and a copyright notice.

iate European Union terminology
EU interinstitutional cooperation at its best

The 10 IATE project partners

- European Parliament
- Council of the European Union
- European Commission
- Court of Justice of the European Union
- European Central Bank
- European Court of Auditors
- European Economic and Social Committee
- European Committee of the Regions
- European Investment Bank
- Translation Centre for the Bodies of the European Union

The EU terminology database for any user looking for the right term

- ★ LANGUAGE PROFESSIONALS
- ★ ACADEMIA
- ★ NATIONAL EXPERTS
- ★ PUBLIC ADMINISTRATIONS
- ★ POLICY ADVISERS
- ★ PRIVATE SECTOR COMPANIES
- ★ THE GENERAL PUBLIC

Detailed documentation is available on the homepage.
You may send any feedback or questions to iate@cdt.europa.eu.

© Translation Centre for the Bodies of the European Union, 2021.
Reuse is authorised provided the source is acknowledged.

iate.europa.eu

Ρητορική και Επικοινωνία



Χρήστος Μπεζιρτζόγλου

Μέντορας Καριέρας • [LinkedIn](#)

Φυσικός, Υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Τι στρατηγικές χρειαζόμαστε για να γράψουμε μια καλή εργασία ή να δομήσουμε μια πανηγυρική ομιλία, ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να απευθυνθούμε σε ένα ακροατήριο (είτε γραπτώς είτε προφορικά), πως αγοράζουμε αποτελεσματικά σε ένα δικαστήριο ή πως καταλήγουμε σε επιτυχημένες διαπραγματεύσεις;

Ερωτήματα ρητορικών καταστάσεων που οι ρήτορες καλούνται να λάβουν υπόψη όταν αναλύουν ένα «επιχείρημα» ή λαμβάνουν θέση για ένα «καυτό θέμα της επικαιρότητας». Ή ποια εργαλεία και πως πρέπει να τα χρησιμοποιήσει ο ρήτορας για να αντιμετωπίσει το κοινό.

Ετυμολογικά, η αρχαία λέξη *ῥητορική* (εννοείται τέχνη) προέρχεται από τη λέξη *ῥήτωρ* (από τη ρίζα *ῥη-* που απαντάται στον αόριστο και παρακείμενο του ρήματος λέγω από όπου και η λέξη *ρήσις*, η μέθοδος, ή η τέχνη της σύνθεσης λόγων). Η λέξη *τέχνη* στην αρχαιότητα δήλωνε επιδεξιότητα για εκτέλεση κάποιας δραστηριότητας για τη δημιουργία έργου σύμφωνα με ορισμένους κανόνες.

Η Ρητορική ή αλλιώς η τέχνη της πειθούς, είναι

μία προσπάθεια κατανόησης και ρύθμισης ενός κώδικα που οδηγεί στο να μεταβάλλει κάποιος την άποψή του χωρίς καμία βία. Περικλείει ένα είδος μυστηρίου που μπορεί να μαγέψει το ακροατήριο ακαριαία. Η Ρητορική προέρχεται από την ανάγκη του Ανθρώπου για επικοινωνία, με σκοπό τη διάδοση ιδεών και πληροφοριών, την εμπύχωση, τη διαπαιδαγώγηση και τη ψυχαγωγία. Για το λόγο αυτό η Ρητορική καθίσταται ένα εργαλείο λειτουργίας της κοινωνίας.

Οι τέσσερις ρητορικές έννοιες

Ο Αριστοτέλης είχε διαχωρίσει την τέχνη της πειθούς στις έννοιες Λόγος, Ήθος και Πάθος. Το Πάθος μπορεί να λάβει τη μορφή έκκλησης, ενώ ο Λόγος μπορεί να μοιάζει με ισχυρισμό που υποστηρίζεται από μη αμφισβητούμενα στατιστικά στοιχεία. Το Ήθος είναι πιο περίπλοκο, γιατί αναφέρεται στην ικανότητα του κοινού να κρίνει ορθολογικά τον χαρακτήρα του ρήτορα, άρα βρίσκεται ανάμεσα στο Πάθος και τον Λόγο. Ο Κικέρωνας ήξερε να προσαρμόζεται στο ακροατήριό του υλοποιώντας έτσι την έννοια του Καιρός. Μια πιο αναλυτική εξήγηση αυτών των εννοιών παρατίθεται κατωτέρω:

Λόγος (ή «λέξη»)

Επικεντρώνει την προσοχή στο μήνυμα.

Συχνά αποκαλείται «λογική έκκληση» ή «έκκληση στη λογική».

Επισημαίνει την εσωτερική συνέπεια και σαφήνεια του μηνύματος.

Χρησιμοποιεί δεδομένα για να υποστηρίξει την πρότασή.

Ήθος (ή «χαρακτήρας»)

Εστιάζει στην αξιοπιστία του συγγραφέα ή του ομιλητή.

Λαμβάνει μία από τις δύο μορφές: «έκκληση στην προσωπικότητα/στον χαρακτήρα» ή «έκκληση στην αξιοπιστία».

Οι ρήτορες μπορούν να δείξουν «ήθος» μέσα από τον τρόπο τους, όπως να φροντίσουν να αναδείξουν με αντεπιχειρήματα περισσότερες πλευρές ενός ζητήματος προτού επιχειρηματολογήσουν για την θέση τους.

Άλλες φορές, οι ρήτορες μπορεί να βασίζονται στη φήμη τους για ειλικρίνεια ή στην εμπειρία τους σε έναν συγκεκριμένο τομέα, όπως π.χ. οι διαφημίσεις που βασίζονται σε δηλώσεις γιατρών.

Πάθος (ή «εμπειρία»)

Επικεντρώνει την προσοχή στις αξίες και τα πιστεύω του κοινού στο οποίο απευθύνετε.

Κάνει έκκληση στην ικανότητα του κοινού για ενσυναίσθηση, συχνά χρησιμοποιώντας μια φανταστική ιστορία για να υποδείξει λογικές εκκλήσεις.

Ενώ ο Λόγος και το Ήθος εγκαλούνε τις διανοητικές μας ικανότητες για λογική, το Πάθος απευθύνεται στην φαντασία και τα συναισθήματά μας, βοηθώντας έτσι το κοινό να κατανοήσει τη σημασία ενός επιχειρήματος σχετικά με το πώς θα βοηθούσε ή θα βλάψει τον κόσμο γύρω τους.

Καιρός (ή «ευκαιρία»)

Αναφέρεται στην «επικαιρότητα» ενός μηνύματος.

Συχνά, για να είναι επιτυχημένη μια διαφήμιση ή ένα επιχειρήμα, χρειάζεται τον κατάλληλο τόνο και δομή και να έρχεται την κατάλληλη στιγμή, π.χ. διαφήμιση με έναν νεαρό θα ήταν πιο αποτελεσματική σε ένα εφηβικό περιοδικό από ότι σε ένα οικονομικό περιοδικό.

Ο Καιρός είναι επίσης ο λόγος που στέλνετε ένα διαφορετικό είδος email στο αφεντικό σας από ό, τι θα κάνατε στη μαμά σας ή σε έναν στενό φίλο. Μπορεί να θέλετε παρόμοια αποτελέσματα και από τους τρεις αυτούς παραλήπτες, αλλά ανάλογα με το ποιος θα το διαβάσει, μπορείτε να προσαρμόσετε το χρόνο, τον τόνο και το επίπεδο της τυπικότητας μέσα στο ίδιο το email.

Μέθοδος δόμησης και απόδοσης ρητορικής πραγματείας

Η μέθοδος δόμησης της ρητορικής πραγματείας ακολουθεί τα εξής στάδια:

1. Εύρεση (σύλληψη επιχειρημάτων - brainstorming)
2. Ταξινόμηση (διάταξη των επιχειρημάτων με τρόπο αποτελεσματικό - clustering)
3. Παρουσίαση (προφορική ή γραπτή - presentation)
 - α) Ύφος και εκφράσεις (αναλόγως του ακροατηρίου – delivery style)
 - β) Απομνημόνευση μηνύματος (πώς να θυμάται το ακροατήριο την πραγματεία – sticky message)
 - γ) Απόδοση (εκφώνηση ή συγγραφή - delivery)

Η μέθοδος απόδοσης της ρητορικής πραγματείας έχει τα εξής πέντε μέρη:

1. Προοίμιο (κερδίζοντας την προσοχή του κοινού – prelude or «I have a dream» moment)
2. Διήγηση (Αφήγηση ιστορίας/γεγονότων -

storytelling)

3. Πρόταση (Αναγγελία του προβλήματος προς εξέταση – demonstrating the problem)
4. Επιχειρηματολογία (χρησιμοποίηση λίστας επιχειρημάτων όπως ορθό, δίκαιο, νόμιμο, οικονομικό, αληθές, δυνατό, καλό, χρήσιμο, απαραίτητο, ηθικό - presentating the argumentation)
5. Επίλογος (the sticky message epilogue or «Je suis Charlie » moment)

Ρητορική και Άνθρωπος

Η ρητορική εκπορεύεται από τρεις αλληλεξαρτώμενες πηγές: το **φυσικό ταλέντο** (ωραία φωνή, ωραία φυσική παρουσία, διαύγεια πνεύματος), τη **θεωρητική κατάρτιση** (μέθοδοι) και τέλος την **εξάσκηση**. Η ρητορική είναι στην ουσία της δημοκρατική, γιατί είναι κυρίως αποτέλεσμα δουλειάς.

Αρκεί να αναπτυχθούν οι δύο από τις τρεις προαναφερθείσες πηγές για να γίνει κάποιος καλός ρήτορας. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Δημοσθένη, ο οποίος διόρθωσε, με συνεχή εξάσκηση, τα προβλήματα φυσικού ταλέντου (άρθρωση και χαμηλή φωνή) που αντιμετώπιζε.

Στο σημείο αυτό αξίζει να κάνουμε μια σύντομη αναφορά στην αρνητική πλευρά της δημοκρατίας, εκεί που η ρητορική μεταλλάσσεται από τέχνη της πειθούς σε τέχνη του ωραίου λόγου, σε κούφια ρητορεία και ψεύδος, και κατ' επέκταση σε δημαγωγία και λαϊκισμό. Οι δημαγωγοί απευθύνονται στην άγνοια του πληθυσμού.

Η εσκεμμένη ανειλικρίνεια, η παράθεση ψευτοδιλημμάτων και η προπαγάνδα, που φτάνουν να προκαλέσουν διχασμό της κοινής γνώμης, έρχονται σε αντιπαράθεση με την τιμιότητα, την αλήθεια και την διαφάνεια.

Για να αποφύγουμε τέτοια παρακμιακά φαινόμενα θα πρέπει η ρητορική να ενσωματωθεί στο σύστημα παιδείας, ώστε να είναι ικανός ο

Άνθρωπος να κάνει ταυτόχρονη διευθέτηση αντίθετων πράγματων.

Πώς μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις ανωτέρω αρχές προς όφελός σας;

Θυμηθείτε ότι τα αποτελεσματικά μηνύματα χρησιμοποιούν καθεμία από τις ανωτέρω ρητορικές στρατηγικές σε κάποιο βαθμό στα πλαίσια της ανθρωπιστικής παιδείας του Ανθρώπου. Οι κάτοχοι της τέχνης της πειθούς, έχουν σημαντικότερο πλεονέκτημα έναντι των συμπολιτών τους.

Η δημοκρατία αναπτύσσεται σε περιβάλλοντα όπου ευνοείτε η ελεύθερη ανταλλαγή επιχειρημάτων. Και μόνο γι' αυτό το λόγο θα πρέπει η Ρητορική να θεωρηθεί ως μια από τις μεγαλύτερες πολιτισμικές καινοτομίες των Αρχαίων Ελλήνων, δίπλα στις Επιστήμες, την Ηθική και την Φιλοσοφία.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Sam Leith, You talkin' to me?: Rhetoric from Aristotle to Obama, Profile books, ISBN: 978-1846683169

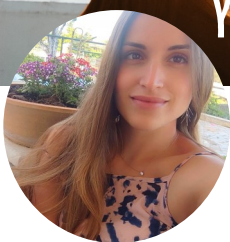
<https://bookauthority.org/books/best-rhetoric-books>

<https://www.goodreads.com/shelf/show/rhetoric>

Νεανικές Ματιές

«Η διαχρονική συνεισφορά της ελληνικής γλώσσας στον ελληνικό και παγκόσμιο πολιτισμό»

Photo by [Devin Avery](#) on [Unsplash](#)



Δήμητρα Γκασιάλη

Young Mentor

Πτυχιούχος Καθηγήτρια Κλασικής Φιλολογίας και Ειδικής Αγωγής

Η συχνότερη ερώτηση που δέχομαι ως φιλόλογος, όχι μόνο από μαθητές αλλά από ανθρώπους κάθε ηλικίας, είναι η εξής: «Σε τι χρησιμεύουν τα αρχαία, αφού είναι νεκρή γλώσσα;». Είναι τόσο αναμενόμενη ερώτηση που το υπουργείο Παιδείας έχει τοποθετήσει στις πρώτες σελίδες του σχολικού βιβλίου ένα μικρό εισαγωγικό σημείωμα για να εξηγήσει, ίσως και να δικαιολογήσει, το λόγο που τα αρχαία διδάσκονται στα σχολεία σήμερα. Αυτό το σημείωμα οι φιλόλογοι θα το διαβάσουν στους μαθητές στην αρχή της σχολικής χρονιάς με την ελπίδα ότι ίσως κάτι να μείνει, κάτι να μπορέσει να κρατήσει το μυαλό και κάποιο από τα επιχειρήματα να πείσει τη νεανική λογική. Φυσικά, η μεγαλύτερη ελπίδα που πρέπει να έχουμε όσοι είχαμε την τύχη να εντρυφήσουμε στην αρχαία ελληνική γλώσσα και να έρθουμε σε επαφή με τον πλούτο της, είναι οι μαθητές μας να κατανοήσουν ότι μαθαίνοντας αρχαία γνωρίζουν κάποιο κομμάτι του εαυτού τους. Αυτό που διδάσκονται δεν πρόκειται για μια νεκρή και ξεπερασμένη γλώσσα που ανήκει στο παρελθόν, αλλά ένα ζωντανό κομμάτι βαθιά ριζωμένο στο DNA μας, που βοηθά στη βαθύτερη κατανόηση της γλώσσας αλλά και της ιστορίας μας.

Είναι, ωστόσο, δύσκολο να πείσεις έναν μαθητή που μεγαλώνει σε έναν τεχνοκρατικό κόσμο ότι θα αποκομίσει κάτι πρακτικά χρήσιμο από το μάθημα

των αρχαίων ελληνικών. Οι ανθρωπιστικές επιστήμες παραγκωνίζονται από μια αγορά εργασίας που βάζει στο κέντρο την τεχνολογία και προτρέπει τον άνθρωπο να απαλλαχθεί από οποιοδήποτε στοιχείο ταυτότητας που τον διαφοροποιεί αισθητά από την υπόλοιπη κοινωνία. Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός χαίρει εκτίμησης για την καταλυτική συνεισφορά του στην εξέλιξη της ανθρωπότητας, ωστόσο τείνει να υποβαθμίζεται με λίγους να επιθυμούν πραγματικά να κατανοήσουν τη γλωσσολογική, κοινωνική και ιστορική σύνδεση και με την πλειονότητα να μένει σε έναν επιφανειακό θαυμασμό του παρελθόντος. Είναι, λοιπόν, καθήκον των Ελλήνων και των Φιλελλήνων να μεταλαμπαδεύσουν στις επόμενες γενεές πως αυτή η πλούσια γλώσσα έθεσε τα θεμέλια του Δυτικού κόσμου ως προς τις ιδέες και τον πολιτισμό.

Η κάθε γλώσσα έχει συνέχεια μέσα στο χρόνο και πρέπει κάποιος να μπορέσει να διακρίνει από πού ξεκίνησε για να κατανοήσει το πού κατέληξε και γιατί. Δεν είναι τυχαίο που στο επάγγελμά μου συναντώ επανειλημμένα Έλληνες μαθητές που διαβάζοντας ένα αρχαίο ελληνικό κείμενο και χωρίς προγενέστερη επαφή με τα αρχαία αναγνωρίζουν βέβαια λέξεις αλλά και καταφέρνουν να αναγνωρίσουν αρκετά σημεία του. Αν, λοιπόν, ένα παιδί της ηλικίας των δώδεκα ετών, με το υπό ανάπτυξη ακόμη λεξιλόγιό του

μπορεί να βρει κάποιο νόημα διαβάζοντας αρχαία κείμενα, τότε ένας ενήλικας είναι σίγουρο ότι θα αποκομίσει ακόμη περισσότερα. Αυτό συμβαίνει διότι ο ομφάλιος λώρος δεν έχει κοπεί και δε θα μπορέσει να κοπεί ποτέ πραγματικά. Η γλώσσα μοιάζει με ένα παιδί που όλο μεγαλώνει, απλώνει και εξελίσσεται αλλά πάντα θα κρατάει βασικά χαρακτηριστικά από τα αρχικά στάδια της ύπαρξής του. Όπως γράφει περιεκτικά ο Γεώργιος Σεφέρης «Από την εποχή που μίλησε ο Όμηρος ως σήμερα, μιλούμε, ανασαίνουμε και τραγουδούμε την ίδια γλώσσα». Επίσης ο Σεφέρης είπε στην ομιλία του στην απονομή των του βραβείου Νόμπελ *«Η ελληνική γλώσσα δεν έπαψε ποτέ της να μιλιέται. Δέχτηκε τις αλλοιώσεις που δέχεται καθετί ζωντανό, αλλά δεν παρουσιάζει κανένα χάσμα»*. Συνεπώς, η Ελληνική γλώσσα παρουσιάζει μια αδιάλειπτη συνέχεια μέσα στο χρόνο και παρά τις αναπροσαρμογές της στο πέρασμα των αιώνων εκφράζει την εξέλιξη ενός πολιτισμού σε μια ενιαία ιστορική χρονογραμμή, γεμάτη γεγονότα που καθόρισαν την ανθρωπότητα. Είναι η γλώσσα που μπόρεσε να κωδικοποιήσει έννοιες τόσο απτές όσο και αφηρημένες, τόσο συναισθηματικά φορτισμένες όσο και καθαρά τεχνικές, καθιερώνοντας οικουμενικές αξίες μέσω της ιστορικότητάς της. Στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν τον κόσμο, οι Έλληνες έπλασαν σύνθετες λέξεις που δεν αποτελούνται από φθόγγους σε τυχαία σειρά αλλά αποδίδουν με σαφήνεια έννοιες και αξίες από τα δύο ή και περισσότερα συνθετικά τους μέρη, όπως Δημοκρατία (δήμος + κράτος = ο λαός έχει τη δύναμη), Συγχώρεση (συν+χωρέω = επιτρέπω στον άλλον να μπει στο χώρο μου), Βοήθεια (βοή+θέω = τρέχω στο άκουσμα της κραυγής), Ελευθερία (ελεύθω+έρως= πορεύομαι σύμφωνα με όσα αγαπώ) και αμέτρητες ακόμη λέξεις όπου το σημαίνον συνδέεται άρρηκτα με το σημαινόμενον. Όπως σωστά επεσήμανε στην ομιλία του με τίτλο «Ελληνική Γλώσσα και Ελληνικός Πολιτισμός», ο

τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας Π. Παυλόπουλος *«Η Ελληνική Γλώσσα είναι οιονεί «ιδανική» στο πεδίο της παραγωγής «συμβόλων», ικανών ν' απεικονίσουν επαρκώς την Σκέψη, έτσι ώστε να δομηθεί η αναγκαία, για την συνολική επιστημονική δημιουργία, κιβωτός γνώσεων»*. Συνεπώς, μέσα στους αιώνες το σύστημα της γλώσσας αποτέλεσε το εργαλείο δημιουργίας και μετάδοσης πανανθρώπινων αξιών, ιδεών και ιστορίας που δομούν το άτομο και εν συνεχεία την κοινωνικό σύνολο, με αποτέλεσμα να ωφελούν το νεανικό μυαλό διανοηζοντάς το πνευματικά και διδάσκοντάς του ήθη και κανόνες συμπεριφοράς. Η γλώσσα αυτή που σφύζει από ζωτικότητα και συναίσθημα με τη μουσικότητα και την ιστορικότητά της, αντανakλά την στάση των αρχαίων προς το βίο και έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ερμηνεία του πραγματικού αλλά και του υπερβατικού έως και σήμερα. Σύμφωνα με το Guinness World Records στην αγγλική γλώσσα, μια από τις πιο διαδεδομένες γλώσσες στον κόσμο, από τις 490.000 λέξεις της, οι 41.615 προέρχονται από την ελληνική, η οποία παραμένει η πιο χρήσιμη γλώσσα για την ορολογία όλων των επιστημών. Ακόμη, σύμφωνα με τη Γαλλίδα ακαδημαϊκό Jacqueline de Romilly *«Η Ελληνική Γλώσσα είναι συναίσθημα. Άρρηκτα συνδεδεμένη με την ελληνική εθνική ταυτότητα, την καρδιά και τον νου των Ελλήνων, οι οποίοι στις λέξεις της ανακάλυψαν τη μαγεία της έκφρασης του πλούσιου ψυχικού κόσμου τους. Στις λέξεις της βρήκαν τον τρόπο να εδραιώνονται στον χρόνο και να δημιουργούν»*.

Εξάλλου, η πολυπλοκότητα μιας γλώσσας μαρτυρά το πνευματικό υπόβαθρο του πολιτισμού που τη δημιούργησε και εξακολουθεί να τη μιλά σύμφωνα με συντακτικούς, γραμματικούς και εννοιολογικούς κανόνες με διαχρονική βαρύτητα που και μόνο η εκμάθησή τους αποτελεί σπουδαίο διανοητικό γύμνασμα. Στο βιβλίο του «1984» ο George Orwell δηλώνει πως «απλή γλώσσα

σημαίνει και απλή σκέψη» και παρουσιάζει μια κυβέρνηση η οποία, προκειμένου να μετατρέψει τη σκέψη των πολιτών της σε μια απλοϊκή και αυτοματοποιημένη διαδικασία, περιορίζει το λεξιλόγιο και τους γραμματικούς κανόνες της. Το να μιλά κάποιος βάσει αυτών των περίπλοκων κανόνων αποδεικνύει την ικανότητά του να σκέπτεται με τρόπο ταυτόχρονα δημιουργικό μα και πειθαρχημένο, να γεννά διαρκώς λόγο που εκφράζεται με δομή και ακρίβεια σε μια γλώσσα με ισχυρές εννοιολογικές βάσεις.

Παράλληλα, μια ακόμη εξέχουσα συμβολή των αρχαίων Ελλήνων και της συγγραφικής τους κληρονομιάς είναι αναμφισβήτητη η πληθώρα ηρώων και προτύπων συμπεριφοράς μέσα από μύθους που μεγάλοι επικοί, τραγικοί και λυρικοί ποιητές δημιούργησαν, ώστε να ερμηνεύσουν φυσικά και κοινωνικά φαινόμενα. Η πρακτικότητα της Αριάδνης, η φιλοδοξία του Αχιλλέα για υστεροφημία, η δικαιοσύνη του Οιδίποδα, το ψυχικό σθένος της Αντιγόνης και το απύθμενο θάρρος που όλοι οι ήρωες έδειχναν μπροστά στα πάθη των θεών και στα γυρίσματα της μοίρας αποτελούν ηθικά διδάγματα για τους μελετητές κάθε ηλικίας. Στην εποχή μας, τα παιδιά παρουσιάζουν έλλειψη κινήτρου και φιλοδοξίας και ως αποτέλεσμα δυσκολεύονται να θέσουν μακροπρόθεσμους στόχους και να δουλέψουν με πειθαρχία προς την επίτευξή τους. Η διαρκής συρρίκνωση των ονείρων των νέων γενεών κάνει αισθητή την ανάγκη της ανθρωπότητας για ήρωες στους οποίους θα στηριχθεί και από τους οποίους θα εμπνευστεί προκειμένου να χτίσει ένα καλύτερο μέλλον. Συνεπώς, η αρχαία ελληνική μυθολογία με τον πλούτο και την ποικιλία τέτοιων προτύπων – άλλων προς μίμηση και άλλων προς αποφυγή – αποτελεί κιβωτό αξιών με διαχρονικότητα και πνευματικό βάθος. Η Ελλάδα των κλασικών κυρίως χρόνων αποτύπωσε τον ανθρωπισμό της παράγοντας καλλιτεχνικά, επιστημονικά και ιστορικά

αριστουργήματα και ταυτόχρονα άνοιξε το δρόμο για το δυτικό πολιτισμό, κληροδοτώντας του, μεταξύ άλλων, την καλαισθησία, την αρμονία και τη σημασία του μέτρου. Έλληνες και φιλέλληνες ανά τον κόσμο ελπίζουν πως η ελληνική νεολαία με έρεισμα την κρατική μέριμνα θα είναι σε θέση να αναλάβει την καλλιέργεια και τη μεταλαμπάδευση της δικής της κληρονομιάς, αναγνωρίζοντας πως η ελληνική γλώσσα από τις απαρχές της αποτελεί μια φιλοσοφία ζωής δοσμένη μέσω μιας πολυσύνθετης γλώσσας. Ταυτόχρονα όμως, αποτελεί καθήκον όλων μας η διατήρηση και τη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού μέσω της διδασκαλίας της γλώσσας μας, μιας και έχουμε πολλά να διδαχθούμε από την αρχαιοελληνική οπτική σε θέματα ηθικής, φιλοσοφίας και ανθρωπισμού. Η σύνθετη ελληνική γλώσσα, από τις απαρχές της έως σήμερα, αποτελεί ένα εργαλείο εκμάθησης για το άτομο στους τομείς της λογικής, των αξιών και της δημιουργικότητας και καλλιεργεί μια ανάγκη ανακάλυψης, γνώσης και βελτίωσης του εαυτού μας και του πολιτισμού μας, λειτουργώντας εν κατακλείδι ως πολιτισμική κιβωτός των ανθρωπιστικών αξιών του δυτικού κόσμου και όχι μόνο.

Μέντορες

• Επιχειρηματικότητα

Ιωάννης Βράβλας

- ⇒ Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε Έλληνες επαγγελματίες και επιχειρηματίες που επιθυμούν να επιστρέψουν στην Ελλάδα
- ⇒ Βέλγιο



Ελευθέριος Γυναργύρος

- ⇒ Συντονιστής Ασφαλιστικών Πρακτόρων στην Εθνική Ασφαλιστική
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε όσους θέλουν να ασχοληθούν με το επιχειρείν
- ⇒ Ελλάδα



Τάσος Μπαγκέρης

- ⇒ International Marketer και συγγραφέας
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε ανθρώπους που θέλουν να ασχοληθούν με επιχειρήσεις ή να κάνουν καριέρα στο χώρο των επιχειρήσεων και του Μάρκετινγκ
- ⇒ Ελλάδα.



Δημήτρης Μαυρομάτης

- ⇒ Σύμβουλος στην Lever Learning
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε όσους θέλουν να ενταχθούν σε οργανωμένα Εμπορικά τμήματα νέων και υπαρχόντων εταιριών
- ⇒ Ελλάδα.



• Σπουδών & Καριέρας

Πέτρος Δουσκάλης

- ⇒ Καθηγητής μουσικής
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους επαγγελματίες και πτυχιούχους που αναζητούν επαγγελματικές συμβουλές στη μουσική βιομηχανία και στον τομέα της εκπαίδευσης
- ⇒ Νέα Υόρκη, ΗΠΑ



Δημήτρης Ηλιόπουλος

- ⇒ Πρέσβης ε.τ. Και Υψηλός Σύμβουλος της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης
- ⇒ Προσφέρει συμβουλές σε υποψήφιους για το ελληνικό ΥΠΕΞ και στις υπηρεσίες της Ε.Ε.
- ⇒ Ελλάδα



Πελαγία Γλαμπεδάκη

- ⇒ Χημικός στο Γενικό Χημείο του Κράτους
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε φοιτητές που βρίσκονται στο σταυροδρόμι ως προς την επιλογή των σπουδών τους (τόπος, πεδίο, προοπτικές σταδιοδρομίας) ή/και σε νέους επιστήμονες που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επιστημονικής έρευνας στο επάγγελμά τους
- ⇒ Ελλάδα



Σέργιος-Ορέστης Κολοκοτρώνης

- ⇒ Επίκ. Καθηγητής επιδημιολογίας, λοιμωδών νοσημάτων και κυτταρικής βιολογίας, Σχολές Δημόσιας Υγείας και Ιατρικής, SUNY Downstate Health Sciences University και Συνεργάτης Ερευνητής, Τομέας Ζωολογίας Ασπονδύλων, Αμερικανικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε φοιτητές που σχεδιάζουν τις σπουδές τους στις ΗΠΑ, ειδικά στις βιοεπιστήμες. Μπορεί επίσης να παρέχει συμβουλές, όταν αναζητάτε μια μεταδιδακτορική θέση
- ⇒ Νέα Υόρκη, ΗΠΑ



• Καριέρας

Χαράλαμπος Ανταράκης

- ⇒ Αντιπρόεδρος GREECE MYANMAR
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση όσους θέλουν να μετακομίσουν στη Σιγκαπούρη και κάποια βασική δικτύωση στην περιοχή
- ⇒ Σιγκαπούρη



Χάρης Ασλανίδης

- ⇒ Συν-Ιδιοκτήτης της Apeiron
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε όσους θέλουν συμβουλές στο χώρο του Digital Marketing
- ⇒ Ελλάδα



Αχιλλέας Μπουλογιώργος

- ⇒ Σύμβουλος εφαρμογών στην Poseidon Software και μέλος του ΔΣ της British Computer Society Hellenic Section
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους ενδιαφέρονται για την πληροφορική και επιθυμούν να ακολουθήσουν παρόμοια επαγγελματική πορεία είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό
- ⇒ Ελλάδα



Πάνος Γρέδης

- ⇒ Υπάλληλος στο Υπουργείο Οικονομικών της Ελλάδας
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους απόφοιτους που επιθυμούν να ασχοληθούν με τον Δημόσιο Τομέα σε Ελλάδα και εξωτερικό
- ⇒ Ελλάδα



• Young Mentors

Νικόλας Βαρβέρης

- ⇒ Recruitment Manager & Development Coach στη SYNTAX IT Group
- ⇒ Ως Certified Senior Coach, Certified Adult Lifelong Learning Trainer και Start upper προσφέρει καθοδήγηση σε νέους επαγγελματίες και φοιτητές που ενδιαφέρονται να κάνουν καριέρα στη Διοίκηση και Ανάπτυξη Επιχειρήσεων
- ⇒ Ελλάδα



Λάζαρος Χαλκιάς

- ⇒ Styling Strategy and Business Operations Manager στη Stitch Fix
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους επαγγελματίες και φοιτητές που ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν μια καριέρα στη δημόσια υγεία ή την ψυχαγωγία και τις τέχνες. Η εμπειρία του μπορεί να βοηθήσει νεότερους μαθητές που ενδιαφέρονται να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους στις ΗΠΑ και να αναζητήσουν επαγγελματικές ευκαιρίες στην Καλιφόρνια, τη Νέα Υόρκη και τις Βορειοανατολικές ΗΠΑ
- ⇒ Ηνωμένο Βασίλειο



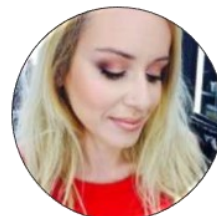
Πασχάλης Σταμπούλης

- ⇒ Ειδικός στο Τμήμα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού στην OTE Group of Companies (ΗΤΟ)
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε νέους απόφοιτους, που αναζητούν το πρώτο τους βήμα στον επιχειρηματικό κόσμο και φοιτητές που προσπαθούν να κατανοήσουν την αγορά και ποια επαγγελματική πορεία να ακολουθήσουν
- ⇒ Ελλάδα



Artemis Seaford

- ⇒ Υπεύθυνη στο τμήμα Ασφάλειας της Meta
- ⇒ Προσφέρει καθοδήγηση σε αποφοίτους που επιθυμούν να εισέλθουν σε μεταπτυχιακά και διδακτορικές σπουδές στη δημόσια πολιτική, τις διεθνείς σχέσεις και το δίκαιο στις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο, νέους επαγγελματίες που αναζητούν εμπειρία σε διεθνείς οργανισμούς ή σε εταιρείες συμβούλων διαχείρισης
- ⇒ Σαν Φρανσίσκο, ΗΠΑ



Αντί Επιλόγου

Γλωσσική επικοινωνία που αλλάζει τον κόσμο!

Η γλώσσα ήταν και είναι το μέσο με το οποίο εξηγούμε και διαμορφώνουμε τον κόσμο μας. Οι προσεκτικά δομημένες λέξεις επιλέγονται ώστε να δημιουργήσουν εικόνες που θα μας οδηγήσουν να συλλάβουμε αφηρημένες έννοιες και νοήματα.

Πως όμως μπορούμε να δομήσουμε φράσεις που θα βοηθήσουν να αλλάξει ο κόσμος – φυσικά προς το καλύτερο. Πως μπορεί η γλωσσική επικοινωνία μας να γίνει αξιωματική;

Η ιδέα που αξίζει όλα τα λεφτά πρέπει να είναι Κατανοητή, Αξιοποιήσιμη και Αποτελεσματική στην αλλαγή σκέψης ή συμπεριφοράς. Και για να εντυπωθεί μια τέτοια ιδέα και να γίνει αξέχαστη, θα πρέπει να έχει τα ακόλουθα έξι χαρακτηριστικά:

1- Η **απλότητα** είναι η ουσία τόσο των επιτυχημένων όσο και των ακλόνητων ιδεών.

Όπως και η αφηρημένη τέχνη, μια ιδέα δημιουργεί βαθύτερη εντύπωση όταν είναι λιγότερο λεπτομερής. Η απλότητα όμως δεν σημαίνει αφέλεια, αλλά έχει να κάνει με ιεράρχηση προτεραιοτήτων. Ποια είναι η ουσία του μηνύματός σας; Μπορείτε να την επικοινωνήσετε με μια νοητική εικόνα ή μια παρομοίωση;

Ιεραρχήστε και απλοποιήστε για να καταδείξετε την ουσία του μηνύματος σας. Εάν το μήνυμά σας δεν μπορεί να μεταφραστεί άμεσα σε πράξη, κάντε το απλούστερο και χρησιμοποιήστε πιο αντιληπτή γλώσσα.

Οι απλές εξιστορήσεις δημιουργούν νέες γνωσιακές αντιλήψεις και οδηγούν σε καινοτόμους δρόμους. Θυμηθείτε ότι ο Cervantes όρισε τις παρομοιώσεις ως «σύντομες φράσεις που προέρχονται από μακρά εμπειρία». Η σοφία τους εξαπλώνεται σε βάθος χρόνου, ηπείρων, πολιτισμών και γλωσσών (όπως το παράδειγμα του μύθου του Αισώπου με το [γεράκι που αρπάζει ένα αηδόνι](#) που υπάρχει σε πολλές

διαφορετικές χώρες εδώ και 2500 χρόνια).

2 - Η πιο **απροσδόκητη** αρχή μιας καλής ιδέας είναι η καινοτομία της

Το πρώτο πρόβλημα στην επικοινωνία είναι να τραβήξετε την προσοχή των ανθρώπων και το αμέσως επόμενο είναι να τη κρατήσετε ενεργή.

Το θεμέλιο μιας επιτυχημένης ιδέας είναι η εφευρετικότητα και η καινοτομία της. Ο καλύτερος τρόπος για να τραβήξετε την προσοχή κάποιου είναι να καινοτομήσετε ξεφεύγοντας από το κατεστημένο και το προφανές. Το απροσδόκητο «εξαναγκάζει» τους ανθρώπους να δείξουν ενδιαφέρον. Συνειδητοποιούμε καλύτερα τα πράγματα μόνο όταν κάτι αλλάζει. Δεν πρόκειται για απλή αναμόχλευση των γεγονότων, αλλά για βαθιά κατανόηση της ουσίας. Να κατανοήσουμε τι και γιατί είναι σημαντικό. Όταν οι ιδέες ακούγονται κοινότητες, μπαίνουν από το ένα αυτί και βγαίνουν από το άλλο.

Για να προκριθούν οι ιδέες σας και να δημιουργήσετε πραγματικό ενδιαφέρον, πρέπει να εξάψετε την φαντασία και την περιέργεια (π.χ. από τι είναι φτιαγμένα τα δαχτυλίδια του Κρόνου;) των αποδεχτών του μηνύματος δίνοντας απροσδόκητες πληροφορίες και δημιουργώντας ένα μυστήριο.

Πριν προλάβει να κολλήσει το μήνυμά σας στο μυαλό, πρέπει το κοινό να το θέλει. Αντί να σκέφτεστε, "Ποιες πληροφορίες πρέπει να μεταφέρω;", σκεφτείτε, "Τι ερωτήσεις θέλω να κάνει το κοινό μου;"

Η «έκπληξη» θα τραβήξει την προσοχή των ανθρώπων (οι φυσικά καινοτόμες ιδέες τείνουν να πραγματεύονται εκπληκτικά "γεγονότα") ενώ το «ενδιαφέρον» θα ενεργοποίηση την προσοχή των ανθρώπων χρησιμοποιώντας τεχνικές μυστηρίου (σκεφτείτε θεωρίες συνωμοσίας ή κουτσομπολιά).

Η ομιλία του John F. Kennedy τον Μάιο του 1961 «[άνθρωπος στο φεγγάρι](#)» είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα δημιουργίας ενός οράματος για έναν τολμηρό και προκλητικό, αλλά όχι αδύνατο και παραλυτικό στόχο.

3 - Η **αντιληπτή** γλώσσα βοηθά τους ανθρώπους να κατανοήσουν και να θυμούνται έννοιες.

Η διαφορά μεταξύ ενός ειδικού και ενός αρχάριου είναι η ικανότητα να σκέφτεται αφηρημένα! Οι ειδικοί είναι συνήθως φτωχότεροι [επικοινωνιολόγοι](#) στον τομέα τους από τους μη ειδικούς. Οι αρχάριοι λαχταρούν την ακρίβεια και προσδοκούν απτά παραδείγματα.

Για να καταστήσουμε σαφείς τις ιδέες μας, χρησιμοποιούμε «αισθητηριακή γλώσσα»¹ (Σκεφτείτε τον μύθο του Αισώπου « Η Αλεπού και τα Σταφύλια » ως μια συγκεκριμένη εικόνα που προκαλείται από τον μύθο που επέτρεψε στο μήνυμά του να γίνει διαχρονικό) ή «ζωγραφίζουμε» μια νοητική εικόνα (Οι δάσκαλοι εξηγούν αφηρημένες μαθηματικές έννοιες δίνοντας έμφαση σε πράγματα που είναι συγκεκριμένα και οικεία, όπως το μέτρημα μήλων για να εξηγήσουν την πρόσθεση). Με αυτόν τον τρόπο κάνουμε τις ιδέες πιο κατανοητές και πιο εύκολα να επαναφέρονται στη μνήμη, ειδικά από τους μη-ειδικούς.

Πρέπει να προσπαθήσουμε να αγκιστρώσουμε την ιδέα μας σε πολλαπλούς τύπους μνήμης (Η μνήμη είναι σαν το υλικό [Velcro](#). Ο εγκέφαλός μας φιλοξενεί «βρόχους». Όσο περισσότερα άγκιστρα έχει μια ιδέα, τόσο καλύτερα θα προσκολληθεί στους βρόχους της μνήμης). Την ίδια στιγμή για να γίνουμε αντιληπτοί, πρέπει να ορίσουμε μια «παγκόσμια γλώσσα» που όλοι (αρχάριοι και ειδικοί) θα μπορούσαν εύκολα να καταλάβουν. Με το να είμαστε συγκεκριμένοι δημιουργούμε κάτι παραπάνω από μια κοινή γλώσσα. Δημιουργούμε ένα κοινό πεδίο αλληλοκατανόησης στο οποίο οι άνθρωποι μπορούν να συνεργαστούν. Για να είμαστε αντιληπτοί, εξηγούμε τις ιδέες με όρους αισθητηριακών πληροφοριών. Η ομορφιά της αντιληπτής γλώσσας είναι ότι όλοι θα καταλαβαίνουν και θα θυμούνται το μήνυμά σας με παρόμοιο τρόπο.

4 - Κάνοντας τις ιδέες μας **αξιόπιστες**

Η οικογένεια, οι φίλοι, οι προσωπικές εμπειρίες και η πίστη αποτελούν θεμέλιους λίθους για τις πεποιθήσεις των ατόμων. Όμως, οι πιο προφανείς πηγές αξιοπιστίας (η εξωτερική επικύρωση από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες και οι στατιστικές ως πηγή εσωτερικής αξιοπιστίας) δεν είναι πάντα οι προτιμητέες επιλογές.

Η αφήγηση χρησιμοποιώντας παραδείγματα ιστοριών πραγματικών ανθρώπων θεωρείται ο πιο

συναρπαστικός τρόπος παρουσίασης μιας ιστορίας. Αλλά για να εμπνεύσετε στο κοινό εμπιστοσύνη για την ιδέα σας, πρέπει να προτρέψετε τους ανθρώπους να δοκιμάσουν τις ιδέες σας στον εαυτό τους (θυμηθείτε την μαρκετίστικη προσέγγιση "δοκιμάστε πριν αγοράσετε" για νέα προϊόντα στο σούπερ μάρκετ).

5 - Ο **συναισθηματικός** αντίκτυπος μιας ιδέας είναι εκτεταμένος και διαρκής.

Κανένα συναίσθημα στον κόσμο δεν επηρεάζει τους ανθρώπους περισσότερο από το να αγγίξεις μια ευαίσθητη χορδή τους.

Οι άνθρωποι είναι ιδιοτελείς και λογικά όντα, αλλά ταυτόχρονα θέλουν να ανήκουν κάπου. Γι' αυτό οι αποφάσεις τους συχνά βασίζονται ταυτόχρονα στην συλλογική ταυτότητα και όχι μόνο στη λογική του προσωπικού κέρδους.

Το προσωπικό συμφέρον ορίζεται ως η επιδίωξη από τον άνθρωπο της κατάκτησης των επιπέδων σύμφωνα με την λίστα αναγκών του [Maslow](#), εστιάζοντας κυρίως στα κατώτερα επίπεδα (Βιολογικές, Ασφάλειας και Εκτίμησης). Αυτή είναι η προσέγγιση «Τι σημαίνει αυτό για μένα;», που καθοδηγείται κυρίως από τις αρχές των ανθρώπων (ισότητα, ατομικισμός, ανθρώπινα δικαιώματα, ιδανικά για την κυβέρνηση) και την ορθολογική λογική.

Ωστόσο, στις οργανωμένες κοινωνίες το μοντέλο λήψης αποφάσεων «Τι σημαίνει αυτό για την ομάδα μου;» συνυπάρχει με τις ανάγκες και τις επιθυμίες του προσωπικού συμφέροντος. Σε αυτή την περίπτωση, το ομαδικό ενδιαφέρον (π.χ. της φυλής, τάξης, θρησκείας, φύλου, περιοχής, πολιτικού κόμματος, επαγγέλματος κ.λπ.) βοηθά στην πρόσβαση στα υψηλότερα επίπεδα σύμφωνα με την λίστα αναγκών του Maslow, όπως το Ανήκειν, η Μάθηση και η Υπέρβαση.

Οι άνθρωποι ενδιαφέρονται για τους ανθρώπους και όχι για τους αριθμούς. Αν θέλουμε να κάνουμε τους ανθρώπους να ενδιαφέρονται για τις ιδέες μας, πρέπει να προκρίνουμε πράγματα που τους παρακινούν να δράσουν. Πρέπει να βρούμε συνειρμούς που να είναι διακριτοί για τις ιδέες μας. Υποσχόμαστε λογικά οφέλη που οι άνθρωποι μπορούν εύκολα να φανταστούν τον εαυτό τους να απολαμβάνει, ενώ ταυτόχρονα αξιοποιούν την αίσθηση της δικής τους ταυτότητας. Παραθέτουμε το όφελος και συνεχίζουμε να ρωτάμε "Γιατί;" για να υπενθυμίσουμε στους ανθρώπους τις βασικές αξίες και αρχές που διέπουν τις ιδέες μας.

Προτείνουμε τόσο τα προσωπικά όσο και τα ομαδικά κέρδη σε κάθε ιδέα που εισηγούμαστε.

6 - Υπάρχει δύναμη στην **αφήγηση** των ιδεών μας

Η χρήση μιας εμπνευσμένης ιστορίας είναι ο καλύτερος τρόπος για να ριζώσει μια ιδέα.

Το σωστό είδος ιστορίας είναι ουσιαστικά μια προσομοίωση που παρέχει το πλαίσιο που λείπει από την αφηρημένη ιδέα. Σχετίζεται με τη θεωρία της μνήμης Velcro, την ιδέα ότι όσο περισσότερα άγκιστρα βάζουμε στις ιδέες μας, τόσο καλύτερα θα κολλήσουν στην μνήμη μας. Οι ιστορίες οριοθετούν τη γνώση σε ένα πλαίσιο που είναι πιο ζωντανό, πιο αληθινό και πιο κοντά στην καθημερινή μας ύπαρξη.

Με μια ιστορία, προσελκύουμε το κοινό σας.

Χρησιμοποιώντας ιστορίες οι άνθρωποι μπορούν να δοκιμάσουν διανοητικά πώς θα χειρίζονταν μια μελλοντική κατάσταση. Η διανοητική πρακτική από μόνη της παράγει τα δύο τρίτα των οφελών της πραγματικής φυσικής πράξης.

Οι ιστορίες οδηγούν στη δράση μέσω της προσομοίωσης (τι να κάνουμε) και της έμπνευσης (το κίνητρο για να το κάνουμε).

Για να είναι χρήσιμη μια ιδέα πρέπει το κοινό:

- Να την κατανοήσει (=απλή)
- Να τραβήξουμε την προσοχή του (=απροσδόκητη)
- Να την θυμάται (=αντιληπτή)
- Να συμφωνήσει και να την ασπαστεί (=αξιόπιστη)

Να αγγίξει το συναισθηματικό του
(=συναισθηματική)

Να είναι σε θέση να την κάνει πράξη (=αφήγηση)

Οι αξιομνημόνευτες ιδέες όλων των ειδών έχουν τα έξι χαρακτηριστικά που περιγράψαμε. Κάνοντας χρήση αυτών των χαρακτηριστικών στην επικοινωνία μας, θα κάνουμε τις ιδέες μας πιο ενδιαφέρουσες. Δεν χρειαζόμαστε και τα έξι για να έχουμε μια αξιομνημόνευτη ιδέα, αλλά όσο περισσότερα, τόσο το καλύτερο!

**Η γλωσσική επικοινωνία που αλλάζει τον κόσμο
πρέπει να είναι**

**μια απλή, απροσδόκητη, αντιληπτή, αξιόπιστη και
συναισθηματική αφήγηση.**

Χρήστος Μπεζιρτζόγλου
Αρχισυντάκτης



¹ Η « αισθητηριακή γλώσσα » είναι γλώσσα που συνδέεται με τις πέντε αισθήσεις (όραση, ήχος, όσφρηση, γεύση, αφή) για να δημιουργήσει μια εικόνα ή περιγραφή.





Όταν μαθαίνει κανείς
μια ξένη γλώσσα, έχει
την ευκαιρία να μάθει
καλύτερα τη μητρική
του γλώσσα.

Βόλφγκανγκ Γκαίτε
Φιλόσοφος

#ΑΛΛΗΛΟΝ